

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 543 Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 29 listopada 1934

Rok 29

Poznań, 28 listopada.

O uzdrowienie kontroli

Charakterystycznym zjawiskiem ostatnich czasów jest istna powódź procesów o rozmaite nadużycia. Powódź ta rozlała się bardzo szeroko, obejmując wszystkie niemal dziedziny administracji, samorząd terytorjalny i gospodarczy, finanse i wielki przemysł.

Ujawnienie tego stanu rzeczy zaniepokoiło całe społeczeństwo bez względu na skłonności partyjno-polityczne. Wołanie o umoralnienie naszego życia publicznego i gospodarczego rozlega się z równą siłą z różnych stron. Analizuje się przyczynę zła i szuka środków naprawy.

O wewnętrznej i moralno-politycznej stronie tego zagadnienia pisaliśmy już wielokrotnie, stwierdzając, że dobre obyczaje w służbie publicznej upadają wtedy, gdy wprowadzi się do niej w miejsce oceny moralnej i zawodowej inne, a głównie polityczno-utilitytarne kryteria. Tematu tego dzisiaj rozwijać nie będziemy. Zajmiemy się natomiast zewnętrznymi środkami, których celem jest jeśli nie zupełne usunięcie, to w każdym razie ograniczenie do minimum nadużyć w życiu publicznym.

Środkiem takim jest kontrola.

Ażeby kontrola była skuteczna, musi ona posiadać trzy zasadnicze warunki, które są: 1) publiczny charakter, 2) niezależność od wpływów politycznych i 3) sumiennosc, połączona ze znajomością przedmiotu.

Pominiemy dzisiaj znany dobrze czytelnikom temat upadku władzy kontrolującej Sejmu. Jeżeli w wyniku wewnętrznej walki politycznej rola Sejmu została wogóle zredukowana do formalnego uchwalania budżetu, to tem większe znaczenie i odpowiedzialność spadły na inne czynniki kontrolujące.

W ostatnich czasach podjęte zostały próby scentralizowania i zbiurokratyzowania kontroli. Przemysł węglowy otrzymał specjalnych urzędników, którzy mają czuwać nad produkcją i eksportem poszczególnych kopalń. W samorządowych dekretach oddłużeniowych powołane zostały komisje finansowo-oszczędnościowe, mianowane przez rząd, a prócz tego ma być utworzony związek rewizyjny samorządów.

Jakie będą wyniki tych prób, to zobaczymy. W każdym razie jednak uważamy już obecnie, że nie rozwiązują one zagadnienia uzdrowienia kontroli. Jak w spółkach akcyjnych kontrola powinna być umożliwiona drobnym akcjonariuszom, tak w samorządzie należy się ona przede wszystkim miejscowym obywatelom, czyli radom miejskim. W jednym i drugim wypadku na przeszkodzie stoją względy polityczne, utrudniające publiczną kontrolę.

Niezależność jest kardynalnym warunkiem zdrowej kontroli. Dlatego to Sejm Ustawodawczy nadał Najwyższej Izbie Kontroli charakter niezależnego

Mowa premiera Flandina

Rząd dążyć będzie przede wszystkim do uzdrowienia gospodarczego i finansowego państwa, a dopiero później zajmie się sprawą reformy ustroju

Paryż (Tel. wł.) Na bankiecie francuskiego zjednoczenia handlu i przemysłu premier Flandin wygłosił we wtorek wieczorem zapowiedzianą mowę, transmitowaną przez wszystkie radiostacje francuskie.

Premier stwierdził przede wszystkim, że rząd przystąpi do wykonania swych planów celem uzdrowienia handlu, przemysłu i rolnictwa. Do tego potrzebna jest współpraca całego narodu.

Flandin wypowiedział się jako zdecydowany zwolennik wolnego handlu i współpracy w tej dziedzinie z zagranicą. Zwrócił się ostro przeciwko próbom dewaluacji franka, oczekiwanej niecierpliwie przez kapitalistycznych spekulantów, rewolucjonistów i anarchistów.

Zdaniem premiera w pierwszym rzędzie trzeba spotęgować handel wewnątrz kraju, co wydaje mu się możliwe, a następnie dopiero — ożywić handel zagraniczny. W tym celu rząd przystąpi do reorganizacji życia gospodarczego, a zwłaszcza w rolnictwie. Specjalnie zajmie się uregulowaniem uprawy dobrego zboża i wina.

Z kolei przystąpi do naprawy stosunków w przemyśle. W tym celu opracowana zostanie specjalna ustawa kryzysowa, która określi stosunek konsumenta do producenta, nakładając na niego specjalne zobowiązania w sprawie doboru wyrobów. Specjalne komisje rzeczoznawców ustaliły, która gałąź przemysłu jest potrzebna, a która raczej ciąży społeczeństwu, by zorientować się co do akcji pomocy rządowi.

Podjęto już odpowiednie kroki celem zdobycia nowych możliwości pracy dla robotnika, przyczem specjalną ochroną otoczy się rękodzielnicą. W dziedzinie robót publicznych rząd przygotował ogromny program opar-

szadu. Podobnie zasada ta powinna być utrzymana w całym życiu publicznym. Jak nad administracją państwową sprawować ma nadzór kontrolujący niezależny Sejm i niezawisła Izba Kontroli (mamy tu na myśli to, czego domaga się stan prawny) — tak kontrola nad samorządem, życiem społecznym i gospodarczym nie może być wykonywana tylko z góry, przez czynniki urzędowe, ale powinna być uzupełniona także od dołu, przez mniej zależny czynnik obywatelski.

Tu dochodzimy do sedna rzeczy. Wśród przykładów nadużyć ostatniej doby wiele jest takich, które albo wcale nie byłyby popełnione, albo zostałyby wcześniej poskromione, gdyby nie wyzyskiwanie koniunktury politycznej przez rozmaitych spryciarzy, a z drugiej strony obawa przed ich wpływami politycznymi. Niema tak idealnego ustroju i tak doskonałego społeczeństwa, w którym nie znalazłoby się ludzi, dyskontujący sytuację polityczną do własnej kieszeni. Ale najwięcej nadużyć jest tam, gdzie polityka — bezpośrednio czy pośrednio — krępuje kontrolę publiczną.

Kontrola wreszcie powinna być sumienna. Ileż nadużyć powstało tylko dzięki temu, że ludzi, powołani do

ty na planie min. Marqueta. Jak najenergiczniej wystąpi się przeciw wszelkiego rodzaju skandalom finansowym, oszustwom oraz niesumiennym spekulacjom.

Mówca poruszył również sprawę reformy ustroju państwa oświadczając, że sprawa ta nie została zarzucona, ale reforma konstytucji jest tylko częścią ogólnego programu.

„W Ameryce prez. Roosevelt — mówił premier — nie zwołał konstytuanty zanim nie zabrał się do pracy a konstytucja amerykańska ma, jeśli nie te same, to w każdym razie nie mniejsze błędy od francuskiej. Jednak w St. Zjed. i w Anglii cały naród umiał się skupiać wokół swoich kierowni-

ków z obowiązku patriotycznego. Nie trzeba było stosować cenzury, ani praw, ograniczających krytykę, paraliżującą istotną działalność. Tego rodzaju krytykę uznają tam za podłość i zdradę. Dążąc do dyscypliny nie chcą poprostu wierzyć, aby naród francuski był narodem niewolników, któremu potrzebny jest jeden przywódca.

„Rząd, na którego czele stoję, wypełnił swój obowiązek do końca. Nie zatrzyma go ani niezgoda partyj, ani egoizm klasowy. Do narodu francuskiego odwołuję się z wezwaniem do jedności i dyscypliny. Oby to wezwanie zostało wysłuchane.“

Akcja propagandowa w Saarze

Zakaz władz — Utworzenie nowego stronnictwa — Powolna rekrutacja policji

Saarbruecken. (PAT.) Ugrupowania polityczne rozwijają ostatnio na terenie Zagłębia Saary energiczną akcję propagandową pomimo istniejących utrudnień, m. in. w postaci zakazu rozwieszania plakatów pod karą co najmniej roku więzienia. Na murach i oknach domów rozlepiane są zarówno przez zwolenników „niemieckiego frontu“, jak i utrzymania status quo, małe nalepki z wierszowanymi tekstami.

Na święta Bożego Narodzenia i Nowego Roku koleje Rzeszy przygotowują szereg ulg dla turystów z Zagłębia Saary, pragnących wyjechać w tym czasie do Rzeszy.

Wzmoczoną działalność propagandową podjęły ostatnio również nadgraniczne radiostacje. Prasa narodowo-

socialistyczna w Zagłębiu Saary podaje, że z rozgłosni szutgarckiej rozpowszechnić maiano wiadomość, że francuski min. spraw zagranicznych Laval polecił wycofanie się z terytorjum Zagłębia Saary pewnym grupom działaczy socjalistycznych i emigrantów niemieckich, aby zapobiec w ten sposób mieszanii się tych kół do akcji plebiscytowej. Min. Laval miał poza tem polecić radiostacji w Strasburgu, aby nie rozwijała akcji propagandowej na rzecz utrzymania status quo i przeciw idei powrotu Zagłębia Saary do Rzeszy.

Saarbruecken. (PAT.) Na terenie Zagł. Saary powstało ostatnio nowe ugrupowanie polityczne pod nazwą „Nowa nar.-soc.-partja Zagł. Saary“. Założycielem i kierownikiem jest lekarz kasy chorych, Wirsing, dawny nar.-socj.

Członkowie ugrupowania witają się okrzykiem „Heil Deutschland“, na który odpowiada się „Unser Vaterland“. Partja nie posiada narazie żadnego organu prasowego.

Saarbruecken. Rekrutacja obcokrajowców do szeregów policji w Zagłębiu Saary posuwa się bardzo powoli. Zpośród 200 podań obywateli polskich, skierowanych do komisji rządzącej, o przyjęcie do policji, w żadnym wypadku nie zapadła decyzja.

Watykan i Rzesza

Berlin. (PAT.) Wiadomość o przyjęciu bisk. Barresa przez Ojca św. jest żywo komentowana przez tutejsze koła dyplomatyczne.

W ostatnim czasie prowadzone są bardzo intensywne rokowania w sprawie postanowień wykonawczych do konkordatu. Rokowania te prowadzone są dlatego ze zdwojoną energią, że rządowi Rzeszy zależy na tem, by przed plebiscytem doprowadzić do załatwienia spornych spraw. Chodzi o udowodnienie mieszkańcom Zagłębia Saary, iż stosunki z Rzymem są całkowicie przyjazne.

Burza na m. Czarnem

Moskwa. (PAT.) Na morzu Czarnem szaleje wielka burza z piorunami. Okrety nie opuszczają portów. Ulewa zalała drogi oraz zatopiła kilkanaście domów na przedmieściu Noworosyjska.

M. K.

Polityczne rozmowy ministra Laval'a

Narada z Titulescu i zapowiedź konferencji z Tewfik Ruszdi Bejem — Projekt konwencji międzynarodowej o zwalczaniu terroryzmu? — Próby łagodzenia

Paryż. (PAT). Agencja Havasa podaje, że rozmowa min. Laval'a z Titulescu toczyła się w atmosferze szczególnie przyjaznej. Przedmiotem jej było prawdopodobnie sprecyzowanie memorandum jugosłowiańskiego. Potwierdza się wiadomość, że zapewne rząd francuski przedstawi mocarstwom projekt konwencji międzynarodowej o zwalczaniu terroryzmu. W Genewie sądzą, że projekt ten usankcjonują najbliższe debaty.

Pozatem w rozmowach obu ministrów poruszono niewątpliwie sprawę paktu wschodniego i zbliżenia dyplomatycznego francusko-sowieckiego. Kwestje te będą zapewne również omawiane w czasie spotkania min. Laval'a z tureckim min. spraw zagranicznych Tewfik Ruszdi Bejem, który przybył do Paryża z myślą zacieśnienia więzów francusko-tureckich. Rzeczywiście, w umyśle francuskim pakt wschodni wymaga uzupełnienia przez pakt śródziemnomorski.

Po konferencji z min. Lavalem, Titulescu odbył rozmowę z Legerem, sekretarzem generalnym na Quai d'Orsay.

Według „Le Journal”, Titulescu i Laval byli zupełnie zgodni, że inicjatywa jugosłowiańska powinna przynieść jak najskuteczniejsze wyniki.

Zresztą sytuacja — zdaniem dziennika — nie nasręca już żadnych wątpliwości. W obecnym stanie rzeczy nie widać korzyści z ewentualnego odroczenia debaty, a tem bardziej trudno oczekiwać, aby Włochy wypowiedziały się wyraźnie za, jak najszybszym podjęciem dyskusji.

„Excelsior” pisze, że wszczęcie debat nad sprawą zamachu wydaje się rzeczą coraz bardziej delikatną. Francja i wszystkie narody, miłujące po-

kój, usiłują skłonić Białogród do umiarkowania. Trzeba jeszcze tylko, aby Anglja i Włochy zadały sobie trud przypomnienia Budapesztowi o konieczności zajęcia pojednawczego stanowiska.

Według „Echo de Paris”, jedynym praktycznym wnioskiem jest wzmocnienie barjer przeciwko odwetowi i rewizjonizmowi, czyli jak najszybsze podpisanie paktu o wzajemnej pomocy.

Przeciw traktatowi waszyngtońskiemu

Tokio. (PAT). Min. spraw zagranicznych Hirota zaprosił do siebie ambasadora włoskiego i charge d'affaires francuskiego i wyjaśnił imorską politykę Japonji, tłumacząc, że wysunięte propozycje zmierzają do wypowiedzenia traktatu waszyngtońskiego.

Minister zaproponował, aby Francja i Włochy przyłączyły się do zamiarzonego przez Japonję kroku. Obaj dyplomaci odpowiedzieli, że zakomunikują treść tej propozycji swym rządóm.

Paryż. (PAT). Koła miarodajne zachowują się z wielką rezerwą wobec

demarche rządu japońskiego. Propozycja ta musi być rozpatrzona z wielką uwagą.

Jak się wydaje, że strony Francji nie można liczyć na decyzje w myśl życzeń japońskich.

O połączenie międzynarodówek

Paryż. (Tel. wł.). Komitet wykonawczy partji socjalistycznej otrzymał poencie odpowiedzieć na propozycję komunistyczną stworzenia wspólnego frontu robotniczego.

Na posiedzenie we wtorek komitet wykonawczy przyjął wszystkimi głosami przeciw jednemu wniosek Bluma, określający program współdziałania za niewystarczający i proponujący ze swej strony natychmiastowe wszczęcie rozmów celem wypracowania odpowiedniej platformy, która umożliwiłaby współpracę obu partji.

Deklaracja Theunisa

Bruksela. (PAT). W deklaracji rządowej premier Theunis potwierdził niezłomną wolę rządu zapewnienia stabilizacji monetarnej, która zresztą nie jest zagrożona.

Rząd będzie przede wszystkim dążył do odbudowy gospodarczej. Systemem kontyngentowy zostanie złagodzony. W sprawie polityki zagranicznej i obrony narodowej postępowanie nowego rządu będzie kontynuowaniem polityki rządu de Broquevilla.

Zażegnany zatarg

Paryż. (PAT). Ukazał się w „Populaire” list dep. Franclin Bouillon'a, prostujący niecisłe sprawozdania tego dziennika o incydencie. Franclin Bouillon nie kwestjonował wojskowej kariery dep. Goy, nie czynił też żadnych aluzji do kampanji wyborczej, protestował jedynie z całą energią przeciw fatalnej, jego zdaniem, polityce, o której mówić zresztą będzie na plenarnym posiedzeniu izby.

W kołach parlamentarnych wyrażają zadowolenie z bezkrwawego rozwiązania konfliktu (donosiliśmy o tem wczoraj — red.), tembardziej, że daje to dep. Franclin Bouillon całkowitą swobodę wypowiedzenia swoich poglądów o polityce proniemieckiej podczas debaty nad budżetem min. spraw zagranicznych.

Spieszmy z dalszą pomocą na powodzian

Jak wiadomo, każde województwo ma pod swoją opieką jeden z poszkodowanych powodzia powiatów. Poznańskie opiekuje się powiatem tarnowskim, gdzie 7 i pół tys. ludzi oczekuje pomocy.

Koszt utrzymania dorosłego człowieka obliczony został przez Komitet Pomocy Ofiarom Powodzi na 20 gr dziennie, dziecka na 15 gr.

Jeśli się weźmie pod uwagę, że trzeba nie tylko wyżywić tych ludzi do ukończenia przyszłych zbiorów, ale nieść im pomoc rolną i odbudować zniszczone budynki, to jasną się stanie konieczność dalszej pomocy, dotychczasowa bowiem jest niewystarczająca.

Spieszmy więc nadal z ofiarami w gotówce i naturze, nie czekając aż nadchodząca zima da się okrutnie we znaki powodziom.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.29 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.27 zł.

Kurs guldena gdańskiego. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 171.58 zł, gotówką 171.24 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 11. 1934 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono w małych obrotach za 5% poz. konwers. 62, za 4% premj. dol. 52,— oraz za 3% poz. budowl. 44,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano i płacono za 4½% dol. listy zast. 47,—, zaś 4½% dol. listy zast. w zlocie ofiarowano po 45,—, pozatem obracano 4½% złotowemi listami zast. po 44.50%.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 92,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę

Papierzy procentowe

5% państw. poz. konwers. 62,— P.
4% poz. premj. dol., serja III 52,— P.
3% poz. budowl., serja I 44,— P.
4½% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933
Pozn. Ziem. Kred. 47,— P.
4½% dolarowe listy zast. serji K. z r. 1933 w zlocie Pozn. Ziem. Kred. 45,— O.
4½% złotowe listy zast. serji K. z r. 1933 Pozn. Ziem. Kred. 44.50 +

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 92,— P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 11. 1934 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standarty: 1) żyto 715 g/l. 2) pszenica 750 g/l. 3) owies 470 g/l.

Ceny transakcyjne:

Żyto 30 tonn par. Poznań 14,00

Ceny orientacyjne:

Żyto (Uspodobienie stałe) . . . . . 13,75—14,00
Pszenica (Uspodob. stałe) . . . . . 16,25—16,75
Jęczmień browarowy . . . . . 20,00—20,50
Uspodobienie spokojne.
Jęczmień 710—725 g/l. . . . . 18,25—18,75
Jęczmień 680—690 g/l. . . . . 16,75—17,25
Uspodobienie spokojne.
Owies (Uspodob. spokojne) . . . . . 15,00—15,25
Mąka
żytnia I gat. 0,55% wł w. . . . . 20,25—21,25
żytnia I gat. 0,65% wł w. . . . . 19,25—20,25
żytnia II gat 55—70% wł w. . . . . 13,75—14,75
żytnia pośl. pon 70% wł w. . . . . 11,75—12,75
żytnia razowa 0,95% wł w. . . . . 16,75—16,75
Uspodobienie spokojne.
pszena gat IA 0-25% wł w. . . . . 28,50—31,00
pszena gat IB 0-45% wł w. . . . . 28,00—28,50
pszena gat IC 0-55% wł w. . . . . 27,00—27,50
pszena gat ID 0-60% wł w. . . . . 26,00—26,50
pszena gat IE 0-65% wł w. . . . . 25,00—25,50
pszen gat IIA 20-55% wł w. . . . . 24,00—24,50
pszen gat IIB 20-65% wł w. . . . . 23,00—24,00
pszen gat IID 45-65% wł w. . . . . 20,50—21,00
pszen gat IIF 55-65% wł w. . . . . 17,50—18,00
psz. gat. IIIA 65-70% wł w. . . . . 16,50—17,00
psz. gat. IIIB 70-75% wł w. . . . . 13,50—14,00
Uspodobienie spokojne.

Otreby żytnie stand. . . . . 10,00—10,75
Otreby pszen. grube stand. . . . . 10,50—11,00
Otreby pszenne średnie st. . . . . 9,75—10,25
Otreby jęczmienne . . . . . 10,50—12,00
Rzepak zimowy . . . . . 41,00—42,00
Siemię lniane . . . . . 43,00—45,00
Gorzycza . . . . . 46,00—48,00
Wyka łatowa . . . . . 23,00—25,00
Groch Viktorja . . . . . 39,00—43,00
Groch Folgera . . . . . 32,00—35,00
Koniczyna czerwona surowa 120,00—140,00
Koniczyna biała . . . . . 8,00—11,00
Koniczyna szwedzka . . . . . 180,00—200,00
Koniczyna żółta odłuszczona 70,00—80,00
Przełot . . . . . 80,00—100,00
Tymoteusz . . . . . 60,00—70,00
Rajgras angielski . . . . . 80,00—90,00
Ziemniaki fabr. za kilo % 13½

Słoma pszena luzem . . . . . 2,25—2,45
„ pszena prasowana . . . . . 2,35—3,05
„ żytnia luzem . . . . . 2,75—3,00
„ żytnia prasowana . . . . . 3,25—3,50
„ owsiana luzem . . . . . 3,00—3,25
„ owsiana prasowana . . . . . 3,50—3,75
„ jęczmienna luzem . . . . . 1,95—2,45
„ jęczmienna prasow. . . . . 2,85—3,05
Siano zwykłe luzem . . . . . 7,25—7,75
„ zwykłe prasowane . . . . . 7,75—8,25
„ nadnoteckie luzem . . . . . 8,25—8,75
„ nadnoteckie pras. . . . . 8,75—9,25
Makuch lnian w taflach . . . . . 17,50—18,00
Makuch rzepakowy w tafl. . . . . 13,50—13,75
Makuch słoń w tafl. 42/43% . . . . . 18,00—18,50
Srut Soja . . . . . 21,00—2,50
Mak niebieski . . . . . 40,00—43,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 280 tonn, pszenicy 825 tonn, jęczmienia 430 tonn, owsa 75 tonn, maki żytniej 130,6 tonn, maki pszennej 55 tonn, otrąb żytnich 523 tonn, otrąb pszenicznych 125 tonn, rzepak 150 tonn, grochu Viktorja 15 tonn, łubinu niebieskiego 15 tonn, makuchu mieszanego 30 tonn, ziemniaków fabrycznych 535 tonn.

Walka z bandytami w Chicago

Nowy Jork. (PAT). Na ulicy jednego z przedmieść Chicago doszło do krwawej strzelaniny między uciekającymi bandytami a ścigającą ich policją.

Bandyci uciekali samochodem. Wśród nich znajdował się jeden z członków bandy Willingera, znany pod nazwą „Dziecięca Twarz”. Policja zasypała auto bandytów strzałami re-

wolwerowemi i zabiła 3 bandytów, wśród nich m. in. „Dziecięca Twarz”. Dwu agentów jest ciężko zranionych.

W czasie karkołomnej uciezki samochód bandytów wpadł na autobus, jadący nawprost. W wyniku zderzenia 3 osoby spośród pasażerów autobusu zostały zranione. Samochód bandytów, nieuszkodzony, pomknął dalej.

Bojkot „Wiadomości Literackich”

Warszawa (Tel. wł.). Po rozkazie dowódcy O. K. Kraków, zabraniającym wojskowym abonowanie „Wiadomości Literackich”, ukazał się rozkaz dowódcy O. K. VI w Łodzi, zabraniający rozpowszechniania i prenumerowania tygodnika „Wiadomości Literackie” w podległych oddziałach i kasynach wojskowych, wskutek zohydzenia wojska na łamach tego tygodnika.

Wybuch granatu

Lwów (Tel. wł.). W szóstej klasie szkoły powszechnej im. Mariji Magdaleny uczeń Migota przyniósł znalezione na drodze granat. Manipulując nim w czasie lekcji spowodował wybuch i został ciężko ranny.

Odpadki granatu ranily 4 jego kolegów. W szkole powstała panika, gdyż w kilku klasach wypadły szyby.

Wiadomości

Premjer Goemboes i min. rolnictwa Kallay opuścili Wiedeń, wracając do Budapesztu. Wyniki rozmów z kancl. Schuschniggem i z Mussolinim premier przedstawi w sobotę na posiedzeniu komisji spraw zagr.

W Wejmarze wykonano wyrok śmierci na dwóch zbrodniarzach.

Wedle doniesień dzienników sowieckich, japońska ekspedycja geologiczna wykryła na prawym brzegu Amuru, na terytorjum mandzurskim, wielkie pokłady złotodajnego piasku. Eksploatacja rozpocząć się ma w najbliższym czasie.

Donoszą o nowym zatargu między królem Ibn Saudem a władzą Jemenu (kraj na pd.-zach. krańcu półwyspu Arabskiego — red.) imamem Jehlą z powodu gorączkowych przygotowań zbrojnych ze strony Jemenu i poczynionych w ostatnich czasach zamówień większych transportów broni. Podobno król Ibn Saud wystosował do imama Jehli ostry protest.

Ze Śląska Opolskiego donoszą: W podziemiach kopalni szybu Delbrücka wydarzyła się katastrofa górnicza. Na jednym z filarów oderwały się ze stropu masy węgla, grzebiąc 2-ch pracujących tam górników. Stan ich jest bardzo ciężki.

Tragiczna jazda

Katowice (Tel. wł.). Dyrektor Polskich Zakładów Papierniczych „Fala”, Rauchdobla z Bielska, kierując samochodem wskutek nieostrożności spowodował katastrofę, w której sam poniósł śmierć, a poza tem zostały zranione 4 towarzyszące mu osoby.

Zderzenie pociągów na stacji

Białystok. (PAT). Wczoraj o godz. 5 rano wjechał pociąg osobowy, idący z Baranowicz do Białegostoku, wskutek wadliwego nastawienia zwrotnicy na stacji kolejowej Wołkowyjskiej centr. na pociąg ze zwirem, stojący na torze zapasowym. Wskutek zderzenia zostały rozbite dwie platformy i jeden wagon osobowy, parowóz zaś pociągu osobowego wyskoczył ze szyn. Z pośród pasażerów trzy osoby odniosły lekkie obrażenia i po zaopatrzeniu przez lekarzy odjechaly w dalszą drogę.

Echa rozmowy z Hitlerem

Paryż. (Tel. wł.). Posłowie Goy i Monnier, którzy jak wiadomo konferowali z Hitlerem, przemawiać będą na posiedzeniu dyskusyjnym pewnego klubu na temat: „Dlaczego pojechalismy do Niemiec, nasza rozmowa z Hitlerem”. Jako koreferenci zaproszeni zostali posłowie Franklin Bouillon i Castagne.

Następnie odbędzie się dyskusja pomiędzy ociemniałymi postaciami Scapini, p'k. Picot, przewodniczącym związku b. żołnierzy frontowych gen. Puderoux i innymi na temat: Czy Goy i Monnier zrobili dobrze czy też źle, rozmawiając z Hitlerem? Czy Niemcy zdążają do wojny, czy też są za utrzymaniem pokoju? Czy mogą być żołnierze frontowi Niemiec i Francji wymusić pokój?

Uciezka więźniów

Nowy Jork. (PAT). Sześciu więźniów w Huntsville (stan Alabama) pobilo pałkami 2 dozorców, związało ich, poczem zabrawszy dwa karabiny maszynowe oraz inną broń, uciekło w samochodzie zdobytym siłą w położonym blisko więzienia garażu.

W kraju i w świecie

W głąb Francji

Obecny stan stosunków polsko-francuskich odzwierciedla się oczywiście niemal codziennie w głosach dzienników, które we Francji czytają wszyscy, każdy dom, cała ludność. Nie wystarczy tu mieć na oku tylko pisma paryskie, których doniesienia i uwagi, w zgiełku wrażeń stolicy, działają raczej doraźnie i przemijają, a dopiero przez to, że niestety powtarzają się od miesięcy dzień w dzień, wywierają wpływ utrwalaony i wielki. W szeroki kraj, poza stolicą, zmiany nastrojów docierają powolniej i oporniej, ale też za to, gdy się wkorzenia, trwają długo i raz zrodzona niepewność i nieufność nie przemijają tak łatwo. W tym względzie dokonywują się obecnie w uczuciach i poglądach ogółu francuskiego poprostu spustoszenia.

W Metz wychodzi od pół wieku zgorą dziennik „Le Lorrain”. Przetwał on zabór niemiecki, co już dawno zbliżyło go żywo do Polski, w uzupełnieniu starych związków z czasów króla Leszczyńskiego, która sprawiają, że w całej Lotaryngji imię Polski ma dźwięk szczególnie ciepły. Kierownikiem tego dziennika, szczerze katolickiego, co jeszcze wzmacnia węzły przyjazne, jest ksiądz Ch. Ritz, który poznał b. zabór pruski już w dobie przedwojennej i wojennej, a potem był w Polsce parokrotnie i z niezwykłą żywością umysłu oraz znajomością polityki europejskiej zajmuje się pochodem dziejowym Polski odrodzonej. Na łamach „Le Lorrain”, w rozważaniach jego, na płomień wiary w Polskę coraz znacznie padał w ostatnich czasach cień niepokoju.

Obecnie zaś w „Le Lorrain”, nr. 314 z 17. b. m., ukazały się obszernie rozważania o Polsce w Europie. Zaznaczono, że są one pióra młodego współpracownika, ale zgodne naogół z poglądami kierownika pisma ks. Ch. Ritz. Jakż jest bieg wywodów autora?

Zachodnie granice Polski, szczególnie w obszarach głosowania ludności, na Śląsku i na Mazurach, pod ciężarem wielowiekowego panowania Niemiec, pozostawiły po drugiej stronie wielkie odłamy ludności polskiej. Granica z Czechosłowacją odcięła kilkadziesiąt tysięcy ludności polskiej, a chociaż w zestawieniu z liczbą i losem Polaków w Niemczech nie jest to sprawa wielka, bywa wygrywana w Polsce przeciw dobrym stosunkom z Czechosłowacją. Na wschodzie zaś ma Polska ludność innych narodowości, co urasta w poważne zagadnienie na południowym wschodzie, w stronę Ukrainy, z którą Polska miała w przeszłości przedrozbiorowej 17 i 18 wieku oraz w wyprawie kijowskiej r. 1920, doświadczenia, nawołujące do wielkiej powściągliwości.

„A jednak — powiada — niektórzy zapalczywi politycy polscy chcieliby, zdaje się, razem z Niemcami, urzeczywistnić zamysł wschodnie... Pragną oni nabytków także kosztem Czechosłowacji, nietylko w Cieszyńskiem, ale także w Rusi Podkarpackiej, co pozwoliłoby osiągnąć wspólną granicę z Węgrami... Najważniejsze i najbardziej na uwagę zasługujące są zamiary wspólne z p. Rosenbergiem... Polska patrzy w stronę Ukrainy, a p. Rosenberg nie traci przywiązania do krajów bałtyckich, skąd pochodzi, w rzeczywistości jednak kierunkiem głównym dla Niemiec jest też Ukraina, jak to się okazało w układzie w Brześciu Litewskim... W każdym razie to współdziałanie niemiecko-polskie niepokoi Rosję i pcha ją ku sojuszowi z Francją. Ścisłe porozumienie Niemiec z Polską uczyniłoby go nieuniknionym. Nie jest to dla Francji czemś wymarzonem, ale konieczność byłaby koniecznością...”

Tak piszą w polonofilskim organie „Le Lorrain”.

O sojuszu z Polską nie słyszy ogół francuski, w całym kraju, od roku już, jako o sile pewnej i czynnej, ale tylko i ciągle pod znakiem tych zaniepokojonych pytań. Wsiąka niepewność i nieufność. Umysły przyzwyczajają się

do rachub inaczej ułożonych. Zaburzenie stosunków wzajemnych jest ogromne i, bez żadnego istotnego powodu, przechodzi w stan stałej rozterki, wnikający w głąb Francji.

STANISŁAW STROŃSKI.

Reichswehra i hitlerowcy

Przeciw oddziaływaniu partji na armję — Duch v. Seeckta

Od dłuższego czasu Reichswehra i jej stosunek do partji narodowo-socjalistycznej są przedmiotem bacznej uwagi zagranicy. Zainteresowanie to zostało podsycone kilku oświadczeniami Führera oraz czołowych osobistości Partji Narodowo-Socjalistycznej, że między dowództwem armji a N. S. D. A. P. niema rozdziewików. Zaledwie przed kilku dniami ukazało się także oficjalne oświadczenie, nazywające wszelkie wiadomości o konflikcie:

memorjał, w którym jako rzecznik armji uskarża się na przesadne znaczenie, jakie przypisuje się w Trzeciej Rzeszy Partji Narodowo-Socjalistycznej, oraz jej instytucjom. Według doniesień tych, miałyby w najbliższym czasie nastąpić zmiany na kierowniczych stanowiskach w Reichswehrze. Gen. v. Blomberga miałyby zastąpić szef wydziału personalnego w Reichswehrze gen. v. Reichenau, a gen. Fritscha, sprawującego również obowiązki ko-

Gen. Fritsch podczas defilady garnizonu berlińskiego; towarzyszy z tyłu płk. v. Keiser

Reichswehra — N. S. D. A. P. wiertnem kłamstwem. Tymczasem wczorajszy „Völkischer Beobachter” zamieszcza znowu tłustym drukiem oświadczenie, stwierdzając, że wszelkie pogłoski o zmianach w kierownictwie Reichswehry są bezpodstawne. Właśnie jednak gorączkowy ton zaprzeczeń budzi podejrzenia w myśl zasady, że „niema dymu bez ognia”.

Wiadomo powszechnie, że minister wojny gen. v. Blomberg przebywał przez dłuższy czas poza Berlinem, według wersji oficjalnych, „dla celów zdrowotnych”. W sanatorjum na „Weisser Hirsch” pod Dreznem odwiedził Hitler dwukrotnie gen. v. Blomberga, odbywając z nim kilkugodzinne rozmowy. Tymczasem sprawował władzę nad Reichswehrą gen. v. Fritsch. Nazwisko tego wojskowego, zaliczanego do „junkrów”, łączono podczas krwawej soboty 30 czerwca b. r., kiedy Hitler i Goering likwidowali pucz Röhma, z nazwiskiem wicekanclerza v. Papena. Ten ostatni był w owych dniach w areszcie domowym. Całość swej osoby i życie zawdzięczał v. Papen gen. v. Fritschowi, który ultimatywnie zażądał wówczas od Goeringa i Hitlera bezpieczeństwa życia i osoby Papena, grożąc w razie nieuwzględnienia tego żądania wyprowadzeniem Reichswehry na ulicę przeciwko Partji Narodowo-Socjalistycznej. Wydarzenia te omawiano w pierwszych dniach lipca bardzo szczegółowo w prasie zagranicznej, szczególnie angielskiej, szwajcarskiej, holenderskiej itd.

Według doniesień korespondenta paryskiego „Journala” z Berlina, miał ostatnio gen. v. Fritsch zredagować

memorjału, w którym jako rzecznik armji uskarża się na przesadne znaczenie, jakie przypisuje się w Trzeciej Rzeszy Partji Narodowo-Socjalistycznej, oraz jej instytucjom.

Sztab generalny Reichswehry zapatruje się ponadto bardzo krytycznie na obecne zbrojenia niemieckie. Według tych informacji, sztab generalny dał wyraz swojemu przekonaniu, że okoliczności, w jakich dokonywują się zbrojenia, przysparzają Rzeszy Niemieckiej niepotrzebnych trudności na zewnątrz. W dowództwie armji panuje przekonanie, że jedynie miarodajną w ocenie potrzeb zbrojeniowych winna być Reichswehra, oraz że w interesie narodowym jest skończyć jak najszybciej z marnotrawieniem grosza na rzecz narodowo-socjalistycznych organizacji, które pracują wojskowo równolegle z Reichswehrą, a których dyktantyzm jest ze szkodą dla interesów wojskowych Niemiec pokrywany przez najwyższe czynniki niemieckie.

Inne doniesienia mówią o interwencjach ministra propagandy dr. Goebbelsa u Hitlera, w których Goebbels domagał się wzmocnienia wpływów partji w armji. Następnym tych interwencji były rozmowy między Hitlerem a gen. v. Fritschem, który jednak sprzeciwia się stanowczo ingerencji czynników partyjnych do spraw Reichswehry.

Składną wiadomo oddawna, że kierownictwu Reichswehry nie odpowiada absolutnie obecny kurs polityki zagranicznej Trzeciej Rzeszy. Uważa się tam, że polityka ta prowadzi do zupełnej izolacji Niemiec oraz, że obecny kurs polityczny wobec Polski nie jest słuszny. W Reichswehrze panuje bowiem w dalszym ciągu duch gen. v. Seeckta, który — jak wiadomo — jest zwolennikiem współdziałania z Rosją przeciw Polsce.

„Idealny Polak A. D. 1934”

Poseł Strzetelski, redaktor naczelny „ABC”, zamieszcza w tem piśmie ciekawe refleksje na temat „idealnego typu Polaka A. D. 1934”.

Autor zaczyna od streszczenia artykułu publicysty włoskiego prof. Vezzani, który ukazał się świeżo na łamach czołowego miesięcznika faszystowskiego „Gerarchia”.

Prof. Vezzani stwierdza, że każdy naród tworzy w poszczególnych etapach swego rozwoju postacie heroiczne, które są jakgdyby ucieleśnieniem współczesnego ideału. Prof. Vezzani analizuje pięć takich ideałów narodowych: włoskiego faszystę, angielskiego „gentlemana”, rosyjskiego komunistę, francuskiego „bourgeois” i amerykańskiego „selfmademana”. Oprócz

wymienionych istnieją we współczesnym świecie jeszcze inne dość ostro zarysowane typy idealne poszczególnych narodów, np. hitlerowski nordyk, czeski demokracja, kemalistyczny młodoturk.

Każdy z tych typów reprezentuje określona treść ideową i moralną. Tem, czem dla starożytności był mit heroiczny, a dla średniowiecza rycerski, tem dzisiaj są dla poszczególnych narodów stworzone przez nie typy idealne. W nich odzwierciedlają się zarówno charakter jak i marzenia i dążenia narodu, przez nie odbywa się w każdym narodzie proces koncentrowania energii twórczej do walki o lepsze jutro.

Pos. Strzetelski pyta: jaki typ idealny wytworzyła, względnie do jakiego typu idealnego dąży Polska w okresie „sanacyjnym”?

UWAGI

Historja niedoszłego pojedynku między deputowanymi Franklin-Bouillonem a Goy'em jest następująca:

Po wyprawie pp. Goy'a i Monniera do stolicy Trzeciej Rzeszy na rozmowę „kombatancką” do Hitlera, pojawiła się treść tej rozmowy w paryskim „Matinie”. Z treści artykułu wynikało, — jak wiadomo — że Hitler oświadczył, iż Niemcy rezygnują z ekspansji na zachód, gdyż tam zaludnienie jest już zbyt gęste. Inaczej na wschodzie...

Zostało to słusznie ogólnie zrozumiane jako zamiar zwrotu niemieckich działań politycznych również i w przyszłości w kierunku wschodu europejskiego. Aby przeciwdziałać skutkom tego oświadczenia, które z pewnością dla nikogo w Polsce nie stanowi rewelacji, ukazało się z końcem ub. tygodnia oficjalne oświadczenie Führera, mające na celu załagodzenie wrażenia tych słów, jako rzekomo źle zrozumianych przez francuskich kombatanów.

Na tem jednak sprawa w Paryżu się nie skończyła. Powstało bowiem pytanie, kto upoważnił pp. Goy'a i Monniera do rozmawiania z Hitlerem w charakterze kombatanów. Wyszło przytem na jaw, że p. Goy nie otrzymał żadnego upoważnienia od swej organizacji do prowadzenia jakichkolwiek rozmów z przywódcą ruchu narodowo-socjalistycznego w Niemczech. Ujawniono przytem, że pewne koła zwracały się bardzo upnie do prezesa Federacji b. Wojskowych p. Cassina, zapraszając go na rozmowę do Hitlera. Ten jednak stanowczo odmówił.

Dziwaczne metody pozyskiwania sobie przyjaciół wśród kombatanów kraju, który utracił kilka milionów najlepszych swoich synów podczas krwawej wojny z Niemcami, spotkał się co więcej z ostrym potępieniem zdrowej opinji francuskiej. Na tem tle zrodził się konflikt z deputowanym Goy'em deputowanego Franklin-Bouillona, który publicznie zarzucił Goy'owi, że stanął on na usługach propagandy niemieckiej.

Franklin-Bouillon, szczerzy przyjaciel Polski, a jednocześnie człowiek czujnie śledzący sprawy niemieckie, potępił ostro niestosowność wyjazdu deputowanego Goy'a do szefa rządu nieprzyjawnego państwa, zwłaszcza bez porozumienia się z odpowiedzialnym ministrem spraw zagranicznych i z organizacją kombatanów. W słowach Franklin-Bouillona znalazło się nawet takie zdanie, że „sprzedal się pan propagandzie hitlerowskiej”... P. Goy wyzwał Franklin-Bouillona na pojedynkę, świadkowie jednak — jak donosiliśmy — doszli do przekonania, że cała sprawa ma podkład polityczny i że nie został naruszony honor osobisty obu stron.

Cały ten lańcuch wydarzeń charakteryzuje wymownie metody postępowania propagandy niemieckiej. Gdy nie może trafić od frontu, próbuje dojść do swoich celów kuchennymi drzwiami.

„Ponieważ idee kilku czy kilkunastu grup „sanacyjnych” — pisze autor — są różne, a często sprzeczne z sobą, jasną jest rzeczą, że w tej dziedzinie musiało dojść do bardzo skomplikowanego procesu formowania się wypadkowej, względnie wspólnego mianownika.

„Dziś proces ten kończy się już i łatwo stwierdzić, że ideałem, do którego dąży podsumowana „sanacja” jest ideał biernego posłuszeństwa i biernej dyscypliny. Dynamika i aktywność faszysty, hitlerowca, czy demokracji francuskiej albo konserwatywy angielskiej, wynika ze świadomej służby ideom, których zrealizowanie staje się sensem życia.

„A w Polsce?”

„W Polsce dochodzi do tego, że wypadkowym z podsumowania poszczególnych kierunków „sanacyjnych” ideałem obywatela jest taki obywatel, który słucha i któremu... jest wszystko jedno. Nie chodzi tutaj tylko o serwilistów, karierowiczów i różne postacie czwartej brygady. Fala bierności ideologicznej ogarnia coraz szerzej także ideowe czynniki „sanacji”.

„Wiemy, że są w „sanacji” ludzie, którzy w takim stanie rzeczy widzą najlepszą gwarancję długiego i spokojnego utrzymania się systemu „sanacyjnego”.

„W rachubach tych jest jeden błąd kapitalny. Mimo wszystko państwo nie może obyć się bez dopływu energii, wytworzonych przez społeczeństwo.”

Jak widzimy, obserwacje naczelnego publicysty „ABC.” zgodne są całkiem z tem, co pisał świeżo na temat zbiurokratyzowania życia polskiego i wynikającej stąd apatii społeczeństwa cytowany przez nas wczoraj „Czas” krakowski.

MŁODZIEŻ WSZECHPOLSKA

Dzisiaj, w środę, o godz. 20 w lokalu M. W. odbędzie się zebranie Referatu ustrojowego.

Obecność członków Referatu obowiązkowa!

Jutro, w czwartek, o godz. 20 w lokalu M. W. odbędzie się zebranie Referatu żydowskiego. Obecność wszystkich członków Referatu konieczna!

Londyn w odświeżonej sanie

Londyn. (PAT). Londyn przygotowuje się gorączkowo do uroczystości weselnych, lecz mimo to nie należy liczyć, aby wszystkie przygotowania ukończono dziś wieczorem.

W sąsiedztwie Westminsteru i w innych miejscach ustawiono już wielkie trybuny, obite draperjami niebiesko-białymi - złotymi ozdobione girlandami z wstęgami o barwach narodowych Wielkiej Brytanii i Grecji. Na trybunach tych, ustawionych wzdłuż ulic, które posuwają się będzie orszak weselny, mogą się zmieścić dziesiątki tysięcy widzów. Główne arterie miasta, jak West End, Piccadilly i Bond-Street są bogato udekorowane wieńcami i monogramami księcia Jerzego oraz księżniczki Mariny. Nawet kluby West Endu, które zazwyczaj mają ponury wygląd, nabrały weselszego charakteru.

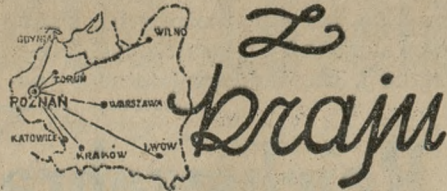
Wtorek poświęcony był przez członków dworu królewskiego na przygotowania do doniosłych wypadków czwartkowych. M. in. dokonano pewnego rodzaju „repetycji” wizyty dam dworu w opactwie westminsterskim oraz obrzędu zaślubin według obrządku greckiego w kaplicy królewskiej w pałacu Buckinghamu. Król i królowa u-

dali się samochodem do opactwa westminsterskiego celem przeprowadzenia inspekcji przygotowań ślubnych i przyjęcia się „repetycji” wizyty dam dworu.

Wieczorem w pałacu Buckinghamu odbyło się wielkie przyjęcie, na które zaproszono z górą 800 osób. W czasie tego przyjęcia księżniczka Marina przedstawiona była po raz pierwszy najwybitniejszym osobistościom ze świata politycznego, dyplomatycznego etc.

Uroczystości ślubne powitane będą również z radością przez dzieci, gdyż w dniu tym wszystkie szkoły będą nieczynne.

W pałacu St. James wystawiono już z górą 1000 podarków ślubnych a dalsze podarki ciągle napływają. Jedną z sal zawiera zastawę złotą i srebrną, kryształową i rozmaite przedmioty dekoracyjne. W drugiej sali znajduje się liczna biżuteria, bielizna stołowa oraz wspaniałe meble. Wszystkie podarki wystawione zostaną po ślubie na widok publiczny, przyczem pobiera się będzie specjalna opłata na cele dobroczynne.

RUCH EMIGRACYJNY W PAŹDZIERNIKU

Według ostatnich zestawień Głównego Urzędu Statystycznego, w październiku wyjechało z Polski ogółem 3.253 emigrantów, w tym 507 do krajów europejskich i 2.746 do krajów pozaeuropejskich. Do Francji wyjechało 367 osób, do Niemiec 94, do innych krajów europejskich 46, do Stanów Zjednoczonych A. P. 159, do Kanady 87, do Argentyny 182, do Brazylii 46, do Urugwaju 19, do innych krajów Ameryki 59, do Palestyny 2.184, oraz do innych krajów 10 wychodźców.

W tym samym okresie powróciło do Polski 2.559 wychodźców, w tym 2.456 z krajów europejskich i 103 z krajów pozaeuropejskich. Z Francji powróciło 2.419 osób, z Niemiec 8, z innych krajów Europy 29, ze Stanów Zjednoczonych A. P. 19, z Argentyny 37, z Brazylii 5, z Urugwaju 1, z Palestyny 10, oraz z innych krajów 9 osób.

RUCH STATKÓW W PORCIE GDYŃSKIM I GDAŃSKU

W ciągu października zawinęło do portu gdyńskiego 380 statków ogólnej pojemności 358.500 tonn. Na statkach tych przybyło 382 pasażerów, ponadto przywozily one 65.100 tonn towarów. W tym samym okresie czasu wyjechało z Gdyni na statkach 456 pasażerów, oraz wywozily one 562.700 tonn towarów.

Do portu gdańskiego zawinęło w październiku 377 okrętów ogólnej pojemności 257.300 tonn. Przywozily one 37 pasażerów oraz 74.600 tonn towarów. Wywieziono z Gdańska na statkach 387.600 tonn towarów.

10-ZŁOTÓWKI W PACZKACH — KONKURENCJA DLA LOTERJI PAŃSTWOWEJ

Przed sądem okręgowym w stolicy toczyła się niecodzienna sprawa przeciwko właścicielowi cukierni „Ziemlańskiej” p. Albrechtowi, który dla reklamy co czwartek umieszczał w paczkach złote 10-złotówki. Wpływało to oczywiście znakomicie na zbyt tych smakołyków. Władze skarbowe motywowały wytoczenie skargi tem, że p. Albrecht swoim pomysłem wkroczył w dziedzinę wyłączności, zastrzeżonej dla loterii państwowej. Sąd jednakże nie podzielał tego zapatrywania i wydał wyrok uwalniający.

FABRYKA AZOTU W POWIECIE PSZCZYŃSKIM

W Wyrach pod Pszczyną na Górnym Śląsku będzie od 1 grudnia uruchomiona fabryka azotów, której budowę rozpoczęła swego czasu slynną z procesu firma „Oswag”. W związku z otwarciem fabryki znajdzie pracę około 40 urzędników i 5.000 robotników.

NOWY PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJ. STANISŁAWOWSKIEGO

Urzędowy Dziennik Wojewódzki nr. 27 ogłasza nowy podział administracyjny województwa stanisławowskiego. Podział ten przedstawia się następująco: Powiat Dolina 11 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie, powiat Horodenka 7 gmin wiejskich i 1 gmina miejska, powiat Kałusz 8 gmin wiejskich i 1 gmina miejska, powiat Kołomyja 14 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie, powiat Kosów 8 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie, powiat Nadwórna 14 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie, powiat Rohatyn 11 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie, powiat Sniatyn 7 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie, powiat Stanisławów 11 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie, powiat Stryj 13 gmin wiejskich i 2 gminy miejskie, powiat Tlumacz 9 gmin wiejskich i 3 gminy miejskie i powiat Zydaczów 6 gmin wiejskich i 4 gminy miejskie.

TELEFUNKEN TRYUMF 280
3 ZAKRESY FAL ODBIORSTWA EUROPEJSKICH I ZAMORSKICH. ELEKTRODYNAMICZNY GŁOSNIK.
CENA WRAZ Z 4 LAMPAMI
nr 1630

Przeciw bólowi artretycznym i reumatycznym BALSAM BENGALSKI KARPINSKIEGO

nr 1680

„Kosztem Żydów”

Markus Turkow w artykule „O czym się pisze i o czym się mówi” („Moment nr. 263) omawia stosunki polsko-rusko-żydowskie w Małopolsce Wschodniej. Powód dały pisma: „Kurjer Poranny” i żydowski tygodnik „Echo” (Stanisławów), które poruszyły tę sprawę na tle prądu usamodzielnienia się i wyzwolenia gospodarczego Rusinów od wpływu żydowskiego.

Po przytoczeniu kilku ustępów z „Kurjera Porannego”, w których to pismo wyraża pogląd, że ten prąd wśród Rusinów jest zupełnie naturalny i po streszczeniu poglądu „Echa”, że Polacy na Rusinach w walce żydowsko-rusinińskiej winni przechylić się na stronę żydowską, gdyż w ten sposób pomogą „polonizacji” Kresów, autor pisze:

„Nie podzielamy stanowczo wywodów stanisławowskiego pisma żydowskiego o akcji polonizacyjnej, którą Żydzi winni prowadzić na obszarze Małopolski Wschodniej, szczególnie obecnie, kiedy oficjalne polskie koła wykazują wyraźną tendencję do porozumienia się z Rusinami, częstokroć kosztem ludności żydowskiej.”

Tej tendencji do porozumienia „kosztom” Żydów autor dopatruje się w trzech objawach: 1) w uznaniu przez „Kurj. Por.” sytuacji żydowskiej w Warszawie w zakresie zapomóg od magistratu za uprzywilejowaną w porównaniu z ludnością polską, 2) w przychylnym stanowisku tegoż pół-oficjalnego organu wobec walki Rusinów z Żydami, o której pisało „Echo” i 3) w zwolnieniu w Małopolsce sołtysów i ich pomocników od obowiązku znajomości polskiego języka, które to rozporządzenie ukazało się ostatnio w „Dzienniku Ustaw”. Zdaniem Turkow’a „to rozporządzenie jest ważną koncesją polityczną dla Rusinów w Małopolsce”.

Kim był p. Górzyński

Donosiliśmy o nadużyciach, popełnionych przez b. burmistrza miasta Otwocka pod Warszawą, który zdefraudował znaczne sumy. Obecnie prasa „sanacyjna” stara się wyprzedzić p. G., twierdząc, że został on wybrany w czasie, kiedy „sanacja” nie miała większości w radzie miejskiej Otwocka. Bardzo pięknie, tylko nie zmienia faktu, że p. Górzyński był od kilku lat prezesem B. B. W. R. w Otwocku i „senjorem” „sanacyjnego” „Legjonu Młodych”. Poza tem posyłał podpisane swym nazwiskiem artykuły do „sanacyjnego” „Kurjera Porannego” w Warszawie. Chyba to wystarczy.

Według ostatnich wiadomości Górzyński zdefraudował 500.000 zł.

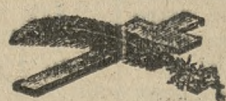
W dżunglach Hondurasu

Warszawa (KAP). Wskutek coraz ostrzejszych prześladowań katolików w Meksyku liczne rzesze wiernych dobrowolnie wyemigrowały w ślad za swymi duszpasterzami. Obecnie w sąsiadującej z Meksykiem dżungli brytyjskiego Hondurasu przebywa na wygnaniu przeszło 10.000 katolików.

Duszpasterstwem zajmują się wśród tej kolonii wychodźczej wydaleni z Meksyku kapłani.

Biskup Murphy, wikariusz apostołski z Belize w Hondurasie, który powrócił niedawno z Rzymu i odwiedził w powrotnej drodze parę większych miast Stanów Zjednoczonych, opowiadając katolikom o prześladowaniach w Meksyku, dał wyraz swemu oburzeniu na metody rządu meksykańskiego.

„Nikczemność, podłość i okrucieństwo rewolucjonistów w Meksyku — oświadczył m. in. biskup Murphy — nietylko że dorównuje, ale znacznie przewyższa okrucieństwo czerwonych władców Rosji dzisiejszej. Metody radykałów meksykańskich są isticie diabelskie.”

Dnia 27. bm. o godz. 12,30, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, s. p.

Zofja Degórska

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 30. listopada br. o godz. 14,30 z kaplicy cmentarza na Górczynie, o czym zawiadamiają

wdzięczni

Ks. Ks. J. Schulz, B. Jaśkowski.

zg 8211

ś. p.

Kazimierz Tański

właściciel dóbr Łąglewnik i Rosiejów, obywatel m. Poznania

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., zasnął w Panu w dniu 27. 11. 1934 r. przeżywszy lat 78.

Nabożeństwa żałobne w Poznaniu odprawia się w czwartek, dnia 29. bm. w kościele Ks. Ks. Zmartwychwstańców o godz. 8 rano, w kościele św. Marcina o godz. 9,30. Zwłoki będą przewiezione do grobów rodzinnych w Chmielniku, o czym powiadamiają

pozostali w głębokim żalu

żona, synowie i rodzina.

Poznań, św. Czesława 18.

dg 4273

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”, Towarowa 25. Tel. 31-80.

Frateili o Wielkopolsce i Poznaniu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, 25 listopada.

„La Tribuna” rzymska ogłasza dalsze wrażenia Frateili z Polski. Oczywiście czytelników Kurjera zainteresuje zapewne najwięcej to, co pisarz włoski mówi o Poznaniu, ale Frateili był i w Warszawie, na wsi polskiej, w Pieninach, ma więc w swoim notatniku pod różnym sporo obserwacji i zdjęć migawkowych a dowcipnych, godnych powtórzenia.

Warszawa przypomina jedną z tych kobiet, o której mężczyźni mówią: nie jest piękna, ale ma coś co pociąga. A ponieważ kobieta polska, jego zdaniem, „robi dobrze na oczy”, więc czuje się on w atmosferze warszawskiej znakomicie. Zaimponował mu puls stolicy, który od razu pozwała wyczuć serce wielkiego narodu. Na temat stanowiska Polski w Europie, napisał Frateili kilka trafnych zdań, które zorientują opinię włoską bardzo dobrze, czem jest właściwie ta odległa Polska, większa terytorjalnie od Włoch, licząca 33 miliony ludności, która rośnie i obyrosła jak najszybciej.

Frateili próbował też rozgryźć język polski, ale nie poszło to tak łatwo, mimo że bądź co bądź w języku polskim naliczyć można około 1000 słów pochodzenia łacińsko-włoskiego. Dla niejednego z Polaków będzie to niespodzianką, ale tak jest. Nie mógł się jednak pogodzić z tem, że na „Italia” mówimy Włochy, a jego nazywamy Włoch, a nie jak pragnąłby może „Italczyk” czy „Ital”. Za to niezmiernie podobało mu się polskie „dowidzenia”, więc nie pojmuję, dlaczego Polacy zastępują je tak często przez „pa”, co brzmi „tak jakbyś otwierał butelkę”. Słowo „miłość” zalicza do pozbawionych gracji. Oczywiście inaczej brzmi włoskie „amore”. Najgorzej zaś to mu poszło ze słowem „szczęście”, które po włosku znaczy „felicita”, a którego po polsku nie mógł wykrztusić. Tak więc to skomentował: „Jeśli szczęście jest nieosiągalne we wszystkich krajach ziemi, to wyobraźcie sobie, czy można je osiągnąć w Polsce”.

Artykuł poświęcony Poznaniu i Wielkopolsce zaczyna Frateili od wrażenia, jakie na nim zrobiły lwy, leżące u bramy zamku poznańskiego. Ich „dużki wyraz, ich oczy i wasy zakręcone ku górze przypominały mu ponieważ z rysów cesarza Wilhelma. Konstrukcja zamku imponująca i masowna, z reprodukcją kaplicy znajdującej się w katedrze w Monreale. Całym swym stylem przypomina państwo niemieckie, które w roku wybudowania zamku gotowało się właśnie do polboju świata. Oko cesarza z nostalgiją spoglądało też na południe. Kaplica pałatyńska zamku poznańskiego przypominała cesarzowi święte rzymskie cesarstwo, ten jego sen. A teraz na bramie zamku poznańskiego, który on kazał wybudować i na którego straży postawił owe lwy, na znak, że Niemcy nie oddadzą nigdy Poznania Polakom, można napisać: „Tu spoczywa sen monarchy megalomana”.

Nakreśliwszy obraz zmagania Wielkopolski z bezwzględnym prawodawstwem pruskim, które postawiło sobie za cel wyczerpać Polaków z ziemi, pisze Frateili, iż walka o ziemię prowadzona przez chłopów i wielką własność przeciwko okupacji niemieckiej należy do najpiękniejszych stron historji walk polskich o niepodległość. Zdaniem jego głośną klęskę germanizmu w wojnie światowej poprzedziła już klęka jego klęska w Polsce, gdzie chłop polski z całym spokojem zajęł łopatę w ziemi ojców. „La terra difesa con la vanga” — ziemia broni łopatą: taki tytuł dał Frateili swoim wrażeniom z Wielkopolski.

„Kulturkampf” i całą politykę polską Bismarcka uważa Frateili za wielki błąd psychologiczny, należący

do rzędu tych błędów, które sprawiły, że Niemcy przegrały wojnę.

Sam Poznań zrobił na nim wrażenie wielkiego, zasobnego miasta, które rozłożyło się wygodnie „nad niebieską Wartą”, o szerokich nowoczesnych ulicach, z uzasadnionem łąčeniem do monumentalności. Jak każdy Włoch tak i Frateili dumny jest, że wspaniały renesansowy ratusz poznański wybudował Gian Battista di Quadro.

Podobał mu się ożywiony ranny targ poznański przed ratuszem. Poza tem „życie Poznania ma ton zasobny, pański i raczej poważny, mimo wielu lokali rozrywkowych i kawiarni z pokostem mocno kulturalnym”. Ale liczniej od kawiarni i kinematografów są księgarnie, a co ważniejsza są one dobrze zaopatrzone”. Stanąwszy przed jedną z księgarni, pomyślał, iż nie zobaczy tam ani jednej książki włoskiej, a tu tymczasem: Pirandello, Ojetti, Puccini, Campanile i inni, „Ta-

*nie powoduj się szumną reklamą,
posłuchaj dobrej rady:*

CZYŚĆ ZĘBY PASTĄ PULSA!

ka rzecz, to robi przyjemność” — dodaje.

„Panowanie niemieckie, kończy Frateili, pozostawilo widoczne ciężkie znamie na mieście i na jego ludności, która jest toniej wesola niż gdzieindziej w Polsce. I właśnie tu jest centrum tego nacjonalizmu polskiego, antyniemieckiego i antyżydowskiego, gdzie handel żydowski natknąwszy się na kooperatywy rolne, nie ma tu co robić. Co do przymierza niemiecko-polskiego, o którym się mówi w Europie, idźcie i mówcie o nim w Poznaniu, a ukamienią was”. S. M.

Oszczędne w użyciu — niezawodne w skutkach

MYDŁA PRZETŁUSZCZONE, KREMY SPORTOWE I LANOLINOWE oraz PUDRY HYGIENICZNE
M. MALINOWSKIEGO
 WARSZAWA, Lab. Chem. Farm. ul. Cmiełna 4. Tg 1682
 Do nabycia we wszystkich drogerjach i aptekach w Poznaniu.

Plotki stołeczne

Warszawa, 27 listopada.

Coś się psuje w państwie duńskim: porachunki już nie między organizacjami, ale w samej prasie. „Gazeta Polska” udziela lekcji „Kurjerowi Porannemu” i napomnieli „Słowo” pos. Mackiewicz; p. Stpicyński wyraża swe uwagi o pracy biura prasowego min. spraw zagranicznych itd.

Najgorzej na tej swobodzie opinii wyszedł p. Marjan Dąbrowski. „Il. Kurjer Codzienny” podjął kampanję przeciwko demoralizacji młodzieży. Rzecz w swej istocie słuszna. Ale nie można jej generalizować. I chodzi też o to, by być samemu w porządku z własnym sumieniem i własną działalnością.

Nieraz prasa niezależna wtykała p. Dąbrowskiemu i jego koncernowi demoralizującą działalność „Tajnego Detektywa”. Myślano, że przez nas przemawia konkurencja. Uchowaj Boże! Nikt nie chciałby się hańbić taką konkurencją. A teraz podjęła przeciw Dąbrowskiemu krucjatę prasa „sanacyjna”. Są ostrzeżenia w „Gazecie Polskiej”, są bardzo ostre wymówki w „Polsce Zbrojnej”, gdzie bez pardonu powiedziano p. Dąbrowskiemu, co się o nim myśli. „Czas” dodał swe trzy grosze. Świeżo wystąpił przeciw niemu „sanacyjny” Związek Nauczycielstwa.

Ale to są słowa. P. Dąbrowski się nie zmieni, póki nie odczucie tego finansowo. A „Tajny Detektyw” jest jedną z najsilniejszych podstaw jego koncernu.

Zresztą Marjan Dąbrowski jest człowiekiem bardzo sprytnym. Jest wyznawcą orientacji, jego zdaniem, niezawodnej: K. W. W. (Kędy Wiatr Wieje).

Teraz czuje, że stawka, na którą postawił, coś nie jest pewna. Zaczyna stawać się krytyczniejszy wobec panujących stosunków. Świeżo ogłosił list nauczyciela, który podnosi alarm na denuncjatorstwo, lizunstwo itp. niemiłe objawy, które wywołuje u pracowników uzależnionych — strach! I powiada, że wszystko, co jest cokolwiek niezależne, jest piętnowane jako: niezdyscyplinowane, anarchiczne, buntownicze. Dodajmy jeszcze „antypaństwowe”. I jego wystąpienie jest — takie same.

Sportowcy stołeczni byli uderzeni niesłychanym atakiem na p. Kankovszky’ego. Jest to międzynarodowy działacz w pięściarstwie. Z narodowości Węgier. Atak, ogłoszony w jednym z dzienników „sanacyjnych”, zarzuca mu nielojalność w stosunku do Polaków.

Pan Kankovszky nic nas nie obchodzi. Chodzi nam tylko o to, że w naszym sporcie — a i w filmie też — nie widzi się nikogo poza Niemcami i Węgrami. Tak jakbyśmy reszty Europy nie znali. Jakbyśmy z nikim innym nie utrzymywali stosunków.

Czy to się dzieje w myśl jakiejś idei politycznej?...

Ale à propos pana Kankovszky’ego. Prawda, jakie to czysto węgierskie nazwisko? Kankovszky?!

Takich nazwisk zmadziaryzowanych Słowaków jest wiele. Warto nieraz je kontrolować. Np. poseł węgierski w Warszawie: p. Matuszka. Czyż to nazwisko węgierskie? Albo szef propagandy węgierskiej w Polsce zresztą człowiek bardzo obrotny: prof. Diveky.

Czyż źródłostów jego nie ma nic wspólnego z słowiańskim: diwka, dziwny, dziwaczny itd?!

Bóle w żołądku, ściskanie w dolku, obstrukcje, gnicie w kiszkiach, gorycz w ustach, złe trawienie, bóle głowy, obłożony język i błada cera łatwo usunąć przez częste stosowanie wody gorzkiej Franciszka-Józefa, biorąc wieczorem przed udaniem się na spoczynek pełną szklankę takowej.
Tg 1679

Min. sprawiedliwości o projekcie prawa małżeńskiego

Minister sprawiedliwości, p. Czesław Michałowski, udzielił ostatnio wywiadu w sprawie projektów ustawodawczych i zamierzeń w tej dziedzinie. W wywiadzie mowa również o projekcie prawa małżeńskiego.

„Niczego — mówił minister — nie zamierzam „przyspieszać” lub „opóźniać”, na wszystko musi przyjść swój czas. Oczywiście, przyjdzie on i na prawo osobowe małżeńskie, bez którego przecie kodeks cywilny obejść się nie może. Jest to jednak dopiero kwestja przyszłości. W każdym razie łączenie tej sprawy z nominacją p. dyr. Lutostańskiego jest nonsensem. P. prof. Lutostańskiego udało się pozyskać dla ministerstwa nie z tego względu, że był on w komisji kodyfikacyjnej referentem między innymi także projektu prawa osobowego małżeńskiego, lecz dlatego, iż jest to wybitny kodyfikator i znawca całokształtu prawa cywilnego, a ponadto wiceprezydent komisji kodyfikacyjnej, co jest okolicznością, jak nadmienilem, nader korzystną dla koordynacji prac.”

Wyjaśnienie powyższe ministra sprawiedliwości pozostaje w związku z ostatnimi głosami prasy katolickiej na temat opracowywania przez prof. Lutostańskiego projektu ustawy małżeńskiej według zasad znanego projektu komisji kodyfikacyjnej. Wiadomość o tem prasa zacerpnęła z wywiadu p. prof. Lutostańskiego w „Expresie Porannym” z dn. 30 października rb. oraz z przemówienia jego w Kole Adwokatów dn. 21 listopada rb. Wywiad p. prof. Lutostańskiego wywołał zrozumiałe poruszenie w opinii katolickiej. (KAP.)

Nietylko o chleb dla ciała, ale i o dobrą książkę dla ducha błagają bezrobotni!

Niemcy a wystawa brukselska

Rząd niemiecki zakomunikował w tych dniach zarządowi Wystawy Światowej mającej się w r. 1935 odbyć w Brukseli że Niemcy wycofują się od udziału w tej wystawie. Z uwagi na to, że roboty przygotowawcze pod pawilon niemiecki były już w toku, decyzja ta wzbudziła zrozumiałe wrażenie. Opinia belgijska nie zadawała się motywami tej decyzji, któremi są rzekomy brak dewiz na dokończenie prac.

Na bażanty
 Reprezentacyjne polowanie w Rambouillet odbyło się przy udziale dygnitarzy francuskich i dyplomatów. — Na rycinie: prez. Lebrun przypatrujący się mierzeniu min. Regnier do bażanta.

Śp. Józef Dąbrowski

Dnia 29 października b. r. odpowiadaliśmy na miejsce wiecznego spoczynku naszego kolegi i przyjaciela, em. kierownika szkoły powszechnej w Poznaniu ś. p. Józefa Dąbrowskiego. Hołd jego pamięci złożyły liczne szeregi nauczycielstwa, kolegów,

przyjaciół i młodzieży, której był najlepszym wychowawcą i przewodnikiem przez cały okres długoletniej pracy nauczycielskiej. Po powstaniu państwa polskiego objął, jako jeden z pierwszych Polaków stanowisko rektora szkoły powszechnej. Na tej odpowiedzialnej placówce od dawna nietylko całą swą umiejętność zawodową, swe siły, wszystek swój czas, ale całe swe serce młodzieży, sobie poświęcił. Jako syn powstańca z roku 1863, przepojony gorącą miłością Ojczyzny — wiedział, że od wychowawców zależy wartość młodzieży, która odzyskaną Ojczyznę nietylko utrzyma, ale rozbudować i do potęgi doprowadzić potrafi.

Jako dobry Polak i katolik dba nietylko o rozwój umysłowy młodzieży — ale również o jej potrzeby duchowe, otaczając troskliwą opieką religijną stowarzyszenie Dzieciństwa Jezusowego.

A jako przełożony potrafił swoją uprzejmością i życzliwością sprawić, że praca pod jego kierunkiem była przyjemna i owocna. Pogodą ducha uczynnością i bezstronnością stwarzał harmonijne życie koleżeńskie.

Za zasługi położone na polu szkolnictwa zostaje odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Pracuje w Stowarzyszeniu Chrześc. Narodowym Naucz. Szkół Pów. jako prezes Koła Poznań, jest prefektem Sodalacji Marj. Nauczycieli i członkiem Konferencji św. Wincentego à Paulo — aż po kres swego życia. Nieublagana śmierć zabrała człowieka nieprzeciętnego, o duszy wielkiej i szlachetnej.

Cześć Jego pamięci!

NAJLEPSZA LOKATA KAPITAŁU!
NAJPRĄKTYCZNIJSZY PREZENT
GWIAZDKOWY!

PIANINO lub krótki FORTEPIAN
 z angielską mechaniką, znanej firmy

BR. K. i A. FIBIGER
 Kalisz, ul. Polna 20.
 Splaty na dogodnych warunkach!
 Prosimy dobrać adresować!
 1934

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Listopad

29

CZWARTEK

Kalendarz rzym.-kat.
Czwartek: Saturnina m.
Piątek: Andrzej ap.
Kalendarz słowiński.
Czwartek: Przemysła
Piątek: Ludosława
Słońca: wschód 7,36
zachód 15,45
Długość dnia 8 godz 09 m.
Księżyc: wschód 21,06
zachód 12,27

Faza: ostatnia kwadra o 7.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniw. Pozn.: Sroda, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 8 st. C., ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm., pochmurno wiatr zachodni. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 10 st. C., najniższa plus 5 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj plus 0,29 m.

Przewidywana pogody na czwartek: Pochmurno, lecz bez deszczu, nadal dość ciepło.

— **Rejestracja księgowych w Polsce.** W związku ze staraniami o wprowadzenie ustawy o ochronie zawodu księgowych, Związek Księgowych w Polsce, pragnąc zebrać materiał dla ustalenia liczby osób, podpadających pod przyszłą ustawę, zwraca się do wszystkich księgowych (buchalterów) i ich pomocników, aby w dobrze zrozumianym interesie własnym podali swój adres do Oddziału Związku, Skarbowa 22 m. 1. Biuro czynne od godz. 4.30 do 6.30 wieczorem. — Sprawa jest ważna i nie należy zwlekać ze zgłoszeniem.

— **Z targu.** Dnia 28. b. m. na placu Sapieżyńskim placono:

Za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2,40—2,60 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 2,60—2,80 zł; 1 kg. twarogu 60—70 groszy; za litr śmietany 1,20—1,40 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; 1 mdl. jaj świeżych 1,40—1,60 zł; wapnowanych 1,10—1,20 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,10—1,20 zł; słoniny wędzonej 1,40—1,60 zł; wieprzowiny 1,00—1,30 zł; wołowiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,00—1,40 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,40—1,60 zł; smalcu 1,50—1,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,60 do 3,00 zł; kaczka 2,00—3,20 zł; gęś 3,50 do 6,00 zł; para gołębi 0,90—1,20 zł; indyka 4,00—7,50 zł; perlica 1,50—2,00 zł; królik 0,80—1,20 zł; para kurcząt 1,60—3,20 zł; para kuropatant 1,60—2,00 zł; zajac 2,50 do 3,25 zł; bażant 2,50—2,80 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,20—2,40 zł; 1 kilogram okonia 1,60—2,40 zł; 1 kg. lina 2,40 zł; 1 kg. karpia 2,20—2,40 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. białych ryb 1,00—1,80 zł; 1 kg. sandacza 2,80—3,00 zł; 1 kg. karasia 1,20 do 2,00 zł; za ryby śniegie placono 40—60 gr mniej; za 1 kg. węgorza 2,80—3,00 zł; 1 kg. zielonych śledzi 70—80 gr.

Za jarzyny: 1 kilogram ziemniaków 7—8 groszy; 1 kilogram szpinaku 15—20 groszy; 1 pececz pietruski 10 gr; 1 kg. cebuli 10—15 gr; 1 kalafior 10—50 gr; 1 kg. rabarbaru 15—20 gr; 1 kg. seleru 40 gr; 1 pececz rzdokiewek 5—10 gr; 1 główka sałaty 10—15 gr; 1 pececz kalarepy 8—10 gr; 1 kg. marchwi 10 groszy; 1 kg. buraków 15 gr; bruksełki 60—80 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,60—1,80 zł; 1 kg. gruszek 0,80—1,20 zł; 1 kg. jabłek 0,40—1,20 zł; 1 kg. borówek 1,00—1,20 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2,00 do 2,40 zł; 1 kg. orzechów laskowych 2,80 zł; 1 kg. pigw 40—70 gr.

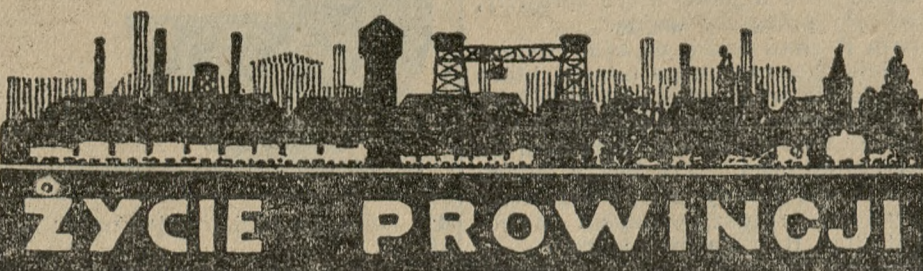
Za grzyby: 1 kg. zielonych grzybów 0,80 zł; 1 kg. podpieńek 0,60 zł; 1 kg. masła ków 0,80 zł; 1 kg. mieszanych grzybów 60 groszy.

Targ słaby. Ceny mięsa spadły znacznie; dowozy duże. (hu.)

— **Aresztowania.** W areszcie policyjnym osadzono na polecenie prokuratora przy sądzie okręgowym w Poznaniu 30-letniego Ludwika Korosa (ul. Madalińskiego 7), poszukiwanego celem odcierpienia 6-miesięcznej kary więzienia za opór władzy. — W noclegu ujęto za jazdę koleją bez biletu 39-letniego Bolesława Soltysika, bez stałego miejsca zamieszkania. (kl.)

— **Gruby wybrzyk.** Na budowie p. Stefana Stachowskiego (Rotała 120), prowadzona przy ul. Marsz. Focha 58 przyszło kilku osobników i zażądało przyjęcia ich do pracy. Wobec tego, że p. Stachowski odmówił im przyjęcia, nieznanymi zemiści się i weszli na teren budowy, zmuszając się do dołu z wannami. (kl.)

— **Aresztowania.** Jako poszukiwanego przez sąd grodzki w Poznaniu przy trzymaniu 26-letniego robotnika Franciszka Zaborowskiego bez stałego mieszkania i 20-letniego stolarza Franciszka Iwaszaka który również nie miał stałego zamieszkania. (kl.)

— **GNIEZNO.** (Na powodzi). Na rzecz ofiar powodzi miasto Gniezno i powiat gnieźnieński przekazali w gotówce 8945,45 zł, zaś w naturaljach 1158,50 zł, razem 10104,95 zł.

— **Za zgwałcenie.** Sąd okręgowy w Gnieźnie na sesji wyjazdowej w Wągrowcu rozpatrywał sprawę 17-letniego Franciszka Pawlacyzka z Grylewa, oskarżonego o dokonanie gwałtu na 18-letniej Marjannie P. Sąd skazał Pawlacyzka na 5 miesięcy więzienia z zawieszeniem na 5 lat. (br.)

— **INOWROCŁAW.** (10-lecie Tow. „Chopin”). W ub. niedzielę Tow. śpiewu „Chopin” w Inowrocławiu obchodziło 10-lecie swego istnienia. Uroczystość rozpoczęto mszą św., poczem w pochodzie z pocztami sztandarowymi udano się na salę Parku Miejskiego, gdzie odbyło się uroczystościowe zebranie, które zagalął prezes p. Konstanty Lipiński, a chór pod batutą dyrygenta p. Stempy wykonał kilka pięknych pieśni. Sprawozdanie z 10-letniej działalności towarzystwa wygłosił sekretarz p. Sufisław Górny. Zakończyła nastąpiła składanie życzeń przez bratnie organizacje. Dyplomy za owocną pracę około towarzystwa otrzymał p. Roszak, Stefan Kozłowski, Elżbieta Pankowska i Sarbinowski. Po południu odbyło się święto pieśni z udziałem chóru „Halka” — Maty „Wanda” — Tupadły, chóru parafii farniej, oraz chóru „Szarotka” i „Chopin”. Uroczystość zakończyła zabawa taneczna.

— **(Okradli robotników)** Oczekaj włąmali się nieznanymi sprawcy do domu p. Pawła Heinzego w Broniewie, pow. inowrocławski i skradli na szkodę robotników Waltera Brekina i Benny 4 ubrania, 2 brązowe kurtki, skórzane, dwie marynarki i dwie pary spodni, koszule wierzchnia, walizkę itp., wartości około 500 zł. Policja wdrożyła śledztwo. (iw.)

— **KEPNO.** (Upozorowany napad). Na posterunek policji w Kepnie zgłosił się onegdaj Franciszek O. zam. przy ulicy Warszawskiej, podając do protokołu, że na szosie Kepno-Baranów został napadnięty przez nieznaną osobników którzy po odebraniu mu 25 złotych, zbiegli przez pola w kierunku Baranowa. Śledztwo wykazało, że p. O. napad upozorował, a pieniądze przegrał w karty. P. O. za wprowadzenie w błąd władzy zostanie pociągnięty do odpowiedzialności sądowej.

— **(Wybory sołtysów).** Starostwo powiatowe zarządziło w tych dniach wybory sołtysów i podsoltysów które odbędą się we wszystkich gromadach powiatów pod koniec bież. tygodnia. W gromadzie Kozły odbędą się pozatem wybory delegatów gromadzkich.

— **(Wykłady rolnicze).** Wielkopolskie Tow. Kółek Rolniczych na pow. Kepno urządziło w dniu 23 bm. zebranie, na którego program składają się: 1) sprawa utworzenia kasy samopomocy leczniczej, 2) referat p. Krzywoszyńskiego z Domanina na temat: „Nowe ustawy oddłużeniowe”, 3) referat p. inż. Chelkowskiego n. t. „Pielegnacja łąk”.

— **(Dla biednych miasta).** Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincencego a Paulo urządziło w tych dniach zbiórki używanej odzieży wszelkiego rodzaju na rzecz najbiedniejszych miasta.

— **(Żelazne godły).** Małżonkowie Wincenty i Piotr Kukulowie z Osin obchodzili w ub. środę 65-lecie pożycia małżeńskiego. Jubilatowi „Szczęść Boże!”. (kc.)

— **KOSTRZYN.** (Akademija). Z okazji 15 rocznicy swego istnienia urządziło Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincenczego a Paulo wieczorek towarzyski, który odbył się w sali p. Okarmy. Po odpowiednich przemówieniach wystawiono sztukę p. t. „Kto im lzy powróci”. Amatorzy wywiazali się z zadania swego dobrze. Zabawa taneczna zakończyła się po północy. Publiczność dopisała, a czysty zysk przeznaczono na zakup opału dla biednych.

— **(Nominacja).** Sąd grodzki w Pobiedziskach zamianował nadzorca firmy „Rolnik” Sp z o. o. p. burmistrza Skrzypczaka. (kd.)

— **NOWE MIASTO n. Warta.** (Z Bractwa Kurkowego). W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie pod przewodnictwem wiceprezesa p. Bronisława Czarczyńskiego na którym uchwalono zakupienie karahinu dla Bractwa oraz założenie kasy pośmiertnej przy towarzystwie ubezpieczeń na życie w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. Na zastępcę sekretarza kooptowano do przyszłego walnego zebrania p. Alfreda Ackermanna.

— **(Nowy pastor).** W miejsce zmarłego pastora p. Emila Gerhubera objął w tych dniach urząd pastora gminy ewangelickiej w Nowem Mieście pastor p. Hellmut Franke z Bydgoszczy który jednocześnie sprawować będzie zastępstwo w Żerkowie i Książu, pow. śremskiego.

— **(Przedstawienie).** Oddział Tow. gimn. „Sokół” w Chociczy wystawił w dn 25 bm. w sali p. Hoffmanna w Boguszyńcu sztukę teatralną p. t. „Błażek opętany”.

— **(Zebranie).** W niedzielę, 2 grudnia o godz. 12.15 zebranie Tow. Bartników w lokalu p. Heleny Szymańskiej, o godz. 19 u p. Czarnego zebranie Tow. śpiewu „Halka”. (na.)

— **NOWY TOMYŚL.** (Z sądu). Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej w Nowym Tomysku rozpatrywał ostatnio sprawę pobicia tępem narzędziem tęściów Jankowiaków przez Stanisława Rychłego z Chrośnicy, za co oskarżony został skazany na 1 rok więzienia oraz ponoszenie kosztów sądowych. — Za samowolne przedłużenie prawa jazdy na samochód o 3 lata, został skazany Jan Kaczmarek z Lwówka na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary na 3 lata. — Za przerobienie ważności karty rowerowej o jeden rok został skazany Józef Przybył z Chraplewa na 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem kary na 3 lata.

— **(Zuchwała kradzież).** W nocy z ub. środy na czwartek włąmali się niewyśledzeni sprawcy do składu bławatów Augusta Klabego przy Starym Rynku, gdzie po wybięciu dziury w murze od strony korytarza skradli różnego rodzaju materiałów, wartości 1500 zł. Złodzieje zbiegli niepoznani.

— **(Chór kościelny).** Ostatnio odbyło się w sali p. Oleńczakowej konstytucyjne zebranie chóru kościelnego, któremu przewodniczył ks. prob. Cwiejkowski. Wobec bardzo licznie zebranych przedstawili w zarzysie statut organizacyjny, poczem przystąpiono do wyboru zarządu, który ukonstytuował się następująco: ks. Heika Antoni — prezes, Weber Franciszek — wiceprezes, Kudliński Stanisław — sekretarz, Kitkowska Zofia — zast. sekr. Andrzej Łuczak — skarbnik Kowalski Symforjan — dyrygent. Na członków zapisało się 55 osób. (tp.)

— **OBORNIKI.** (Z sądu). Za sprzedaż napojów alkoholowych bez koncesji sąd grodzki skazał Antoniego Gogalkę z Sierakówka na 25 zł grzywny, Stanisława Krzyżaniaka z Obornik na 200 zł grzywny, Leona Szambelana z Ludomia na 20 zł grzywny, Anielę Lachetę z Poznania na 20 zł grzywny, Marię Skrzywkównę z Ludomia na 200 zł grzywny, Władysława i Antonie Malinowskich z Objezierza każdego po 200 zł grzywny.

— **(Nieszczęśliwy wypadek).** Robotnica Józefa Władysławiak, zatrudniona w majątności Łukowo, doznała przy pracy złamania nogi. Pierwszej pomocy lekarskiej udzielił nieszczęśliwej p. dr. Ciecierski z Obornik.

— **(Kradzież).** Na szkodę właściciela tartaku p. Wojciecha Bukowskiego z Obornik skradziono dynamówkę wartości 800 zł — Rolnikowi Ludwikowi Nowakowskiemu z Gońciewa skradziono większą ilość drobiu. (ko.)

— **OSTRÓW (Wkłady).** W ubiegły czwartek wygłosił odczyt magister fil. p. R. Halladin p. t. „Z dziedziny ornitologii”. W dniu 26 bm. w ramach powszechnych wykładów naukowych wygłosił odczyt p. t. „Psychologia na usługach życia codziennego” p. dr. J. Joachimek, prof. gimn. w Ostrowie.

— **(Osobiste).** P. Jan Drvzga, syn znanego obywatela m. Ostrowa p. Fr. Drvzga, mistrza krawieckiego, ukończył europejską akademję mody i kroju w Dreźnie — Jest to jedna z najstarszych szkół tego rodzaju w Europie. (rp.)

— **ROGOŹNO.** W niedzielę, 18 bm. odbyła się na sali Hotelu Centralnego uroczysta akademija, urządzona staraniem tut. Kat. Stow. Młodzieży męskiej. Na wstępie chór męski pod batutą młodego dyrygenta p. Antoniego Barciszewskiego wykonał pieśń „Gaude mater Polonia”. — Słowo wstępne wygłosił ks. Gierczyński, patron K. S. M. Następnie prezes K. S. M. p. Haupe wygłosił referat o św. Stanisławie Kostce, poczem chór męski odśpiewał dwie pieśni p. t. „Witaj Stanisławie Kostko” i „Śpiew. śnieg”. Obie pieśni są kompozycjami młodego dyrygenta. Po odczytaniu drugiego referatu przez członka K. S. M. p. Jenezyka, wystawiono żywy obraz pt. „Noc błogostawna”. Akademję zakończono odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga”. Akademija wypadła wspaniale. (rm.)

— **SWARZĘDZ.** (Cena nafty). Poznański starosta powiatowy komunikuje: Na podstawie ar. 3 rozporządzenia ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 29 października 1929 r. ustalam na terenie pow. poznańskiego cenę na naftę 47 groszy za litr. Do ceny tej winni się zastosować bezzwłocznie wszyscy kupcy na terenie Swarzędza i okolicy.

— **(Strzelanie).** W dniu wiosennego święta P. W. i W. F. odbyło się strzelanie do tarczy. Z rezerwistów pierwsze miejsce zdobyło K. P. W. po uzyskaniu 327 punktów, na 400 możliwych, drugie miejsce Bractwo Kurkowe, trzecie — Powstańcy i Wojacy. Z przedpoborowych pierwsze miejsce zdobyło P. W. Gwiazdowo, uzyskując 246 punktów, a drugie miejsce P. W. Swarzędz przez uzyskanie 191 punktów. (sd.)

— **TRZEMESZNO.** (Z życia chóru kościelnego). Dnia 21 bm. odbyło się w salce „Rolnika” organizacyjne zebranie chóru kościelnego pod wezw. św. Wojciecha, któremu przewodniczył ks. prob. Sarniewicz. Zarząd chóru tworzą pp.: Leonard Wolf — prezes, Józef Domieracki — sekretarz, Anna Dykertówna — skarb. Stefania Grajkowska — bibliotekarka. Na laurników wybrano pp.: Marię Olszewską, Florjana Owczaraka i Marjana Figasa. Komisję rewizyjną tworzą pp.: Halina Szczepanowska, Sabina Kowalska i Edmund Szymański. Na dyrygenta chóru wybrano organistę p. Czesława Krycha. Chór liczy 62 członków. Lekcje odbywają się w salce „Rolnika”.

— **(Z Rady miejskiej).** W ub. piątek odbyło się w salce szkoły powszechnej posiedzenie rady miejskiej, któremu przewodniczył p. burmistrz Fengler. Na porządek obrad składało się sprawozdanie p. burmistrza z komisji rewizyjnej, głównej kasy miejskiej, elektrowni, wodociągów i reżeni, nad którymi wywiał się obszerna dyskusja. Na członka komisji rewizyjnej elektrowni wybrano mistrza kowalskiego p. Konieczkę. Członkami komisji opieki społecznej zostali wybrani pp.: Ignacy Kaptur, Januszewski i Grabski. Pozatem uchwalono uruchomienie kuchni dla bezrobotnych. (tw.)

— **SZAMOTULY.** (Dalsze rugi w Ubezpieczalni Społecznej). Z dniem 1 grudnia zwolnieni zostaną 4 urzędnicy i 3 urzędników kontraktowych tutejszej Ubezpieczalni Społecznej. Jak się dowiadujemy, są to najstarsi urzędnicy (Wielkopole) wspomnianej instytucji, którzy przez przeszło 10 lat sumiennie spełniali swe obowiązki. Również poczyniono kilka przegrupowań wewnętrznych, mianowicie kasjerem w miejsce długoletniego sumiennego fachowca p. Kazimierza Preussa mianowano niejakiego Piotra Kaczmarka, „sanatora”, znanego ze swych działalności w czasie ostatnich wyborów do Sejmu we Wronkach.

— **(W sprawie olejarni).** Ostatnio toczyło się w tutejszym sądzie grodzkim 61 spraw cywilnych z powództwa robotników przeciw olejarni za zaległe zarobki. Do sprawy stosunków w tutejszej olejarni w ostatnich latach powrócimy jeszcze.

— **(Wieczornica).** W niedzielę, dnia 2 grudnia o godz. 17.30 odbędzie się na sali hotelu „Eldorado” wieczornica szkoły powszechnej im. Marji Konopnickiej.

— **(Z chóru kościelnego).** Ostatnio odbyła się wieczornica chóru kościelnego ku czci patronki św. Cerylii. Słowo wstępne wygłosił prezes p. Józef Preuss, referat zaś wygłosił ks. Staszak. Na dalszy program składały się śpiewy i popisy solowe.

— **(Z sądu).** Sąd okręgowy na sesji wyjazdowej skazał za pobicie niejakiego Wojtyńskiego z Dusznik na 8 mies. więzienia, kolegę jego Bilskiego na 6 mies. więzienia. — Za fałszywe zeznania przed sądem grodzkim skazany został Jan Lisak z Piaskowa na 6 mies. więzienia z zawieszeniem — Józef Malecki z Wronek w czasie zamknięcia przez sekwestratora stawał czynny opór. Sąd skazał go za to na 2 miesiące bezwzględnej aresztu.

— **(Kradzież).** Do zagrody Ryszarda Flechnera w Przystankach zakradli się przez wylamanie muru kilku nieznaną osobników, którzy zostali jednak spłoszeni. Stróż nocny ujął jednego ze sprawców, notorycznego przestępcę, 18-letniego Maksymiljana Piaseckiego z Zielonej Góry.

— **WITKOWO.** (Kradzież). Z mieszkanka p. Stanisława Pawlaka skradziono onegdaj 50 złotych banknot. Pomimo, iż w szufladzie znajdowało się 300 zł, złodzieji ograniczyli się tylko do kradzieży banknotu 50-złotowego. Dochodzenia prowadzi policja. (wl.)

Składki i pokwitowania

Na **komunik Serca Jezusowego:** A Jezuskie, Czerniewo 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 402,25 zł.

Na **naurobek dla śp. ks. Perlińskiego:** Raczynscy, Maj, Nawrotów 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 173 zł.

Dnia 26 bm. kwitowano m. in. na nagrobek dla śp. ks. Perlińskiego — zamiast **na wiazankę dla biednych do dyspozycji „Caritasu”:** Albina Rvpińska zamiast wieńca na trumnie śp. Zbigniewa Waligórskiego 20 zł. — Adam Rvpiński 10 zł. — razem 30 zł. — wobec czego saldo na koncie składek „Caritasu” powiększyło się o 30 zł do kwoty 37 zł a saldo na koncie „Na nagrobek dla śp. ks. Perlińskiego” umniejszyło się o 30 zł i wynosi obecnie 143 zł.

Na **nowożeńców:** Mieszkańcy ul. Praculskiej, 5 zł. — Na nowożeńców 77,20 zł a razem z poprzednio wypłaconymi 12276,52 zł.

Dnia 27 bm. wypłaćliśmy złożone w naszej administracji składki:

Na **blędnych parafii św. Marcina** 2 zł.

Na **chleb św. Antoniego** 42,50 zł.

Zjazd abiturjentów szamotulskich

Szamotuly. W sobotę i w niedzielę odbył się w Szamotulach dwudniowy zjazd b. wychowanków gimnazjum szamotulskiego, na który przybyło kilkudziesięciu uczestników, zajmujących dziś niejednokrotnie już poważne stanowiska.

W sobotę odbyła się w sali hotelu „Eldorado” akademja, z udziałem przedstawicieli władz i społeczeństwa.

Po odśpiewaniu pieśni „Gaude mater Polonia” wygłosił słowo wstępne prezes Akademickiego Koła Szamotulan, p. Celestyn Graszewicz. Następnie przemawiał zasłużony dyrektor gimnazjum prof. Kazimierz Beik, znany filolog, który omówił rolę, jaką odegrało gimnazjum szamotulskie. Referat o rozwojowej pracy koła akademickiego wygłosił p. Władysław Frąckowiak. Następnie odbyło się wręczenie dyplomów członkom honorowym, którymi mianowano prof. Arystowa, inż. Błażewskiego, sędziego Dudkiewicza, ks. dziekana Kaźmierskiego, Antoniego Graszewicza, prof. Sprzyszewskiego i prof. Winiarskiego. Akademję zakończono odśpiewaniem Gaudeamus.

W niedzielę odbyło się nabożeństwo w kościele pofranciszkańskim. Mszę św. celebrował ks. radca Kaźmierski, a kazanie wygłosił ks. Konoński z Ostrzeszowa. Po zebraniu koleżeńskim w gimnazjum odbył się wspólny obiad.

Aresztowanie St. Sokolowskiego

Bydgoszcz, 27. 11. Na zarządzenie bydgoskiej prokuratury dokonano aresztowania Stanisława Sokolowskiego. Aresztowanie nastąpiło w związku z oskarżeniem o puszczanie w obieg czeków bez pokrycia i pretensjami weksłowymi osób prywatnych.

Stanisław Sokolowski był przez dłuższy okres czynnym członkiem w Sokole konnym i członkiem Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich (był stałym współpracownikiem „Dziennika Bydgoskiego”). — Upoważnieni jesteśmy przez prezydium tego Syndykatu do stwierdzenia, że p. S. po ujawnieniu pogłosek o dochodzeniach przeciw niemu skreślony został z listy członków Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich i tem samym Związku Dziennikarzy Rzplitej Polskiej.

Awanturnik na zabawie

Gniezno (br). W czasie zabawy Katolickiego Stow. Młodzieży w Łochowie pod Gniezmem wtargnął na salę niej. Kazimierz Drab, zatrudniony jako parobek u pewnego kolonisty w Żydówku. Drab usiłował wywołać burdę i bijatykę, jednak interwencja komendanta posterunku położyła kres jego wyczynom. Drabowi, który jest komendantem miejscowego „Strzelca”, odebrano kastet i sztylet.

Nieuzasadnione podejrzenie

Jarocin (jp). W ostatnich dniach odbyła się ekshumacja zwłok Agnieszki Gawrońskiej na cmentarzu w Potarżycy. Istniało podejrzenie, że Gawrońska zmarła przedwczesnie na skutek wadliwie przeprowadzonej operacji. Komisja sądowo-lekarska nie ujawniła słuszności stawianych zarzutów.

Święto podchorążych

Pamiętny dzień listopadowy 1831 r.; pamiętna noc listopadowa, w której cieniu młodociani spiskowcy zbrali się wokół pomnika Sobieskiego.

Dzień 29 listopada stał się świętem narodem, a świętem zdrowej, krzepkiej młodzieży przede wszystkim. Dzień 29 listopada jest świętem podchorążych, a więc tej szczęśliwej części naszego młodego społeczeństwa, której ze względu na zdobytą wiedzę, na czerstwo, niczem nie uwarunkowane zdrowie, wolno jest należeć do kompanji podchorążych.

Nielada to zaszczyt zyskać tytuł podchorążego.

Tem zaszczytniejszy to tytuł, że niełatwy do zdobycia. Przez rok cały, znosząc trudy życia żołnierskiego, poprzez wyszkolenie, jakie zyskuje strzelec, a następnie podoficer i dowódca plutonu — młody „cenzus” marzy o uzyskaniu tytułu podchorążego. Zanim go jednak zyska, musi przejść twarzą szkołę życia żołnierskiego. Życie

Związek Lekarzy Dentystów w Państwie Polskiem

zaaprobował i zaleca Pastę COLGATE

Ta pieczęć jest gwarancją, którą żadna inna pasta do pielęgnowania zębów poszczycić się nie może.

Pasta Colgate pozyskała sobie zaufanie i aprobatę Związku Lekarzy Dentystów w Państwie Polskiem. Pierwszy to dotychczas środek do pielęgnowania zębów który zdobył ten znak zaszczytny. Kto pragnie zachować zdrowe, czyste i błyszczące zęby tej pasty używać powinien. Colgate spełnia podwójne zadanie. Nietylko bowiem czyszczy dokładnie powierzchnię zębów, lecz wnika również w delikatne szpary i szczeliny między zębami. A przytem koszt tak mały, a skutek tak doniosły. Poczuj więc narażać zęby, kupując nieodpowiednie preparaty!

Używaj pasty Colgate dwa razy dziennie.

Odwiedzaj dentystę dwa razy do roku.

WAŻNE OBECNIE!

ŚREDNIA TUBA DUŻA TUBA

80 gr. zł. 1.40

Prokurator ściga mordercę z Leszna

Zamordowany lekarz był żydem — śledztwo — Sekcja zwłok

Leszno. (Tel. wł.). Jak już w dniu wczorajszym donosiliśmy, popełniona została w Lesznie potworna zbrodnia na osobie lekarza dr. Szymona Scherbla. W poniedziałek wieczorem miasto nasze wstrząśnięte zostało wiadomością o potwornym morderstwie rabunkowym. Według ustalonych dochodzeń zbrodnię popełniono krótko po godzinie 19.

wieczorem.

Dr. Scherbel, liczący lat 76 mieszkał w Lesznie od kilkudziesięciu lat. Ostatnio zajmował mieszkanie w 2-piętrowej kamienicy mistrza obuwniczego Stefaniaka przy Rynku. W jakich okolicznościach popełniona została zbrodnia nie zdołano dotychczas ustalić. Żona lekarza, usłyszawszy w pewnym mo-

mentie stuk spadającego przedmiotu weszła do pokoju i tam zastała broczącego we krwi męża, który leżał na kanapie ze związanymi nogami, omotany dookoła szyi własnymi szalami.

Morderca, widząc staruszkę, rzucił się na nią, poczem po zadaniu kilku ciosów zbiegł. Sąsiedzi zaalarmowani krzykiem, wszczęli alarm i zawiadomili władze, które rozpoczęły natychmiast dochodzenia, zarządzając pościg za zbrodniarzem. Dotychczas ustalono, na skutek zeznań szoferów, stojących na rynku, że zbrodniarz był młodym mężczyzną, ubranym w granatową bluzę.

Śledztwem kieruje prokurator dr. Kastelik. Wczoraj po południu przeprowadzono sekcję zwłok, której wyniki jak i szczegóły śledztwa trzymane są ze względu na jego dobro w tajemnicy. Wszczęte śledztwo idzie w dwóch kierunkach. Chodzi przede wszystkim o ustalenie dwóch faktów, a mianowicie, kim był potworny morderca i czy działał sam, czy też miał współników.

Narazie zdołano ustalić niezbicie, że zbrodnia miała tło rabunkowe. Władze aresztowały kilku osobników podejrzanych o dokonanie zbrodni.

Dodac należy, że dr. Scherbel jest Żydem, a syn jego prowadzi praktykę lekarską w Niemczech.

Epidemia dyfterji

Ryczywole (rj). W Ryczywole i okolicy poczęła się szerzyć epidemia dyfterji, na którą zapadło wiele dzieci. W samym Ryczywole zanotowano jeden wypadek śmiertelny.

Pożar

Oborniki (ko). W zagrodzie rolnika Władysława Szymasia w Nieszawie powstał pożar. Pastwą płomieni padła stodoła, chlew i świnia. Podczas pożaru zginęły dwa konie, dwie krowy, dużo drobiu, maszyny i płody rolnicze.

Straty wynoszą około 3 i pół tysiąca złotych, a pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Mordercy upozorowali samobójstwo ofiary

Ukaranie parobków, którzy udusili gospodynię, aby zawiadnąć jej majątkiem

Edmund Cisyk, lat 22, i Józef Hartlieb, lat 24, byli zatrudnieni w charakterze parobków rolnych u wdowy Wandy Gewihs we wsi Komorówko, pow. wolsztyńskiego. Bezdzienna wdowa posiadała kilkudziesięciomorgowe gospodarstwo, które prowadziła przy pomocy najetych parobków.

Cisyk i Hartlieb postanowili zostać spadkobiercami wdowy i w ten sposób zawiadnąć jej majątkiem. Wspólnie ułożyli plan zamordowania właścicielki.

Kupili nawet truciznę. Lecz z placu tego zrezygnowali przed wykryciem.

Majątkiem postanowili zawiadnąć w inny sposób. Umówili się, że zgładzą Wandę Gewihs, a potem upozorują samobójstwo. Jrzedtem jednak udali się do szwagra Hartlieba, który na ich prośbę

sporządził fikcyjny testament

Wandy Gewihs. W testamencie jako spadkobierca wdowy figurował Hartlieb, który zobowiązał się spłacić swego współnika sumą 10.000 złotych. Szwagier Hartlieba, naśladując pismo Gewihsowej, testament taki sporządził. Następnie parobcy przystąpili do realizacji dalszych punktów planu. W dniu 1 sierpnia b. r. o godz. 11.30 weszli do kuchni, gdzie Gewihsowa zajęta była przygotowaniem obiadu i rzucili się na

nią. Jeden z nich trzymał napadniętą za rękę, drugi

duśli ją z całej siły

za gardło. Wdowa wskutek uduszenia poniosła śmierć na miejscu. Parobcy następnie założyli swej ofierze przygotowaną pętlę na szyję i powiesili ją na klamce drzwi sąsiedniego pokoju, pozorując w ten sposób samobójstwo.

Po dokonaniu czynu spokojnie udali się do codziennych zajęć. Gdy z pola wrócił trzeci parobek, wspólnie podnieśli wielki alarm, że wdowa się powiesiła.

Przeprowadzone jednak dochodzenia odsłoniły istotny przebieg zajścia. Morderców osadzono w areszcie w d. 24 września b. r.

Sprawę tę rozpatrywał sąd okręgowy w Lesznie, który skazał

obu parobków na dożywotnie więzienie

z pozbawieniem praw obywatelskich na zawsze.

W dniu dzisiejszym sprawę rozpatrywał ponownie sąd apelacyjny w Poznaniu, który

obniżył Cisykowi karę do lat 15.

Hartliebowi zaś orzeczoną karę zawtórzował.

Fotel oskarżyciela publicznego zajmował p. dr. Haber. (k)

żołnierza nie jest przykre, ale jest twarde. A młodzieniec, który tego życia zazna, staje się wartościowym obywatelem ze względu na wpojoną obowiązkowość, karność, poszanowanie przełożonych i umiejętność współżycia zbiorowego.

Kurs podchorążych rezerwy przy dywizji jest oczkiem w głowie każdego dowódcy dywizji i pułku, przy jakim się znajduje. To też święto podchorążych jest ważnym wydarzeniem w dziejach kursu podchorążych i w ramach pułku niecodziennym. Z świętem tem zbiega się akt przysięgi rekrutów z cenzusem.

W przeddzień święta, tradycyjnym zwyczajem, odbywa się smutny obrzęd pogrzebu — który jednak miast orobiny powagi, pełen jest dowcipu i pomysłów figlarniej duszy zmarłego rekruta.

„Pogrzeb rekruta” — to kondukt poprzedzony przez najrozmaitsze delegacje i oddziały groteskowych żołnierzy. Wśród delegacji nie może zabraknąć kucharzy i reprezentacji spółdziel-

ni wojskowej. Cały sprzęt, który przesładował młodzież, nieprzywykłą do szorowania, zamiatania, mycia naczyń, a więc wanienki, szczotki, menażki, konwie, nabierki, wszystko to bierze udział w pogrzebie jako uzbrojenie zmarłego rekruta. Myśl zaś, która pozwala się cieszyć przywilejem jutra, mianowicie zwolnienie z obowiązku szorowania korytarzy, klatek schodowych i sprzętu, przeobraża kondukt pogrzebowy w wesoły pochód karnawałowy.

Natomiast dzień 29 listopada jest oczekiwany z wielkim napięciem i zaciekawieniem. Dla podchorążych jest 29 listopada dniem, który im rzeczywiście przynosi dużo zmian na lepsze.

Ze złożeniem przysięgi kończy się okres rekrucki, zaczynają się urlopy, przepustki. Im kto sprytniejszy, tem częściej z nich skorzysta. Po przysiędze uroczystej niemniej uroczysta defilada i obiad lub akademja. Podchorążowie odczuwają, że to ich święto. Więcej swobody, pewne odprężenie w

surowej dyscyplinie. Atmosfera, która przypomina pożegnalną swobodę cywila. Nazajutrz jednak normalny tryb życia żołnierza, któremu wtóruje karność, zapal i tężyzna fizyczna.

Jutrzejšie święto jest nietylko dniem młodzieży, przyodzianej w mundury z odznaką S. P. R. Zapewne oni najczęściej się cieszą i oni z największym utęsknieniem oczekiwali tego dnia przez trzy miesiące rekruckiego okresu, jako mającego go zakończyć.

Razem z nimi święcić będą dzień ten liczne rzesze podchorążych rezerwy, tych, którzy losy żołnierza i miłe i wesołe, a nieraz cierpkie i przykre, dzielili kilka lat wcześniej.

Wesołe wspomnienia rezerwistów, bo tylko takie się miewa — rzeczy niemiłe idą w zapomnienie, miłe wspomnienia odbytej służby w szkole podchorążych kojarzą się z myślami młodych podchorążych i szepcą im tę ideę, jaka i im przyswiecała: my wczoraj — wy dziś z honorem i ambicją zdobywacie zaszczytny tytuł podchorążego!

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MALARZE POZNAŃCY PRZED STU LATY

Niebezstronna rozprawka o poznańskich plastykach — „Artysta”, podrabiający wartościowe papiery — Czyje świadectwo jest pewniejsze? — Dobry malarz, czy „paterak”? — Motty o Gillernie — Poszukiwanie dzieł zapomnianego poznańskiego portrecisty — Przyczynki do jego biografii i twórczości.

O malarzach, litografach i rysownikach poznańskich, działających w pierwszej połowie XIX stulecia, traktuje mała rozprawka Gustawa Kronthala z r. 1921. Autor, któremu zawdzięczamy niejedną pracę, poświęconą badaniom kulturalnej i artystycznej przeszłości miasta Poznania, podaje tu wszystko to, co w kilkuletnich i mozolnych poszukiwaniach, przerwanym wyjazdem z Poznania w r. 1919, zdołał zebrać o artystach poznańskich, o ich życiu i pracach. Przysnąć trzeba, że praca ta jest bardzo skromna i wiadomości biograficzne, w niej podane, wymagają licznych sprostowań i uzupełnień, poza tem brak tu nazwisk kilku wybitnych artystów, autorowi napewno nieznanym. Wymieniona rozprawka Kronthala jest jednak pierwszą wogóle pracą o artystach poznańskich i jako taka stanowić zawsze będzie punkt wyjścia dla dalszych opracowań na temat poznańskiego i wielkopolskiego życia artystycznego lat 1800 do 1848, tego bodaj najciekawszego okresu kultury poznańskiej.

„Michael Alexander, Eduard Czarnikow und andere Bildnismaler der Posener Biedermeierzeit”, tak brzmi tytuł rozprawy Kronthala, wydrukowanej w Hist. Monatsblätter für Grosspolen. Autor, będąc sam Żydem, w tytule pracy zarezerwował miejsce dwóm współwyznawcom, a także w tekście poświęcił zbyt dużo miejsca i przesadnych pochwał tym dwóm artystom, którzy na takie wyróżnienie naprawdę nie zasługują.

Działalność artystyczna Edwarda Czarnikow'a vel Stanisława Czarnikowa, przechrzyty, przypada na lata po 1858. Początkowo czynny jako litograf, oskarżony później o podrabianie poznańskich listów zastawnych, został on wprawdzie „tymczasowo” zwolniony od winy i kary, lecz nie otrzymał już więcej pozwolenia na otwarczenie zakładu litograficznego ze względu na niebezpieczeństwo ponownego podrabiania wartościowych papierów. Wtedy Czarnikow poświęcił się malarstwu, studiując na akademii berlińskiej, a będąc równocześnie restauratorem i zarządcą galerji Atanazego hr. Raczyńskiego. Z Berlina powrócił Edward Czarnikow — jako Polak i katolik, Stanisław Czarnikow.

Druzgi portrecista poznański Michael Alexander, Żyd, ożeniony z Joanną Korach, krewną znanego lekarza poznańskiego Koracha, był w Poznaniu czynny od roku 1830 aż do śmierci (1847 r.). Nie znam żadnego obrazu jego penzla, a podobno było ich kiedyś dużo w Poznaniu, w posiadaniu prywatnym (sc. żydowskim). Chwali je Kronthal, lecz trudno wierzyć tym słowom, skoro posiadamy zgola odmienny sąd o sztuce Alexandra, i to pióra zupełnie bezstronnego człowieka, Mottego, w „Przechadzkach po mieście”. Czytamy tam, że Alexander był „paterakiem”; z początku był u malarza Gillerna do posługi i tarcia farb, potem zaczął sam smarować i zarabiał sobie na życie, malując, osobliwie dla księży, świętych z przewróconymi oczyma i święte w jaskrawych sukniach.

Tyle o tych dwóch żydowskich portrecistach, lecz kim właściwie jest ów Gillern, wyżej wymieniony jako nauczyciel malarza Alexandra? Zresztą Motty wymienia jego nazwisko także na innych miejscach swego pamiętnika, lecz aż do ostatnich czasów była postać Gillerna i jego działalność artystyczna otoczona jakąś mgłą nie do przeniknięcia. „Było to na rogu Garbar i Butelskiej ulicy”, opowiada Motty, „gdzie parterowe mieszkanie zajmował, trzydziestego czwartego roku, znany wtemczas powszechnie malarz Gillern, o którym ci może później to i owo powiem”. Lecz niestety, mimo tego pięknego przyrzeczenia Motty o nim więcej nie mówi niż to, że sam u niego się uczył rysować i że Gillern namalował nadzwyczaj udany portret pani Wilczyńskiej, będący podobno w posiadaniu jej rodziny w Żelichach za Rogoźnem. Żychliński zaś podaje w „Zapiskach poznańczyka z lat jego najmłodszych (1827—1835)”:

„Był wówczas dobry jeden malarz portrecista w Poznaniu, Gillern, i ten

wymalował np. dla rodziców mych portret piękny, który mógł zdobić każdy salon”.

Te naprawdę skąpe wiadomości o „znanym” malarzu Gillernie starałem się rozszerzyć. Szczęście mi sprzyjało: odnalazłem w domach poznańskich wzgl. na prowincji aż 6 obrazów olejnych tego artysty i poza tem jeden rysunek wykonany tuszem, wszystkie sygnowane przez artystę. Z pośród tych dzieł wskazują przede wszystkim portrety, posiadające dużo artyzmu, na wysoką kulturę artystyczną ich autora, i ta okoliczność stała się dla mnie bodźcem do dalszych badań celem ostatecznego wyświetlenia ciekawej tej postaci na gruncie poznańskim.

Oto w krótkim zarysie rezultat tych poszukiwań: J.G. Gillern, uczeń Lampiego w Wiedniu, przybył do Poznania jeszcze przed r. 1830. Poprzednio mieszkał w Nissie na Śląsku, gdzie wykonał w latach 1819—1821 (w Pruszkowie w r. 1820, w Opolu w r. 1821), liczne portrety, a w r. 1825 trzy obrazy ołtarzowe do kościoła w Neuwaldzie (pow. Nissa).

W Poznaniu malował Gillern w r. 1836 wielki portret króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III (według Krügera), przeznaczony dla ratusza poznańskiego (obecnie w Muzeum Wielkopolskim), w następnym roku brał Gillern udział w wystawie poznańskiej, wystawiając obraz olejny p. t.: „Młoda Polka”, o którym niestety bliżej krytyk w „Przyjacielu Ludu” pisał, że jest to „Polka w fantastycznym stroju, w rysach bez charakteru narodowego”.

Z pośród licznych portretów Gillerna, po części później litografowanych, wymieniamy portrety: arcybiskupa Wolickiego, prokuratora Pantalona Szumana, dr. Karola Szejdera, przedwcześnie zmarłego przyjaciela Karola Marcinkowskiego, słynnego kiedyś pianisty-wirtuoza Józefa Krogulskiego, ziemianina Bażyńskiego oraz jego żony, dalej ks. proboszcza Walentego Krajewicza (malowany w r. 1830), bliżej nieznaną starszą panią w czepcu koronkowym itd. Gillern z pewnością malował również dużo obrazów do kościołów poznańskich i wielkopolskich. Znam dotąd tylko jeden obraz o treści religijnej, mianowicie

WŁOSKI INSTYTUT KULTURY W WARSZAWIE

Odbyła się w Warszawie niedawno uroczysta inauguracja „Istituto italiano di cultura”, włoskiego Instytutu kultury, który ma swą siedzibę w gmachu Komunalnej Kasy Oszczędności przy ul. Zgoda 7. W obecności przedstawicieli rządu, przedstawicieli państw obcych i licznie zebranej publiczności zagalę zebranie inicjator i twórca Instytutu ambasador Bastianini. Odczytał telegram Mussoliniego a następnie w języku włoskim przedstawił znaczenie i cel Instytutu, podkreślając odwieczne związki kulturalne między Polską i Włochami. Następnie przemówił minister oświaty p. Jędrzejewicz a potem włoski wiceminister oświaty prof. Arrigo Solmi miał odczyt o renesansie włoskim i jego roli w kulturze polskiej. Po odczycie zebrani oglądali piękną, obszerną, z wytworną prostotą urządzonej siedzibę Instytutu. Składa się ona z dużej sali odczytowej (300 miejsc) z lokalu biblioteki (będzie to największy w Polsce zbiór włoskich książek z różnych dziedzin kultury dawnej i nowoczesnej w liczbie 4.000 tomów), z trzech sal wykładowych, gdzie odbywać się będą lekcje języka włoskiego, z czytelni obficie zaopatrzonej w pisma periodyczne z zakresu nauki, literatury i sztuki oraz w najważniejsze pisma codzienne. Dołączając pokój dyrektora (jest nim prof. Italo Siciliano, wykładający italanistykę w uniw. warszawskim) oraz sekretariat — otrzymamy piękną, bardzo dobrze obmyślaną i niezwykle starannie urządzonej całość.

Jako cel główny postawił sobie Instytut współpracę kulturalną włosko-polską przez szerzenie wiedzy o kulturze naukowej, literackiej, artystycznej obu narodów. Celowi temu służą też stałe kursy języka włoskiego, prowadzone przez włoskich profesorów, odczyty, wygłaszane przez wybitnych

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Nowy podręcznik gramatyki współczesnego języka polskiego w opracowaniu prof. Henryka Gaertnera ukazuje się zeszytami w wydaniu Książnicy-Atlas. Wszedł obecnie drukiem zeszyt pierwszy, części trzeciej, obejmującej słowotwórstwo. Zawiera ona szczegółowe przedstawienie rozmaitych typów budowy wyrazów, z uwzględnieniem ich formy i znaczenia. Charakteryzuje też w niej autor żywotność wyrazów w świetle nowotwórstwa językowych we współczesnej literaturze. W zeszytach pierwszym znajdujemy ogólne zasady budowy wyrazów oraz słowotwórstwo rzeczowników. (sz)

W NAUKOWYM POZNANIU

Towarzystwo Fizyczne odbędzie posiedzenie dyskusyjne w czwartek, dn. 29 listopada o godz. 18 w seminarium Zakładu Fizyki Teoretycznej (Słowackiego 4-6). Na porządku obrad — referaty prof. dr. W. Smosarskiego n. t. „Energja promieniowania elektryczna i magnetyczna w fizyce doświadczalnej” oraz mg. W. Nowaka n. t. „Rejestrowanie słabych impulsów elektrycznych”.

Poznański oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego odbędzie posiedzenie naukowe w piątek, dn. 30. b. m., o godzinie 18.30 w Instytucie Matematycznym U. P. (Coll. Chemicum, ul. Grunwaldzka 14). Na porządku obrad — odczyt prof. dr. Kazimierza Abramowicza p. t. „O pewnem uogólnieniu twierdzenia Markowa”.

O KRYTYCE LITERACKIEJ

Jutro, 29 bm. czwartek literacko-artystyczny w Pałacu Działyńskich, organizowany, jak i czwartki poprzednie przez Zarząd Związku Zawodowego Literatów, wypełni odczyt dr. Jerzego Kollera n. t. „Pomniejszyciele olbrzymów, czy bronzownicy”. Prelegent, znany krytyk teatralny i literacki, poruszy w nim interesujące zagadnienia współczesnej krytyki literackiej, nastrożając dużo tematu do dyskusji. Spodziewać się też można, że odczyt wywoła duże zainteresowanie. Początek o godz. 20-tej.

„św. Katarzynę”, dzieło znajdujące się w posiadaniu prywatnym w Środzie. Około r. 1844 mieszkał Gillern na „Placu Wilhelmowskim” nr. 1. Spis mieszkańców m. Poznania z r. 1848 już nie wymienia nazwiska Gillerna. Czy umarł w Poznaniu, czy się wyprowadził, niewiadomo.

Dr. Alfred Brosig.
Poznań.

prelegentów obu narodowości, koncerty, recytacje utworów literackich, wystawy sztuki i towarzyskie zebrania.

Instytut ten jest niejako naturalną, organiczną emanacją, logicznym rezultatem dotychczasowego rozwoju stosunków włosko-polskich na polu kulturalnym, rozwoju tysiącletniego, nieprzerwanego, raz słabszego, ograniczonego do wąskich dziedzin życia, to znów obejmującego niemal wszystkie obszary wyższej kultury umysłowej, literackiej, artystycznej, a także materialnej. Brak podobnego instytutu u nas stawał się dotkliwy. Otwarcie go i zorganizowanie dzięki inicjatywie i energii ambasadora Bastianiniego przyczyni się niewątpliwie do wzmożenia współpracy włosko-polskiej i pomnoży obficie już i chlubnie zapisane karty historii wzajemnych stosunków między oboma narodami.

Dr. Roman Pollak

Pisma nadesłane

„Nasz Głos”. Nr. 2. Treść: M. Kopeć: „Odwrót ku ciemności”. — W. Galant: „O obiektywne ujmowanie działania społecznego”. — Prof. M. Mścisz: „Geografja w nowym programie”. — A. Jobke: „O czytaniu wyrazistym”. — Z życia organizacji: — Kronika bieżąca. — Nowości wydawnicze. — Red. Poznań, ul. Jasna 11, m. 7.

„Głos Sądownictwa”. Nr. 11. Treść: J. T. Steuermark: „Odpowiedzialność magistratury za szkody i straty”. — Ks. dr. H. Insaowski: „Rzymskie prawo małżeńskie, a chrześcijaństwo”. — R. Moszyński: „Czyny niedozwolone”. — W. Pol: „Wpisy w postępowaniu nakazowym”. — W. Blutstein: „Wina nieumyślna w sprawach karnoskarbowych”. — T. Kędziński: „Kilka uwag o sądach dyscyplinarnych dla sędziów i prokuratorów”. — R. Sakowicz: „W sowieckim sądzie”. — Ustawodawstwo. — Poradnia prawnicza. — Kronika. — O-rzecznictwo. — Adres Red. Warszawa, Miodowa 15

RUCH REGIONALISTYCZNY

Bruki w Gostyniu u schyłku XVIII wieku. Na podstawie materiałów archiwalnych, przechowywanych w Tajnem Archiwum Państwowem w Berlinie, ogłosił już na łamach „Kroniki Gostyńskiej” E. Klönkowski kilka szkiców, odnoszących się do Gostynia w końcu XVIII w. W ostatnim zeszytach tego wydawnictwa zamieścił wykaz budowli, należących do miasta. Było ich bardzo niewiele, jako że Gostyń był miastem prywatnym. Skoro więc rząd pruski zarządził spis własności miejskiej, po zagarnięciu ziemi wielkopolskiej w 1792 r. okazało się, iż do miasta należał jedynie browar, 5 studni publicznych, mosty przez fosę, która otaczała miasto, oraz bruki. Owe zaś bruki były w tak złym stanie, że podróżni woleli nadkładać drogi i okrażać Gostyń, byle tylko po tych brukach nie jechać. Obok tego artykułu, znajdujemy jeszcze w omawianym zeszytach dwa „obrazki z XVIII wieku” pióra Wł. Stachowskiego, wiadomość o „żydowskich strzelcach w Piaskach”, oraz artykuł H. Jankego p. t. „Bojanowski, a pierwsze ochronki polskie”. (Dr. J. St.)

LITERATURA

„**Shak samurajów**”. Jak z nazwiska wiadac, p. L. Rubinstein należy do narodowości, która nie grzeszy ani bohaterstwem, ani wygórowanem poczuciem honoru, ani poświęceniem — przekładając nad nie inne, nie tak niebezpieczne cechy charakteru. Japończycy są chowani w etyce dżametrainie przeciwnie, kult i praktyka bohaterstwa jest u nich czemś tak naturalnym, jak u pp. Rubinsteinów przeciwnie (ich) naturze. Nic dziwnego, że autor tych szkiców nie mogąc sobie wyobrazić prawdziwego Japończyka, wyobraził sobie typy japońskie takimi, jakimi były typy rubinsteinowskie. Stąd na każdej kartce tej książki, którą niewiadomo po co przelożono na język polski, spotykamy się z podłością, tchórzostwem, dwulicowością i komedjanczestwem. Męstwo Japończyków — to strach pokryty udawaniem; naturalność poświęcenia się dla ojczyzny to bajeczki i t. d. i t. d. Niedorzeczność tych plotek jest równą naiwności, z jaką autor przypuszcza, że mogłyby być wzięte za dobrą monetę przez kogokolwiek w świecie. Samo rubinsteinstwo wie dobrze, iż jest inaczej, a tylko chciałoby mówić nierubinsteinem, że honor, uczciwość, stoicyzm — to objawy, których nigdzie niema. W ten sposób nie znajdziemy w „Shaku samurajów” ani słowa o prawdziwej Japonji — natomiast dowiadujemy się o Rubinsteinach niemało z tego, co, wszyscy wiemy. (rz)

MUZYKA

Artyści polscy zagranicą. Znakomity śpiewak, Zygmunt Zaleski, wystąpił gościnnie w operze w Zagrzebiu, śpiewając w „Tosce”. Publiczność przyjęła znakomitego gościa owoacyjnie, a prasa jugosłowiańska pisze o tym występie w samych superlatywach. Baryton opery poznańskiej, Zenon Dolnicki, również z dużym sukcesem wystąpił dwa razy w Morawskiej Ostrawie, śpiewając razem z primadonną opery wiedeńskiej, Czeszką Zikową. (mz)

TEATR

Sztuka o lotnikach. Dotychczas tylko Marja Pawlikowska-Jasnorzewska wzięła za temat sztuki teatralnej życie lotników („Niebiescy zalotnicy”). Teatr lwowski zapowiada teraz sztukę pp. Aleksandry i Mieczysława Lisiewiczów p. t. „Noce loty”. Przypomnijmy, że jedna ze słynnych powieści francuskich ostatniego czasu nosi tytuł „Le vol nocturne”, a została także przerobiona na film (dość słaby), który wyświetlano i w Poznaniu.

VARIA

Dla sportowców wydała Główna Księgarnia Wojskowa dwie nowe książki, poświęcone grom sportowym. Trzej znani specjaliści sportowi: J. Baran, W. Sikorecki i A. Wojciecki opracowali p. t. „Piłka koszykowa”, podręcznik dla klubów sportowych, wojska, szkół itd. Popularyzująca się ostatnio gra sportowa nie miała dotychczas należytego opracowania w sportowej literaturze, to też sportowcy przyjmą książkę z radością i zainteresowaniem. Inż. Jerzy Grabowski opracował w książce p. t. „Piłka nożna” prawidła, techniki i taktykę gry, tak dziś popularnej na całym świecie. (rp)

Jutro:
TRAGIFARSA Z ŻYCIA WIELKIEGO KRYTYKA
przez
Prof. Dr. Władysława Tarnawskiego

Książki nadesłane

Bronisław Wachnik: „Zgierz”. Szkic historyczny. Część I. Zgierz rolniczo-rzemieślniczy. Zgierz, 1933. Wyd. Księgarni A. Lacha

DZIAŁ GOSPODARCZY

Ukrócić wyzysk żydowski!

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Gdynia, 23 października.

Z pośród rozwijających się dziedzin handlu w Gdyni, jedno z przednich miejsc zajmuje handel owocami. W Gdyni skoncentrował się bez mała cały import owoców. Import ten, zapoczątkowany w roku 1931, wzrasta z zawrotną wprost szybkością. Świadczą o tem najdobitniej cyfry.

Owoce świeże

Rok	przywóz	wskaźnik
1931	238 tonn	100
1932	18901 tonn	7941,6
1933	25524 tonn	10724,3

W roku bieżącym zaznaczył się dalszy wybitny wzrost przywozu owoców. Mniejszy, ale także szybki jest wzrost przywozu owoców suszonych.

Oto cyfry:

Rok	przywóz	wskaźnik
1931	1864 tonn	100
1932	3703 tonn	198,7
1933	5366 tonn	287,9

Cały ten handel jest niestety w rękach żydowskich. I dalej wiemy, że owoce są u nas bardzo drogie. Wielu jest takich, którzy o zaspokojeniu apetytu na banany i pomarańcze nawet myśleć nie mogą. Czy owoce muszą być tak bardzo drogie? Czy handel owocami musi być monopolem Żydów? Postaramy się na te oba pytania odpowiedzieć.

Najpierw kwestja ceny:

Na umocnienie się handlu owocami w Gdyni niewątpliwie wpłynęło otwarcie aukcji owocowych. Aukcje jednak były fikcją. Do sprzedaży owoców przez licytację nigdy nie dochodziło. Do dnia 31 sierpnia r. b. obowiązywał przepis, na podstawie którego przy imporcie owoców, które przechodzą przez aukcje, udzielono zniżek w opłatach celnych manipulacyjnych. Zniżka ta od jednego wagonu wynosiła do 2000 zł; nęciła ona importera i hurtownika i była przedmiotem targu między nimi. Utała się praktyka, że żydowski importer umawiał się z Żydem - hurtownikiem, że uzyskaną zniżką się podzieli. W ten sposób aukcję zastępowała faktycznie umowa między importerem a hurtownikiem. Warunkiem dzielenia się sumą, uzyskaną ze zniżki celnej, było poufne umówienie ceny, jaką hurtownik oferował na aukcji. W ten sposób właściwa cena zakupu owoców i cała kalkulacja były tajemnicą importera i hurtownika.

Obecnie zniżek w opłatach się nie udziela. Zniknął więc przedmiot targu między importerem a hurtownikiem i dochodzić zaczyna do skutku aukcje w pełnym tego słowa znaczeniu. Aukcje ujawniły właściwą cenę owoców. Na jednej z ostatnich aukcyj w porcie gdyniskim doszły do skutku sprzedaż partji winogron wagi 14 kg za cenę 15,20 do 16,50 zł (brutto). Te same winogrona w handlu detalicznym w Gdyni sprzedaje się do 3,60 zł za jeden kg. Z tego wynika, że między ceną detaliczną a hurtową jest różnica o całe 100 proc. Tyle zarabiał dotąd i zarabia widocznie żydowski hurtownik, bo, jak wiemy, polscy detaliści na owocach mają zyski minimalne. Ile więc zarabiali Żydzi dotąd na imporcie owoców, jeśli się jeszcze między sobą dzielili sumą uzyskaną ze zniżki w opłatach celnych manipulacyjnych? Oto tajemnica wielkich zysków żydowskich i niezmiernie wygórowanych cen za owoce zagraniczne w Polsce! Oto dowód, jak Żydzi potrafią się zaspokajać „małym” zyskiem.

Z tej okazji ujawnienia nadmiernych, lichwiarskich zysków żydowskich na handlu owocami musi natychmiast skorzystać polskie kupiectwo. Aukcjami owoców w Gdyni należy się natychmiast zainteresować, wprowadzić na rynek większe ilości owoców po cenie tańszej i zmusić w ten sposób hurtowników żydowskich do wydatnego obniżenia ceny, wzgl. najlepiej wogóle ich pominąć. Okradaniu konsumenta polskiego przez Żydów trzeba natychmiast położyć kres.

Przytoczony przykład winogron dowodzi, że zamiast 3,60 zł za kg winny one kosztować 2,60 zł przy godziwym zysku i hurtownika i detalisty, czyli mogłyby być o 30 proc. tańsze. A właścicielom twierdzą, że istnieją możli-

wości potaniaenia owoców nawet o 40 proc. od dzisiejszych cen detalicznej sprzedaży. Liczyć się bowiem należy ze zniżką frachtu morskiego za przewóz owoców. Kompanje okrętowe toczą walkę konkurencyjną o przewozy owoców, co musi się przyczynić do zniżenia stawek frachtowych. Także i w Gdyni ta walka właścicieli okrętów jest widoczna. W tych dniach przechodzą do naszego portu pierwsze statki nowej italskiej owocowej linii okrętowej.

W ofensywie, jaką tu musi rozpocząć kupiectwo polskie, trzeba liczyć się z wszelkimi możliwymi przeszkodami. Żydzi niewątpliwie będą usiłowali wykonać nowe posunięcia zakulisowe. Import owoców (pozakontynгентowy) odbywa się na zasadzie kompensacyjnej. W Warszawie istnieje t. zw. „Polskie Towarzystwo dla Handlu Kompensacyjnego” i „Kompanja Handlu Zamorskiego”. Obie te organizacje usiłują w swoim reku skupić cały handel zaświadczeniami kompensacyjnymi, potrzebnymi do przywozu owoców, wystawianymi przez gdyniska izbę przemysłowo-handlową. Nie wiem, kto w tych organizacjach rządzi. W każdym razie liczyć się należy, że Żydzi będą usiłowali za wyższą cenę wykupywać zaświadczenia kompensacyjne, aby monopol na import owoców utrzymać. Trzeba koniecznie w Gdyni otworzyć jakąś spółkę polską do uzyskiwania zaświadczeń, aby importerzy polscy nie mieli trudności w ich nabywaniu i równocześnie Żydom wytrącić możliwość kurczowego trzymania się przy imporcie owoców, który daje im lichwiarskie dochody kosztem kieszeni biednych polskich konsumentów.

A więc kupiectwo polskie musi spełnić swój obowiązek, podjąć z Żydami walkę w handlu owocami, który daje duże możliwości godziwego zarabiania. Gdynia musi być miastem kupców polskich. Uczciwością i zadowoleniem się godziwym zyskiem można powstrzy-

mać rozwielenianie się Żydów, ukroci ich oszukańcze machinacje, za które płaci polski konsument. E. P.

MASKARADA

Film potrzebuje ustawicznie coraz innych nowości i nowych twarzy. Publiczność tęskni za czymś nowym niespodziewanym. Co pewien czas lansuje się nową gwiazdą rodzaju męskiego lub żeńskiego, rozumując słusznie, że upodobaniem miłośników filmu trzeba uczynić zadość i sezon obecny stoi pod znakiem nowych odkryć: Pauli WESELY i Adolfa WOHLBRUECKA artystów wiedeńskich teatrow, znanych dobrze tamtejszej publiczności ze sceny, na której stworzyli cały szereg wielkich kreacji, dając dowody wybitnego talentu. Gra ich i dykcja na szczególnie wysokim poziomie. Zwrócił na nich uwagę słynny reżyser austriacki, Willy FORST, ulubieniec świata teatralnego Wiednia i z miejsca zaangażował ich, powierzając im czołowe role w filmie z życia Wiednia przedwojennego p. t. „MASKARADA”.

Film ten przeszedł wszelkie oczekiwania, cieszy się zasłużonym powodzeniem, od szeregu tygodni nie schodzi z ekranu kin wielkich stolic Europy. To arcydzieło wyprodukowała austriacka firma „Sascha - Wiedeń”, posiadająca stare tradycje z czasów filmu niemeo („Królowa Niewolników”, „Indyjski Grobowiec”) to też nie szczędziła kosztów, aby ich czołowy film produkcji dźwiękowej „MASKARADA”, wypadł jaknajokazalej i jaknajlepiej. W całej prasie europejskiej znajdujemy o filmie tym nadzwyczaj pochlebne sprawozdania, wychwalające szczególnie świetną grę czołowych aktorów, doskonałą reżyserję, wspaniałe dekoracje wnętrza, piękną muzykę i nadzwyczaj emocjonującą treść filmu.

Z prawdziwym więc zadowoleniem notujemy fakt, iż przepiękne to arcydzieło ekranu ukaże się już wkrótce w Poznaniu i święcić będzie prawdziwy triumf powodzenia.

ng 13 224

Odpowiedzialność za podatek przemysłowy

W myśli art. 140 ordynacji podatkowej, należnościom z tytułu podatku przemysłowego i dodatku do tego podatku służy prawo pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa obłożonego tym podatkiem.

Za majątek ruchomy, należący do przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 140 ordynacji podatkowej uważa się cały majątek ruchomy, znajdujący się w posiadaniu przedsiębiorstwa. Nie uważa się za majątek, należący do przedsiębiorstwa, przedmiotów, co do których zostanie bezspornie udowodnione, że stanowią one własność innych osób.

W szczególności nie uważa się za majątek, należący do przedsiębiorstwa: 1. towarów, przyjętych do przesłania przez przedsiębiorstwo ekspedycyjne, 2. towarów, przyjętych do przewiezienia przez przewoźnika, 3. towarów, przyjętych do przechowania przez przedsiębiorcę składowego, 4. towarów i przedmiotów, przyjętych do przeróbki lub naprawy przez przetwórcę lub dokonujący naprawy pod warunkiem, że stanowią one nadal własność oddającego do przeróbki lub naprawy.

Przyjęcie towaru przez ekspedytora,

przewoźnika lub dom składowy na skład, przechowanie, do przesłania lub przewiezienia oraz przez przedsiębiorcę do przeróbki lub do naprawy powinno być udowodnione księgami handlowymi.

Następnie nie uważa się za majątek należący do przedsiębiorstwa towarów, przyjętych do sprzedaży komisowej: a) jeżeli komisant nie przyjął na siebie w umowie z komitentem odpowiedzialności (delcredere) za wypełnienie zobowiązań przez osoby trzecie, które nabyły towar komisowy; b) jeżeli komisant nie otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionej wynagrodzenia komisowego lub zamiast tego wynagrodzenia, różnicy lub większej części różnicy między ceną, istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komitenta; c) jeżeli stosunek komisowy jest udowodniony rejentalną umową komisową wraz z korespondencją handlową oraz prawidłowymi księgami handlowymi prowadzonymi w myśl przepisów kodeksu handlowego przez komianta i komitenta; d) jeżeli komisant w swych księgach handlowych prowadzi ścisłą kontrolę przychodu i rozchodu towarów komisowych oraz sporządza w końcu każdego roku odrębną inwentaryzację tych towarów.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Detaliczna cena cukru.** Ministerstwo spraw wewnętrznych ogólnikiem z dn. 12 października 1934 r. poleciło władzom administracyjnym niższych instancji, by zwróciły uwagę sierom kupieckim na konieczność całkowitego uwzględnienia w kalkulacji ceny detalicznej cukru, dokonanej obniżki cukru w hurcie. Dla celów informacyjnych ministerstwo podaje że cena detaliczna cukru nie powinna przekraczać 1,25 zł za kg. Cenę taką uzyska się, wliczając do kalkulacji poza ceną cukru (100 kg.) w hurcie (80,50 zł) i akcyzą 38,50 zł, 1 zł na dostawę do sklepów oraz 5 zł, jako zysk detaliczny. (k)

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Na wczorajszych giełdach walutowych trwała słabsza tendencja dla franka szwajcarskiego i lira, podczas gdy inne dewizy pozostały na ogół na poprzednim poziomie, względnie wykazały nieznaczne tylko wahania, częściowo zwykłe.

(k) **Zakup przeszło 100 tys. tonn polskiego żyta przez Niemcy.** W dniu 24 bm. zostały sfinalizowane rozmowy w sprawie zakupu żyta polskiego dla Niemiec. Na podstawie osiągniętego porozumienia, Państwowe Zakłady Przemysłowo - Zbożowe mają dostarczyć w najbliższych miesiącach Niemcom przeszło 100 tys. tonn żyta, w tem z zapasów, znajdujących się w Gdańsku, ma być wywiezione 70 — 80 tys. tonn.

(k) **Wskaźnik cen hurtowych w październiku br. obniżył się.** Ogólny wskaźnik cen hurtowych w październiku br. wyniósł 54,4 (r. 1928 = 100) podczas gdy we wrześniu br. wynosił 54,9 a w październiku ub. r. — 57,9. Wskaźniki cen hurtowych w październiku br. według poszczególnych grup specjalnych przedstawiały się następująco (w nawiasach: pierwsza cyfra — wskaźnik z września br., druga — wskaźnik z października ub. r.): Żywność i używki — 50,8 (51,7—54,9); nabywane przez spożywców — 57,7 (58,7—62,2). Artykuły rolne krajowe — 45,5 (46,5—50,1); sprzedawane przez rolników — 36,1 (36,4—40,2); przetwory — 55,0 (56,8—60,3). Artykuły przemysłowe — 57,9

(58,0—60,0); surowce — 56,2 (55,7—58,0); półfabrykaty 55,1 (55,0—59,4); wyroby gotowe — 62,2 (62,4—64,1). Surowce i półfabrykaty przemysłowe — 55,6 (55,6—58,8); uzależnione od zagranicy — 40,6 (40,5—43,4); skartelizowane — 87,6 (87,6—91,0); pozostałe — 47,0 (47,1—50,2). Materiały budowlane 48,5 (48,7—54,7). Artykuły nabywane przez rolnika — 68,9 (69,0—72,1).

(k) **Z obrad Konfraterni Kupców Chrześcijańskich.** Obradom nadzwyczajnego walnego zebrania Konfraterni Kupców Chrześcijańskich w Poznaniu, zał. w 1429 r., przewodniczył I. starszy Konfraterni p. Kazimierz Otmianowski. Na wstępie uczczono przez powstanie z miejsc pamięć śp. dr. Kazimierza Hąci, byłego sekretarza Konfraterni w latach przedwojennych. Słowa gorące wspomnienia poświęcił też przez p. Otmianowski śp. Euzebjuszowi Wardejnowi, który jakkolwiek nie był członkiem Konfraterni, współpracował jednak wybitnie przez około dziesięcioletni okres urzędowania z kupiectwem poznańskim. Głównym tematem obrad wczorajszego zebrania był wybór delegatów na nadzwyczajny walny jesienny zjazd delegatów Związku Towarzystw Kupieckich, który odbędzie się w czwartek. Jako delegatów wybrano pp.: prezesa Otmianowskiego, dyr. Kusza, dyr. R. Leitgebera, Kazimierza Gregera, Nvkę, Malinowskiego, Jarczewskiego, Koźłickiego i Ratajczaka. Należy podkreślić, że liczba członków Konfraterni w minionym półroczu wzrosła. Żywa dyskusja wzbudziła omawianie spraw organizacyjnych.

Obrady solwował już późnym wieczorem I. st. Konfraterni p. K. Otmianowski, zapowiadając, omówienie spraw podatkowych na najbliższych zebraniach. (k)

(k) **Trudności w eksporcie masła do Anglii.** Wielkopolscy eksporterzy masła skarżą się na poważne trudności, jakie napotykają przy wywozie masła do Anglii, gdzie uzyskują za jeden funt zaledwie 40 groszy, tak, że mimo otrzymywanej premii, eksport ten, przynajmniej w chwili obecnej, nie kalkuluje się należycie. (AZ)

(k) **Komunalna kasa oszczędności w Kościele obniżyła oprocentowanie kredytów.** Rada komunalnej kasy oszczędności pow. kościańskiego uchwaliła z dn. 1 grudnia br. obniżyć odsetki od udzielanych kredytów z 8 na 7 proc. bez obniżenia stopy procentowej od wkładów.

Z ZAGRANICZY

(z) **Zapowiedź otwarcia polsko - azjatyckiego banku w Charbinie.** Cała prasa sowiecka przytacza za gazetą „Charbinskoje Wremja” oświadczenie konsula R. P. w Charbinie, zapowiadającego otwarcie w Charbinie Banku Polsko - Azjatyckiego, związanego z Bankiem Handlowym w Warszawie.

(z) **Realizacja układow rzymskich.** W tych dniach podpisana została w Rzymie przez Mussoliniego i posła węgierskiego konwencja w sprawie handlowego tranzytu z Węgier przez port Fiume. Konwencja ta, która zawarta została w myśl postulatów, wyrażonych w układach rzymskich, ma wejść w życie prowizorycznie jeszcze przed ratyfikacją.

(z) **Powodzenie nowych bonów skarbowych we Włoszech.** Według ostatnich danych, zasubskrybowano we Włoszech nowych bonów skarbowych na sumę 3.895.994 tys. lirów; liczba subskrybentów wynosi 555 tys. Brakuje jeszcze danych z szeregu odległych miejscowości oraz kolonii. Mussolini zdecydował, że przyjęte będą subskrypcje do łącznej wysokości 2 miljardy lirów.

(z) **Spadek włoskich papierów państwowych w związku z podrożeniem kredytu.** W związku z wypuszczeniem nowych 9-letnich bonów skarbowych 4 proc. (faktyczne oprocentowanie jest wyższe), oraz podwyższeniem przez Bank Włoch stopy dyskontowej i lombardowej, nastąpił na giełdzie spadek 3½ proc. renty oraz 3½ proc. pożyczki konwersyjnej, która straciła na kursie 3 punkty. Fakt ten potwierdza ujemną ocenę rozwoju sytuacji włoskiego rynku finansowego przez sfery finansowe i giełdowe.

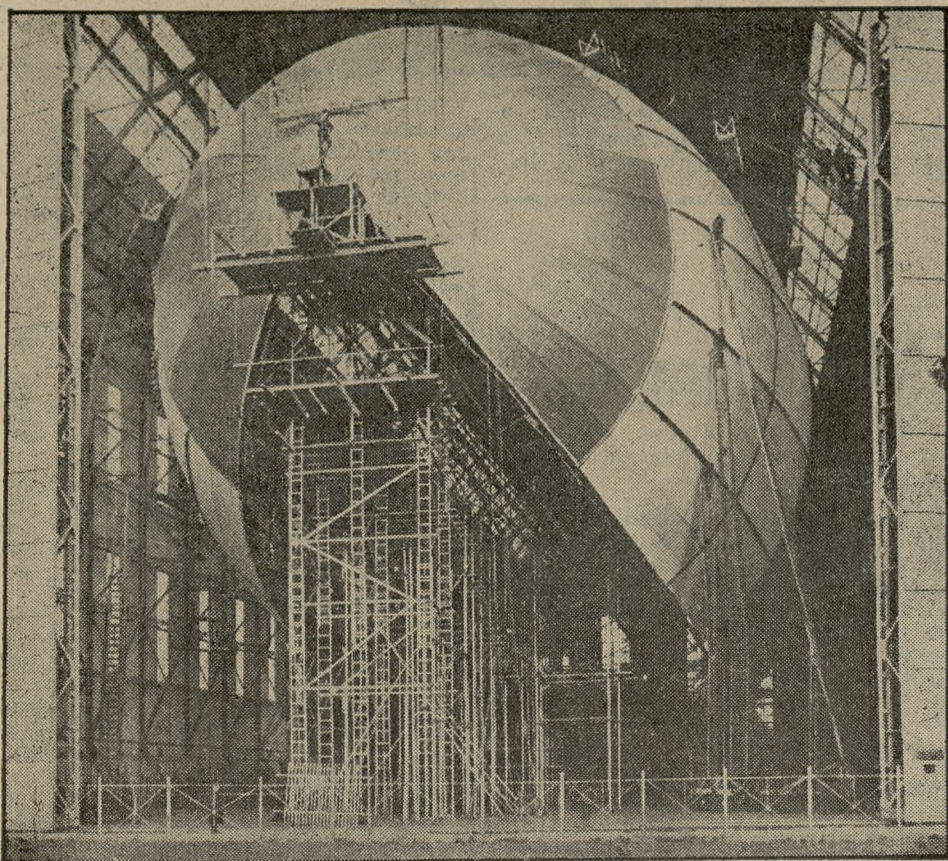
Krótkie informacje gospodarcze

— Gdańsk wysłał do Polski w ub. tygodniu 50 tys. kg. wędzonych szprot.
— Morski urząd rybacki zarybija zatokę Pucką sieją, której wylegarnia jest w tym celu racjonalnie prowadzona w Pucku.

— Zakłady przetwórcze Huty Królewskiej otrzymały z min. komunikacji zamówienie na dostarczenie 1200 szaraków wartości 40 tys. zł. Zakłady te przystąpiły już do wykonania wagonu motorowego systemu „Torpeda-Lux” wartości 30 tys. zł., zamówionego również przez min. komunikacji.

— Z Banku Francji od pewnego czasu daje się zauważyć odpływ złota. Za ostatni okres odpływ ten wyraził się sumą 93.517,3 tys. fr. Podobnie bilans Banku Włoch wskazał spadek zapasu złota o 52.203 tys. lirów.

— 4½ pożyczka dla Indji Holenderskich odniosła olbrzymi sukces. Część tej pożyczki, w wysokości 15 milj. hfl., przeznaczona do publicznej subskrypcji, została przesubskrybowana przeszło 2½-krotnie.

Budowa nowego niemieckiego statku nap. wietrznego L Z 129 zbliża się ku końcowi. Zdjęcie nasze przedstawia właśnie chwilę pokrywania oponą olbrzymiego kadłuba. Nowy ten „Zeppelin” przeznaczony jest tymczasowo na służbę transatlantycką pomiędzy Niemcami a Stanami Zjednoczonymi A. P.

Cudotwórcze perły

Pogawędka przyjaciół — Zgubiony naszyjnik — U jubilera

Na tarasie hotelu Excelsior na Lido, siedziało dwóch starszych jegomościów, popijając mrożony poncz szwedzki. Obaj panowie — jeden Amerykanin, drugi Wiedeńczyk — byli solidnymi komersantami, a zapoznali się i zaprzyjaźnili niedawno temu, podczas podróży po Włoszech. Pałac i gawędząc, czekali na swe małżonki, które udaly się były do kasyna na popołudniowy koncert. Rozmowa w pewnej chwili dotknęła tematu praktycznej filozofii życiowej. Amerykanin, zaciągnawszy się głęboko cygarem, rzekł:

— Mojem zdaniem, wszystko co nazywamy w życiu szczęściem, lub przypadkiem, w gruncie rzeczy jest niczem innym jak wynikiem napięcia naszej silnej woli, wiary i przekonania. Aczkolwiek w jednym wypadku fakty zdają się przeczyć tej historii, to jednak w końcu okazuje się, że nie „Fortuna” nam sprzyjała, lecz że szczęście zawdzięczamy samym sobie. Jeżeli pana interesuje, opowiem mu pewien fakt z mego życia.

— Z przyjemnością wysłucham tej historii — odpowiedział Wiedeńczyk — a potem ja również opowiem panu bardzo ciekawe zdarzenie dotyczące mojej osoby.

— Streszczę się krótko — zaczął Amerykanin — bo właściwie u mnie tylko o jeden niezwykły epizod. Z pochodzenia jestem Węgrem rodem z Budapestu. Przed 30 laty byłem bardzo ubogim, ale i nader ambitnym młodym człowiekiem. W środowisku w którym żyć musiałem, dusiłem się poprostu i gorącym mojem pragnieniem było wyostać się na szerokie wody, daleko gdzieś za granicami mego kraju. Niestety planów moich nie mogłem zrealizować z braku środków materialnych. Aż pewnego dnia, było to 12 grudnia, pomiędzy 10—11 godziną wieczorem — zdarzył się wypadek, który życiu mojemu odrazu nadał zupełnie inny kierunek. Przechodząc jedną z ulic śródmieścia — znalazłem naszyjnik z pereł. Naszyjnik był precyzyjny i, szacując go według okazów widzianych na wystawie jubilerów, przedstawiał wartość około 150 000 koron. Jak przypuszczałem, klejnot ten musiał zgubić któryś z bogatych gości jednego z wielkich hoteli znajdujących się w tej dzielnicy miasta. Nie znalazłszy w następnych dniach w gazetach żadnego ogłoszenia dotyczącego zguby, powziąłem takie postanowienie: Udam się do Wiednia i tam klejnot spieniężę. Aby wszystko legalnie upozorować, przyjąłem w stolicy austriackiej posadę w jednej z firm eksportowych. Minęło parę miesięcy, lecz sprzedać pereł nie miałem odwagi, obawiając się ciągle jakiejś zasadzki. Tymczasem, na mojej nowej posadzie powodziło mi się coraz lepiej, a świadomość posiadania wielkiego skarbu dodawała mi otuchy, sprężystości i energii życiowej. Po jakimś czasie zaofiarowano mi bardzo korzystną nosadę u pewnej austro-amerykańskiej firmy w New-Yorku. Sprawa sprzedaży naszyjnika stawała się już mniej aktualna, zwłaszcza, że uważałem iż transakcję tę o wiele korzystniej załatwić zdołam w Ameryce. I wtedy zdarzyło się, że któregoś wieczora naszyjnik — zgubiłem.

— Zgubiłeś pan? gdzie, kiedy? — pytał w wielkim podnieceniu Wiedeńczyk.

— Na kilka dni przed wyjazdem do Ameryki. Był piękny wieczór majowy, przechadzałem się w Praterze, potem na Ringu. Perły nosiłem przy sobie z obawą

przed kradzieżą, gdyż zwinąwszy mieszkanie, zamieszkiwałem w hotelu. Miałem parę przykrych dni! No ale ostatecznie, naszyjnik — pereł spełnił już był swoją misję: wyrwał mnie z nędznego środowiska, zaprowadził do Wiednia, no i dalej jeszcze w świat, za ocean!

Po miesiącu byłem już w Ameryce... Reszta to nie interesującego — dzięki mej wytrwałej pracy i energii, z biegiem lat dorobiłem się znacznego majątku. No, a teraz kolej na pana!

Wiedeńczyk uśmiechnął się zagadkowo, potem zaczął:

— Przed 30 laty byłem takim samym biedakiem jak pan. W mojem rodzinnym

tutaj, to pan się nacośnie przekona, że to są rzeczywiście pańskie perły. Uważam jednak za konieczne uściślić panu równowartość naszyjnika i jutro udamy się do jubilera dla oszacowania kolji.

Amerykanin zaoponował stanowczo twierdząc, że za rzecz nie będącą faktycznie jego własnością, pieniędzy nie przyjmie.

W tej chwili do rozmawiających podeszły dwie wytwornie ubrane damy. Na rękę jednej z nich — zwiślał wspaniały sznur pereł. W towarzystwie pań znajdował się nader skromnie ubrany młodzieniec o wybitnie inteligentnych rysach twarzy. Żona Wiedeńczyka odezwała się:

— Młodzieńcowi temu zobowiązana jestem do wielkiej wdzięczności. Gdy przechodziłem przez hall hotelowy, zbliżył się on do mnie wręczając mój naszyjnik z pereł, który przed chwilą ześlizgnął się był z mej szyi.

Panowie zamienili ze sobą wymowne spojżenia.

Wyrażając serdeczne podziękowanie znalazcy, Wiedeńczyk wręczył uctwiemu młodzieńcowi 15 tysięcy lirów tytułem znaleźnego. Ten przjawwszy z nieklamana radością hojny dar rzekł:

— Dziękuję stokrotnie! Pieniądze te posłużą mi do zrealizowania moich zamiarów i umożliwią wykończenie w spokoju dzieła muzycznego, nad którym pracuję.

Po oddaleniu się młodego muzyka, Amerykanin przyjrzał się uważnie perełom, potem kiwał do Wiednia, no i dalej jeszcze w świat, za ocean!

Nazajutrz obaj panowie pojechali do Wenecji i udali się do pierwszorzędnego jubilera. Drobną reparacją zepsutego zameczka dokonana została na poczekaniu. Odbierając naszyjnik, Wiedeńczyk zapytał jubilera:

— A propos, jak wysoko szacuje pan te perły?

Jubiler uśmiechnął się: — Jako doskonałą imitację, perły te warte są około 500 lirów. — Ale ja — dodał — na taki towar nie reflektuję!

„Klienci” czas jakiś stali oniemieli. Po tem jednocześnie wybuchnęli szalonym śmiechem. Jubiler patrzył na nich jak na warjatów. Gdy wyszli na ulicę Wiedeńczyk rzekł:

— Teraz dopiero rozumiem, dlaczego pierwotny posiadacz tych pereł nie poszukiwał zguby w gazetach! Znal przecież ich wartość! Jedno tylko mnie martwi, a to, że obarczyłem żonę moją takim bezwartościowym prezentem!

— Za pozwoleniem! — odparł Amerykanin — czy można nazwać bezwartościową rzecz, która stała się podwaliną szczęścia trojga ludzi — bo ja ani na chwilę nie wątpię, że i ten młody muzyk zawdzięczać będzie tym cudotwórczym perłom swoją kompozytorską karierę! **Kr.**

Melodje cygańskie

Publiczność kinowa, która przepada za wesołymi, świeżymi i bogato wystawionymi, a przedewszystkiem oryginalnymi widowiskami filmowymi, powinna publicznie uczcić tańcami i śpiewami na ulicach pierwszy amerykański film Eryka Charella „Melodje Cygańskie”. W takich to pełnych patosu zdaniach wyraża swój zachwyt dla filmu „Melodje Cygańskie” recenzent nowojorskiego „Timesa”.

Eryk Charell, słynny reżyser europejski, twórca niezapomnianego obrazu „Kongres tańców”, stworzył teraz w Ameryce dla wytwórni Fox Film jedno z najświetniejszych i najbardziej oryginalnych arcydzieł filmowych. Pod względem różnorodności tła, barwności i humoru film Charella jest niedościgniony.

W atelier Foxa w Hollywoodie pracowano długie miesiące, aby stworzyć godne tło i oprawę dla tego filmowego fenomenu. Pobudowano liczne węgierskie wioski, zamki, oboże, stworzono olbrzymie cygańskie tabory. „Melodje Cygańskie” są ro-

mantyczną historją miłości, podaną w zupełnie nowy sposób, nowymi środkami zarówno artystycznymi jak i technicznymi. Dekoracje podkreślają idylliczny nastrój filmu.

Charles Boyer, wielki artysta sceniczny oraz filmowy, wysuwa się na czoło filmu, kreując rolę pełnego temperamentu cygańskiego grajka. Czarująca Loretta Young ukazuje się w roli młodej hrabianki, zaś Jean Parker i Phillips Holmcs uzupełniają ten gwiazdzisty kwartet. Cała czwórka gra koncertowo i tworzy wspaniałą obsadę.

„Melodje Cygańskie” nie dadzą się podciągnąć pod rubrykę „filmów muzycznych”. Muzyka odgrywa tu pierwszorzędną rolę, w dyskretny sposób, przyjemnie i niewymuszanie wkradając się w szybko rozwijającą się akcję. Muzyka taka w radykalnie odmienny sposób wprowadzona do filmu najprawdopodobniej rozpocznie nową erę w obrazach muzycznych.

ng 13 282

Rosja producentką złota

Dom bankowy Henry Schröder et Cy sporządził zestawienie, z którego wynika, iż wydobycie złota w Rosji wynosiło w 1933 r. 2,8 miliona uncji, t. j. około 88.000 kg., czyli że w porównaniu z r. 1924 produkcja złota potroiła się i Rosja zajęła obecnie drugie miejsce wśród krajów produkujących ten cenny metal.

Związek wielkoludów

W Stanach Zjednoczonych powstały kluby wielkoludów. Inicjatywę do zakładania tych klubów dał niejaki B. Ostling z Marshfield, liczący ponad 2 metry wzrostu. Ostling założył klub w celu wywalczenia, jak twierdzi, ludziom wysokiego wzrostu, mierzącym ponad 1 m 80 cm., „praw do życia”. W patetycznie zredagowanej broszurce wyjaśnia Ostling cele organizacji klubowych, liczących, jak dotąd, około 10 000 członków. „Postępująca wciąż normalizacja i standaryzacja utrudnia nam życie” — pisze autor. „Niema mowy o kupieniu sobie gotowego ubrania, zawsze będzie ono za małe, w hotelu niema łózka, w którym moglibyśmy się wyciągnąć wygodnie, niema wanny, w którejby można się zmieścić, w kawiarni, restauracji stoły są za niskie, etc. etc. Słowem spotykamy na każdym kroku przeszkody. A jest nas w Ameryce do 2 milionów, na

Egzotyka poznańska

Na dworze przejmujące dżdżyste powietrze. Z utęsknieniem oglądamy na ekranach kin zalane słońcem kraje podzwrotnikowe, o których nieraz marzymy, pragnąc by oblekły się w rzeczywistość. Nowopowstała Cukiernia „Argentyna” przy Alejach Marcinkowskiego 13 da nam złudzenie egzotyki, gdzie w cieniu palm przy dźwiękach gitar hawajskich będziemy mogli snuć nastroje. Trudno już dziś opisać wszystkie szczegóły tego niewątpliwie bardzo sympatycznego przybytku, którego otwarcie nastąpi w najbliższych dniach.

Pg 8232-48,45

Różdżkarz znajduje rad

W szpitalu w Nancy wydarzyło się, iż stosowana przy leczeniu chorego na raka igła z zawartością radu zaginęła w tajemniczy sposób. Pomimo najstarszych poszukiwań w salach szpitalnych, wśród służby, pomimo interwencji policji nie udało się odnaleźć zguby. Wobec zupełnego niepowodzenia dotychczasowej akcji wpadł lekarz naczelny na pomysł sprowadzenia z Paryża Jean'a Merrie, cieszącego się ustaloną reputacją różdżkarza. Merrie rozpoczął natychmiast po przyjeździe poszukiwania. Uzbrojony w swą różdżkę metalową zbadał wszystkie pomieszczenia szpitalne, wreszcie udał się do ogrodu. Tu, w pobliżu starego klonu, różdżka poczęła nagle drgać silnie w rękach Merrie. Rozpoczęto natychmiast rozkopywanie ziemi naokoło drzewa i wkrótce znaleziono zagrzebaną dość płytko igłę. Dalsze dochodzenie wykazało, że igła została ukradzioną i schowaną przez jednego z posługaczy szpitalnych, który spodziewał się, że sprzeda ją za dobre pieniądze. Pierwszy to raz zdarzyło się, że różdżka przyczyniła się do odnalezienia radu, a nie — jak zwykle — metalów lub wody.

Córka meblarza królową

Młoda Lili Nielsen, córka meblarza z Kopenhagi zrobiła karierę nielada. Ze zwykłej mieszczki duńskiej awansuje na królową orjentalnego państewka. W urodzivej Lili zakochał się podczas pobytu w Cambridge młody książę Ozair, następca tronu królestwa Kekeh, państwa sąsiadującego ze Sjamem. Lili i ks. Ozair studjowali w Cambridge, tutaj poznali się i tutaj też zaręczyli się. Książę Malajczyk czystej krwi, włada doskonale angielskim, francuskim a nawet nauczył się już mówić po duńsku. Książę Ozair jest bajecznie bogaty, jak przystało na orjentalnego władcę, posiada kilka bajkowych pałaców, liczne zastępy służby, wspaniałe samochody najlepszych marek angielskich etc etc. Młoda panna Nielsen udaje się wkrótce w drogę do Amsterdamu, skąd samolotem odbędzie podróż do Batawji, a stamtąd w towarzystwie narzeczonego do stolicy Kedahu, sporego miasta Alor Star. Zdarzają się więc jeszcze wydarzenia jak w bajkach wschodnich. (c)

W kapitalnej komedji W. Rapackiego „Człowiek który nie pije”, wchodzącej w sobotę 1 grudnia na repertuar Teatru Nowego, wystąpi w głównej roli kobiecej art. scen warszawskiej p. Hanka Brechocka-Rozwadowska, laureatka konkursu na najpiękniejszą blondynkę polską. P. Erochowska - Rozwadowska znana szerokiej publiczności z filmu polskiego, jak np. „Serce na ulicy”, fascynuje swą typowo słowiańską urodą, wdziękiem i czarem młodości.

Popularna pielgrzymka

do RZYMU

pod protektoratem Jego
Eksce encji Ksiedza Bisku-
pa DR. K. TOMCZAKA
(3. I — 13. I. 1935 roku)

połączona ze zwiedzaniem NEAPOLU,
PADWY, WENECCJI i WIEDNIA. Ilość
miejsz ograniczona. Ceny od zł 425.
O przyjęciu decyduje kolejność zgło-
szeń Wagons-Lits-Cook w Poznaniu
ul. Pierackiego 12.

SPORT

**10-lecie
pięściarzy „Warty“**

Wywiad z Witoldem Majchrzyckim —
Niedzielne walki

Z Majchrzyckim umówiliśmy się do
pewnej kawiarenki. Przy „małej czarnej“
gwarzymy sobie — oczywiście o pięściar-
stwie. Dowiadujemy się, że 15 lat liczył
Majchrzycki, kiedy w r. 1924 zetknął się
z boksem.

— Jak to się stało, że Pan — gimna-
zjasta, a z tych „sfer“ przecież do boksu
nikt wtenczas się nie garnął — wybił dziu-
rę w murze chińskim, ograniczającym
„szanującą się młodzież“ od „jakichś tam
bokserów“?

— Od najmłodszych lat byłem czupur-
ny i zaczepny. Coś nieocis z tego usposo-
bienia jeszcze dziś mi pozostało. Kiedy
włożyłem długie spodnie, nie „wypadają“
przecież baraszkować na ulicy. Szukałem
ujścia dla młodzieńczego temperamentu,
ale boks? Br! nie przypadła mi do gu-
stu! Jednak młody musi być wszędzie,
gdzie są jacyś mistrzowie, więc przeszwar-
kowałem się (oczywiście!) na salę „Met-
ropolisu“, gdzie w r. 1924 odbywały się
pięściarskie mistrzostwa Polski. Ciemna
sala smugi światła padające z reflektora
na ring, sylwetki walczących pięściarzy —
zrobiły na mnie duże wrażenie. Zazdro-
ściłem tym, na których skupiona była
uwaga i oczy wszystkich widzów. Postano-
wione! Tak wstąpiłem do „Wielkopol-
skiego Klubu Bokserskiego“. Teraz na
trening. Przyszedłem, włożyłem rękawice
na ręce i... cztery rundy! Przez pierw-
sze dwie jakoś się opędzałem, do trzeciej
stanął Głon! Jak mi wystrzelił! Słaba
zarówka oświetlała salę, ale — słowo da-
ję! — zobaczyłem 500 świec! Z rozkoszą
dziś jeszcze wspominam, jak świetnie tej
nocy spałem!

— A jak się Panu z początku wiodło?
— Wcale dobrze. Już w siódmej walce
zdołałem nawet powstrzymać przez re-
misowy wynik zwycięski pochód na rin-
gach polskich berlińskiego reemigranta
Iwańskiego. Z polskich zawodników w
ciągu 10 lat pokonało mnie tylko pięciu
pięściarzy: kolega klubowy Matuszewski,
Słazacy Wende, Hadinek i Wieczorek oraz
Łodzianin Chmielewski. Myślę, że nie
tak szybko wycofałem się z ringu. Ale gdy
do tego dojdzie, to pracy wśród coraz
liczniej do pięściarstwa garnącej się
młodzieży nie zabraknie!

— A ile też Pan stoczył walk?
— Sto sześćdziesiątą drugą będzie wal-
ka na jubileuszowych międzynarodowych
zawodach mojego klubu — w przyszłą
niedzielę!

Po meczu sobotnim drugiej drużyny
„Warty“ z mistrzem Wrocławia, w nie-
dziele pierwszy zespół walczy z mistrzem
Berlina w następującym składzie: Sobko-
wiak, „Wirski“, „Kafnar“, Sipiński, Anio-
ła, Majchrzycki i Szmura. Możliwe jest
również udział Piłki. Oba mecze odbe-
dą się w hali po P. W. K.

Pięściarstwo

Drużynowe mistrzostwa Polski rozpo-
czynają się w niedzielę. Obsada sędziów-
ska przedstawia się następująco: „Wawel“
i „Makkabi“ w Krakowie. W ringu prowa-
dzi mecz p. Derda z Poznania, punktują
pp.: Rosada ze Śląska i Sopiński ze Lwo-
wa. „Gedanja“ i „IKP“ w Gdańsku. Prowa-
dzi w ringu p. Zapłotka z Poznania, punk-
tują pp.: Pasturczak i Cendrowski z War-
szawy. „IKB“ Świętochłowice i „Cuiavia“
Inowrocław, prowadzi w ringu por. Ko-
prowski, punktują: Link z Grudziądza i
Sierota z Łodzi. (PAT)

I. K. B. mistrzem Śląska. Śląski OZB
dokonał w niedzielę weryfikacji zawodów
o drużynowe mistrzostwo Śląska. Mistrzem
uznany został niespodziewanie „Policyjny
Klub Sportowy“. Decyzja ta wywołała
ogromne niezadowolenie to też władze ślą-
skiego OZB zrewidowały swe poprzednie
stanowisko. Okazało się, że chociaż „IKB“
miał zalety w składkach, wynoszące
10 zł, to jednak należność tę wyrównał. Wo-
bec czego śląski OZB naprawił swój błąd,
przyznając tytuł „IKB“ Świętochłowic.

Piłka nożna

Spotkania w kl. B ZPZPN przyniosły
następujące wyniki: „Kociański“ i „Dy-
skobolja“ 4:0 (2:0), „Admira“ i „Cybina“
2:0 (1:0), „Posnania“ i „HCP“ 1:1, „Korona“
i „Olimpia“ 3:1 (2:0).

Wyniki w kl. C: „Naprzód“ Ostrów i
„Kania“ Gostyń 4:4 (3:2), „Sokół“ Rawicz i
„Czempiński“ 3:0 dla „Sokoła“ z powodu
niestawienia się przeciwnika. „Sokół“
Gniezno i „Unja“ Poznań 5:2 (2:2), „Legja“
Środa i „SKS“ Środa 4:1 (1:0), „Sokół“ O-
palenica i „Promień“ Opalenica 3:2 (2:0).

Spotkanie towarzyskie: „Czarni“ Po-
znań i „Pentatlon“ Poznań 1:1 (0:0).

Strzelanie

Zawody międzynarodowe. We wtorek
w trzecim dniu międzynarodowych zawo-
dów strzeleckich w San Remo pierwsze
miejsze podzielił Polak Kiszurno i
Lumniczer. W ogólnej klasyfikacji zawo-
dów Polska zajęła trzecie miejsce.

Motocyklista

— Cóż to się stało, że nie widać naszego
Johna? — pyta Freddy bywalców z cocktail-
baru.

— Od czasu, gdy nabył motocykl leży
stałe w rowie, albo w łóżku. (Tit-Bits)

**W niedzielę, 2-go grudnia b. r.
o godz. 3 po poł.**

w kinie
APOLLO
jednorazowe
SPECJALNE PRZEDSTAWIENIE
najpociesznieszego i najweselszego
filmu

**FLIP i FLAP
ZA KRATAMI**

Włosy stają deba od śmiechu z arcy-
zabawnych przygód tych najpopu-
larniejszych komików świata.

Całkowity zbiór z tego seansu
przeznaczony na budowę

DOMU ŻOŁNIERZA
w POZNANIU

Bilety 40 i 60 gr

nr 8218

**Wieczór ku czci
Mieczysława Karłowicza**

Celem uczczenia 25 rocznicy śmierci
największego symfonisty polskiego Mie-
czysława Karłowicza, Związek Muzyków
Pedagogów w Poznaniu urządza w dniu
1 grudnia br. w Auli Konserw. Muz. przy
ul. Wrocławskiej 16 audycję muzyczną,
poświęconą twórczości tego znakomitego
kompozytora.

Udział biorą: p. M. Rogalińska (śpiew),
p. Czesław Kamionka (skrzypce), p. Wład-
ysław Raczkowski (fortepian) i p. Ludwik
Brekere (akompaniament). Na początku
audycji p. J. Skotarkówna wygłosi odczyt
o życiu i twórczości Karłowicza. Wstęp
bezpłatny.

**Tridium ku czci
św. Ludwika de Marillac
w kościele św. Marcina**

Postać św. Ludwika jest szczególnie
drogą wszystkim Paniom Miłosierdzia —
bowiem całe Jej życie wypełnione było
najofiarniejszymi uczynkami miłosier-
dzia, które spełniała o boku św. Win-
centego.

Dlatego Stowarzyszenia Wincentyńskie
z radością przyjęły inicjatywę urzędzenia
tridium, uznawszy też uroczystość jako
wyraz hołdu dla tej, która stała się dla
nich najwspanialszym wzorem — a po-
nadto jako okazję do zaznajomienia ogó-
łu z postacią wielkiej świętej, która na tle
dzisiejszych czasów znaczy się tak pro-
miennie!

Program tridium jest następujący:
Piątek — dnia 30 listopada o godz. 10
— suma z kazaniem ks. asyst. Michalskie-
go, o godz. 17 nieszpory z kazaniem ks.
prał. Rolewskiego.

Sobota — dnia 1 grudnia o godz. 10 —
suma z kazaniem ks. dyr. Klimkiewicza,

o godz. 17 nieszpory z kazaniem ks. prof.
Szymańskiego.

Niedziela — dnia 2 grudnia o godz.
10,45 — msza św. pontyfikalna odprawio-
na przez J. E. ks. biskupa Dymka z ka-
zaniem ks. prof. Baranowskiego, o godz. 16
nieszpory z kazaniem ks. asyst. Wietrzy-
kowskiego, procesja i zakończenie tri-
dium.

O ileżny udział w powyższych uroczy-
stościach kościelnych uprasza Rada Miej-
scowa Stow. Pań Mił. św. Wincentego
o Paulo.

RADJO

Czwartek, dnia 29 listopada 1934 r.

Poznań — 15.45 płyty; 18.05 „Z nad kra-
wędzi“; 22.45 „Pamiętnikarze poznańscy o
Powstaniu Listopadowym“ — wygl. dr. A.
Wojtkowski.

Warszawa — 6.45 audycja poranna;
12.10 audycja dla dzieci pt. „W rocznicę“;
12.30 poranek szkolny; wyk.: Ork. Filharm.
pod dyr. Mieczysława Mierzejewskiego, Le-
opold Dworakowski (skrzypce), Gabriel
Matias (śpiew); 13.00 dziennik południowy;
13.05 „Z rynku pracy“; 13.10 d. c. poranek
szkolny; 15.30 wiadomości o eksporcie
polskim; 15.35 przegląd giełdowy; 15.45
muzyka lekka (płyty); 16.45 lekcja języka
francuskiego; lektor Lucien Roquigny;
17.00 teatr wyobraźni nadaje „Nieboską ko-
medję“ p/g Zygmunta Krasieńskiego; 18.05
skrzynka pocztowa; 18.15 recital fortepia-
nowy Zofji Rabeczewskiej; 18.45 „Co czy-
tać“ (liryka) — szkic literacki — wygl. dr.
Tad. Makowiecki; 19.00 audycja żołnierska;
19.20 pogadanka aktualna; 19.30 St.
Moniuszko: „Bajka“ w wyk. ork. symf. P.
R. pod dyr. Tad. Mazurkiewicza; 19.50 wiadomości sportowe; 20.00 popularna muzyka
polska; wyk.: Ork. P. R. pod dyr. Stan.
Nawrota i Henryk Ładosz (ludowe piosenki);
20.45 dziennik wieczorny; 20.55 „Jak
pracujemy w Polsce“; 21.00 koncert mu-
zyki polskiej; wyk.: Ork. symf. P. R. pod
dyr. Józefa Ozimińskiego i Stanisława Ar-
gasińskiego (śpiew); 21.45 odczyt z cyklu
„Kultura filozoficzna“ p. t. „Poznanie sie-
bie samego“ — wygl. prof. Tad. Kotarbiń-
ski; 22.00 koncert reklamowy; 22.15 lekcja
tańca pod kierunkiem Lucjana Wajszczu-
ka; 22.35 muzyka taneczna z dancingu „O-
aza“; 22.45 odczyt w języku esperanckim p.
t. „Hodowla roślin w Polsce“ prof. Edw.
Rołski (tr. z Krakowa); 23.05 d. c. muzyki
tanecznej.

Programy zagraniczne: Londyn — 11.45
tr. uroczystości zaślubin ks. Kentu z ks.
Maryną grecką; 21.00 „Przedstawienie się
skończyło“ słuchowisko muz.; 22.00 płyty;
Luksemburg — 19.30 muzyka lekka, 20.40
recital śpiewaczy; 21.20 muz. popularna;
Kopenhaga — 20.10 koncert symf.; 22.50
muz. tan.; Oslo — 19.30 norweska muz. po-
pularna; Budapeszt — 19.30 tr. z opery,
23.30 muz. tan.; Beromünster — 20.00 „Czter-
ech wieśniaków“ op. Wolf - Ferrariego;
Sztuttgart — 20.30 „Dobosz i święty“ słu-
chowisko muz.; Wiedeń — 19.35 koncert
popularny; 21.00 koncert symf.; 23.20 muz.
tan.; Kolonia — 20.45 „Muzyka i miłość“
opt. J. Müllera; Rzym — „Gioconda“
op. Ponchiello; Medjolan — 20.45 „Don
Pasquale“ op. Donizettiego.

Arje i pieśni w wyk. Haliny Niedbałówny
z Poznania

W środę, 28 bm. o godz. 19.00 śpiewać
będzie na wszystkie rozgłośnie utalentowa-
na śpiewaczka poznańska p. Halina Nie-
dbałówna. Młoda artystka wykona arje z
oper „Cyganeria“ i „Nieszpory sycylijskie“,
pieśni Griega i Jensena oraz wale Ardi-
tięgo „Il Boccio“.

Henryk Sztompka gra utwory Chopina

Środa chołpinowska, 28 bm. o godzinie
21.00 obejmuje swym programem: Nokturn
Fis-dur op. 15, 3 mazurki: b-moll op. 24,
G-dur op. 50 i cis-moll op. 30, dwie etiudy
As-dur op. 25, i e-moll op. 25 oraz balladę
F-dur op. 38. Przy fortepianie zasiądzie do-
brze znany słuchaczom chopinista, Henryk
Sztompka, którego koncerty są zawsze ar-
tystycznym evenementem programów ra-
djowych. Koncert ten transmituje Berlin i
Królewiec.

Henryk Sztompka gra utwory Chopina

Środa chołpinowska, 28 bm. o godzinie
21.00 obejmuje swym programem: Nokturn
Fis-dur op. 15, 3 mazurki: b-moll op. 24,
G-dur op. 50 i cis-moll op. 30, dwie etiudy
As-dur op. 25, i e-moll op. 25 oraz balladę
F-dur op. 38. Przy fortepianie zasiądzie do-
brze znany słuchaczom chopinista, Henryk
Sztompka, którego koncerty są zawsze ar-
tystycznym evenementem programów ra-
djowych. Koncert ten transmituje Berlin i
Królewiec.

**GDY ZMIENIASZ LAMPY LUB
KUPUJESZ NOWY ODBIORNIK
BACZ, BY W TWYM APARACIE
BYŁY TYLKO LAMPY
PHILIPS MINIWATT**

Tg 1602

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś w środę „Czart i Kasia“. Jutro
uroczyste przedstawienie „Straszno-
Dworu“ z okazji rocznicy powstania listo-
padowego.

Najbliższa sobota przyniesie nową sen-
sację muzyczną. W dniu tym usłyszy
Poznań na wieczornym przedstawieniu
znaną zagranicą wybitną śpiewaczkę ope-
rową Marię Sokół, primadonnę Teatrów
Operowych w Kijowie, Charkowie, Mo-
skwie i in. Usłyszy ją w jej popisowej
roli Mimi w „Cyganerii“. W przedstawi-
niu sobotnim weźmie także udział znany
już chlubnie Poznaniowi Zenon Dolnicki.

Siwe włosy rzadko kiedy zdoła,
ale zawsze wskazują na zbliżają-
cą się starość! Należy tego unikać.
Trzeba młodo wyglądać — aby
osiągnąć powodzenie w życiu.
Znany środek „Orientine“ przy-
wraca siwym, lub wyblakłym
włosom pierwotny, zupełnie natu-
ralny kolor, polysk i miękkość bez
szkody dla zdrowia. Sposób
użycia b. prosty, nie wymaga
obecnej pomocy, a więc jest dy-
skretny i niedrogi.
Przy stosowaniu „Orientine“ moż-
na używać wszelkie kosmetyki,
jak również wieczną ondulację.
Wszędzie do nabycia.
„PARFUMERIE d'ORIENT“
(R. Ostrowski) Sp. Akc. Warszawa

Z Teatru Polskiego

„Kobieta i jej tyran“, jak było do prze-
widzenia, stała się kasową komedią w
Teatrze Polskim. Codziennie bowiem te-
atr jest przepelniony, a gromkie oklaski
przy otwartej kurtynie dowodzą, że pu-
bliczność hawi się doskonale.

W próbach arcydzieła Krotkowiłki pol-
skiej „Zolnierz królowej Madagaskaru“
Dobrzańskiego, która wystawia w nowej
pomysłowej szacie i nowych dekoracjach
Z. Szpingiera.

Z Teatru Nowego

Dziś w środę oraz jutro w czwartek
dwa nieodwołalnie ostatnie, pożegnalne
występy Jadwigi Zaklickiej w przemiej-
pej roli i humoru komedji H. Man-
nersa „Najdroższa moja Pegg“. W pią-
tek o godz. 6 wieczorem dla uczczenia
rocznicy powstania listopadowego odegra-
ne zostanie arcydzieło Mickiewicza „Dzia-
dy“. Przedstawienie to przeznaczone jest
dla młodzieży szkolnej.

**HALAMA i PARNEL
w Poznaniu**

W najbliższych dniach oczekuje miasto
nasze dawno oczekiwaną ostatnie, pożegnalne
występy Jadwigi Zaklickiej w przemiej-
pej roli i humoru komedji H. Man-
nersa „Najdroższa moja Pegg“. W pią-
tek o godz. 6 wieczorem dla uczczenia
rocznicy powstania listopadowego odegra-
ne zostanie arcydzieło Mickiewicza „Dzia-
dy“. Przedstawienie to przeznaczone jest
dla młodzieży szkolnej.

W sobotnim wieczorze tańca, humoru i
piosenki udział biorą: znakomita między-
narodowa pieśniarka OLA LILITH, która
odśpiewa szereg najnowszych przebojów,
oraz największy jej szlagier „FORTAN-
CERKE“, humor reprezentować będzie do-
skonały i popularny JERZY WELIN, a ca-
łość uzupełnią świetni B. BRONISŁAWSKI
i J. LUDWICKI. Zapowiedź dawno oczeki-
wanego wieczoru wzbudziła ogromne za-
interesowanie i na samą wieść, że przed-
sprzedaż biletów już się rozpoczęła, tak
liczni już dziś zwolennicy i miłośnicy wie-
czorów w teatrze „Słońce“ pośpieszyli by
wcześniej zakupić bilety. Przesprzedają
biletów odbywa się w f-mie Szejbrowskiej,
skład cygar, ul. Pierackiego 20, tel. 56-38.
CENY BILETÓW od 1—4 zł (włącznie z
wszelkimi opłatami).

zb 8217

Dzisiaj! Dzisiaj!
(w środę, 28. bm. o godz. 8 wiecz.)
**jedyny koncert
IMRE UNGARA**

W ostatniej chwili przypominamy, że
dzisiaj, tj. w środę, 28. bm. o godz. 8 wiecz.
wystąpi w Auli Uniwersyteckiej genialny
pianista ośmiennajletni Węgier — IMRE
UNGAR. Artysta ten objechał obydwie pół-
kule globu, wszędzie budząc nieopisany za-
chwył i entuzjazm dla swej odtworczej
sztuki. Wrażenie, jakie wywiera na słucha-
czach gra UNGARA jest niezwykle niesam-
owite i opisać się nie daje. Program
koncertu obejmuje arcydzieła BACHA, MO-
ZARTA, SCARLATTIEGO, BETHOVENA,
BRAHMSA, SZOPENA, LISZTA i in. Bi-
lety od 1 zł u p. Szejbrowskiego, Pierac-
kiego 20. (Tel. 56-38).

Zamówione bilety uprasza się odebrać
w kasie przedsprzedazy do godz. 6 po poł.
Kasa wieczorna w Auli czynna już od go-
dziny 6,30 wieczorem.
zg 8190

Za ogłoszenia i reklamy odpo-
wiada administracja w osobie Antoniego
Leśniewicza w Poznaniu.

TYLKO 7 DNI!

10 DNI WIELKIEJ OKAZJI!

Wystawa i Sprzedaż Dywanów Perskich

reczenie wiazanych na sposób perski wprost z Fabryki z Bielska w Poznaniu,
Hotel Britania, św. Marcina 44, I. piętro, pokój 27, tel. 21-97 lub 21-98.

Duży wybór, wzory perskie i staropolskie. Ceny fabryczne, dogodne warunki
płat. Obejrzeć codziennie od godz. 9 rano do 9 wieczór. Zamówienia przy-
muje osobiście i telefonicznie kierownik A. Mielnikow. zg 8149

Dnia 27 listopada 1934 r. o godz. 13,15, zmarł, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy i najdroższy mąż i ojciec, s. p.

Stanisław Górecki

mistrz rzeźnicki

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 30. bm. o godz. 8,30 z kostnicy Szpitala Miejskiego do kościoła parafji Zmartwychwstania Pańskiego, poczem nastąpi eksportacja zwłok do grobu rodzinnego w Krzywiniu.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z synem.

dg 4272

Ceremonjalny Zakład pogrzebowy W. Duchowicz, G. Wilda 56 tel. 47 02.

ORYGINALNE PROSZKI MIGRENO-NEVOSIN
R.M.S.W. Nr 1599
Z FABRYKI **KOGUTKIEM** ZA SRODKIEM **KOJĄCYM BÓLE**
BÓLE GŁOWY
MIGRENA, NEURALGIA
BÓLE ZĘBÓW
GRYPA, PRZEZIĘBIENIA
BÓLE ARTRETYCZNE
STAWOWE, KOSTNE i t.p.
ŻĄDĄCIE W APTEKACH PROSZKÓW ZEŻN FABR. **KOGUTKIEM** W ORYGINALNEJ OPAKOWANIU PO 5 PROSZKÓW W PUDEŁKU

ng 13 066

Gwiazdkowy Dzień Szczęścia

W. NADOLSKI

firmy Specjalny Skład Bławatów
Poznań, St. Rynek 90.

Jeden dzień w grudniu będziemy rozdawali towar za darmo

Dokładny opis umieszczony będzie w naszym oknie wystawowym. dg 4271

Łóżka żelazne

Łóżka wyscielane
Umywalnie kompletne
Wyżymaczki do bielizny
Wanny do prania
Drabki domowe
Konwie do mleka
Kucharki okowicane
Kuchnie westfalskie
Maszynki do soków
Garnki aluminiowe
Karnisze do okien
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
Skład żelaza
Poznań, ul. Szkolna 3.
ng 12 397

STEMPLE KROMCZYŃSKI
S.W. MARCIN 47

Pg 7904

Pianina

T. Betting, wielki wybór, ceny najniższe digeterminowe spłaty poleca: Fabryka Fortepianów w Lesznie d 4106

W postępowaniu upadłościowym o spadek po s. p. Cezarym Piotrowskim ze Stęszewa ma być dokonany końcowy podział masy. Do podziału wchodzi w rachubę wierzytelności II. klasy w kwocie zł. 230,— i wierzytelności VI. klasy w kwocie zł. 22 822,61.

Do podziału pozostaje kwota około zł. 3.228,92.

Spis wierzytelności wyłożony jest w Sekretarjacie Sądu Grodzkiego w Poznaniu, ul. Młyńska, pokój 47 do wglądu zainteresowanych.

Poznań, dnia 27 listopada 1934.

zg 8205

J. Mącznyński,

zarządca masy upadłościowej.

Uchwała. W sprawie upadłościowej nad majątkiem Zygmunta Ciesielczyka w Poznaniu-Rataje, wyznacza się termin przed Sądem Grodzkim w Poznaniu na dzień 15 grudnia 1934 godz. 10 pokój 45 celem: 1) dodatkowego badania zgłoszonych wierzytelności, 2) złożenie sprawozdania przez zawiadowcę masy z dotychczasowego zarządu masą. Poznań, dnia 19 listopada 1934. Sąd Grodzki.
ng 13 581

Znak oferty naprzykład: n 2305, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 10,45, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,30.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

1. KAMIENICE

Wille

amortyzacyjna, dwumieszkanie, ogród sprzedam, wpłaty 26 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 140

Sprzedam

I hipoteke rentownej kamienicy w Poznaniu 50 000 za 40 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 133

Wille

ośmiopokojowa (Park Wilsona) sprzedam 32 000, wpłaty 20 000 Gruszczyński, Poczta 30. zdg 32 272

Kamienice

tania, średniocena, ładna, dobrze utrzymana, mieszkania dwa, trzy czteropokojowe sprzedam. Cena 80 000, czynsz 13 000.— Kliemek, Staszica 25 — telefon 60-05 zdg 31 906

Młyn

przemiał 300 ctr. bez długu zamienne na kamienicę dopłacie 75 000.— Kwiatkowski, Poznań Działuńskich 10. zdg 32 315

Dom

kolonijalka 3 000. Wedzikowski, Piekary 11. zdg 32 427

Willa

komfortem Solacz, nowa dwa razy czteropokojowa z amortyzacją, wpłaty 20 000. Tomczak — Wierzbicice 31. zdg 32 391

2. PIENIĄDZ

Pożyczki

500 zł pod zastaw czynszu. Gwarancja do wyboru. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 147

9 000

złotych wkładu Banku Przemysłowców Poznaniu odstąpię z dobrym dampan ewentualnie pożyczkę. Zgłoszenia Kurjer Poznański p. 1750

Wspólnika

gotówką 3000 do intratnego przedsiębiorstwa, półroczny dochód 10000 poszukuje Poznańczyk. — Oferty „Podrózowanie” Kurjer Poznański Gdynia ng 15 081

6. OŻENKI

Siostry

lat 21 — 23 blondynki, zapoznają panów na stanowiskach do lat 45. Cel matrymonialny. Zgłoszenia możliwie z fotografią Kurjer Poznański zdg 32 196

7. SPRZEDAŻE

Planino

Dom Komisowy, Podgórna 10a. zdg 31 875

Zachęcają i wzbudzają niskie ceny i przebogaty wybór
Obuwia
w nowo otwartym magazynie F. Kempiniski, Poznań Stary Rynek 43. Pg 8228-48,18

„Progres”

ulepszony, ogniooprężony jako przystawka do pieców kaflanych nietylko, że zaoszczędza 50% paliwa, lecz nadaje się równocześnie do gotowania. Dostarcza po zł 16,—

M. Jankowiak, fabryka magli Poznań, Staroleka. zdg 30 273

Podarki poleca okazynie „Lamus”

Strzelecka 1. Pg 8 148-57,486

Handel paszy

dobre zaprowadzony z kompletnym urządzeniem, śrutownik, — sieczkarka korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 288

Sklep kapeluszy damskich

Poznaniu korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdg 31 771

Najlepsze parcele budowlane

w Poznaniu, między ulicami Grunwaldzka a Słoneczna tuż przy tramwaju. — Informacje: Wierzbicice 20, m. 3, telefon 78-30. Pg 8141-57,442

Ubrania

Plaszczki — Spodnie — Kurtki — Materiały z metra.

Plaszczki damskie

najtaniej tylko w firmie

W. Janas

Poznań, Stary Rynek 42, Wrocławska 20. zdg 3 992

Największa fabryka pianin Sommerfelda

dostarczą nowe pianina za wpłatą 300 zł reszta płatna na dogodnych warunkach. Niskie ceny. — Pierwszorzędne wykonanie. Długoletnia gwarancja. Skład fabryczny. Poznań, ul. 27 Grudnia 15. ng 12 331

Futra

spody pod futra, wydry, lisy i skóry wszelkiego rodzaju na obsady i reparacje futer poleca w wielkim wyborze najtaniej

Józef Dawid

Poznań, Nowa 11 przy Starym Rynku. Pg 7 930-41,42

Do plaszczki

dotądki najtaniej

Andrzejewski

Szkolna 13. dr 4 145

Biurko

amerykańskie, Szkolna 7/8, m. 8 zdg 32 224

Otworzyłem

dział zabawek, sprzedaje najtaniej. Śl. Pałacowski, 27 Grudnia ng 12 985

Motory Deutz'a

na ropę 4-taktowy Diesel, 8—10 KM i 5—7 KM na benzynie, benzol, 4 KM i 5—7 KM tania oddam. Markowski, Poznań, Jasna 16. Pr 8 110-46,47

Parasole Torebki Walizki

poleca Witkowski

Marcina 58. ng 12 997

Dom

nowy, wolny od stempli, skład 3 lokatorów przy Pałacu, narożnik Słonecznej Poznań sprzedam. Parcele ul. Gen. Sowińskiego 1133 m. kw., ładne położenie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 145

Konie

robotnicze sprzedam. Półwiejska 25 m. 9. zdg 32 137

Skład

towarów krótkich, 3 pokojowym mieszkaniem tania sprzedam. — Pocha 77. zdg 32 164

Skład kolonijalny

zaprowadzony towarem, magiel, mieszkanie sprzedam, cena 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 145

Skład

artykułów męskich tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 205

Koń

Piotra Wawrzyńska 14, m. 3. zdg 32 174

Sprzedam

dwa stare obrazy w pięknych ramach. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 32 176

Remington

do pisania okazynie za gotówkę. Ogrodowa 18 m. 7. goda. 3—5. zdg 32 230

Lalki

sprzedam. Aleja Wielkopolska 43 parter. zdg 32 260

Rzeźnictwo

w Poznaniu z kompletnym urządzeniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 281

Plac kolejowy

z boocznica, z szopa dobrze opłotowany, oddam natychmiast. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 302

2 domy

z ubikacjami na warsztaty, składem i mieszkaniami z powodu nieobecności gospodarza tania sprzedam. Informacje: Pospieszny, Rawicz, Królowej Jadwigi 10 ng 13 092

Plaszczki

najkorzystniej poleca Fabryka Konfekcji Dan. Klej

Wildowa - Syn

Wodna 1. P. przyjmujemy asygnaty kredytowe. Pg 7939-41,63

Dwa

futra piżmowce boby natychmiastowy wyjazd zagranicę tania sprzedam, Szamarzewskiego 36 — 8. zdg 32 333

Kino

sercu Poznania najlepiej prosperujące bez długu 40 000 dogodnie warunki powód stosunki familijne. Wodna 27 skład cukierków Poznań. zdg 32 406

Karabele

okazyjnie dwie sprzedam szczyt Sekretarjat Salonu P. Szt. Pięknych Plac Wolności 18. zdg 32 404

Sztuciele

Fragata 12 osób jak nowy, — Wrocławska 30, m. 5. zdg 32 468

Phonola

z wielkim, pierwszorzędnym repertuarem nut — każdy gra od razu po mistrzowsku — oraz 1a pianino o tonie blüthnerowskim i nutami sprzedam bardzo tania. Wierzbicice 15 I m. 22 dom ogrodowy — prosto od 3—7 godz. zdg 32 476

Motor

trzykonny stały 220 sprzedam. — Gbur, Opalenica. zdg 32 201/2

Restauracja

z mieszkaniem tania na sprzedaż. Oferty Kurjer zdg 32 401/2

Kapelusze

damskie, męskie, czapki, berety, — bielizna, północzochy, pullovery, trykoty, rekawiczki, krawaty, skarpetki poleca najkorzystniej

Svenda - Drnek

Stary Rynek 65. ng 13 058

Pianino

sprzedam. Wielkie Garbary 5, m. 7. zdg 32 456

Ford

reklamówkę i ciężarówkę tania. Mylina 10. zdg 32 454

Składowe

urządzenia tania. Mylina 10. zdg 32 450

Waga

kuchenna Schönberga. Szkolna 7/8 — 8. zdg 32 443

Skład

papierni, zaprowadzony, centrum, najruchliwsze Poznania sprzedam względnie zamienie na nieruchomości. Do objęcia ca 25 000,— powód 2 interesy. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 385

Fortepian

za 500 na dogodnych warunkach sprzedam B. Sommerfeld, 27 Grudnia 15. ng 13 067

Solidny zarobek jest możliwy tylko przez systematyczne ogłaszanie się

8.219.20

Sypialnia
dębowa jasna, gotowalnia Wysocka 12, m. 20. zdg 32 359

Futra
damskie spody obsady, modernizacje najtaniej. Ratajczaka 26. zdg 32 383

Futro
drebece braz, tania sprzedam. - Gwarna 11, w podwórzu III ptr. zdg 32 398

Motor na ropę
30 K. M. w dobrym stanie sprzedam tania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 469

Futro
męskie bardzo dobrym stanie sprzedam. Szamarzewskiego 10 m. 3. zdg 32 494

Foksterrikerę
sprzedam Górna Wilda 82 m. 1 zdg 32 492

Sprzedam
zarnitar m. ocarni firmy Motor Polski wzmocniona motorem ropowym 8-10 koni pochodzenia szwedzkiego-podwoziem żelaznym oraz olejarnie na dwie stopy do kuchen śrubami tłoczonych, młynek, ogrzewacz, wszystko jak nowe, najnowszej konstrukcji, tożkarnie na żelazo 5 m. toczenia, po niskiej cenie. Zgłoszenia do właściciela: Praśniewski, Tuchoła. zdg 32 486

Dom
I piętrowy w Steszewie przy ul. Laskowej nadający się dla emeryta zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do J. Bródka, Steszew. Rynek 11. nr 12 065

Mebłe
najtaniej poleca **Baranowski**
Poznań, Podgórna 13. Pg 8151/21-48.1

Limuzyna - Protos
6-osobowa w dobrym stanie tania do oddania. Szwerska 2. zdg 32 291

Bufo restauracyjny 75
regaly
stół skladowy, płyta marmurowa korzystnie. Wielka 20. Skład mebl. zdg 32 364

Dobrze
wprowadzony skład papieru najlepszy punkt dzielnicy tania sprzedam. Oferty poważnych rezydentów do Kurjera Poznańskiego zdg 32 371

Kamienica
piętrowa, 2 składy, schodze, do chód 5 050, cena 37 000, wpłaty ca. 20 000, reszta 20 lat. Odpowiedz znakcz. Poznań, Wawrzyniak, Wrzesnia, Poznańska 31. ng 13 085

Skład
kolonialny, centrum, powiatowe miasto sprzedam. Odpowiedz znakcz. Oferty B. Wawrzyniak, Wrzesnia, Poznańska 31. ng 13 084

Skład
spożywczy, mieszkaniem. Wodna 27, cukierki. zdg 32 423

Kompletne urządzenie fryzjerskie
sprzedam tania. Hurtownia dla Fryzjerów, św. Marcina 29. zdg 32 422

10. MŁJATKI

Majątek
1100 mórż wysoka kultura blisko Poznania zamienię na kamienice Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 32 316

Majątek
400 pszenna drenowana zabudowania inwentarze kompletne 110 000, - wpłaty 70 000, - Kwiatkowski Poznań, Działyńskich 10 zdg 32 314

Majątek
200 pszenna zabudowania inwentarze nadkompletne miasto gimnazjalne 55 000, - wpłaty 30 000, - Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 32 313

Majątek
150 pszenna drenowana zabudowania inwentarze nadkompletne miasto gimnazjalne wpłaty 25 000 Kwiatkowski, Poznań, Działyńskich 10. zdg 32 312

41. KUPNA

Starożytności kupuje „Lamus“
Strzelecka 1. Pg 8 147-57.487

Kupię
wannę żelazną. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 32 156

Patefon
dopuszczony jak najlepszy kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 136

Gabloty
do składowi kolonialnego kupię, - Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 181

Kupię
pół westfalke. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 356

Ciężarówkę
2 1/2 tona w dobrym stanie kupię za gotówkę. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 182

Pianino
pierwszorzędne spiesznie kupię. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdg 32 248

Wózek
dwukółowy na resorach używany kupię. Kaszubkiewicz, Pl. Bernardyński 4. Pg 8 160-58.22

Okna
wystawowe, przeszło 2 metry wysokości, 170 oraz 130 szerokie; drzwi metr wysokie żaluzjami. Oferty „Par“ Marcinkowskiego 11 pod 58.26. Pg 8 158-58.26

Dywan
duży i mały kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 306

Świeżo
zające
bażanty eksport partiami za gotówkę kupuje. W. Daroszewski, Poznań, Szamarzewskiego 36-8 zdg 32 334

Akordeon
kupię. Oferty Kurjer Poznański Gostyn. nr 13086

Parowa maszyna
30 KM normalnych, w dobrym stanie kupię. Oferty z ceną pod adresem W. Lortz, Pabjanice, Zamkowa 28. ng 13 182

Maszyna
Sinzera kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 480

Maszyny
rzeźniczkie (Wolf - Kuter) w dobrym stanie Wielkie Garbary 42, m. 8 zdg 32 431

Kupimy
młyn tylko w dobrym stanie celem transzerowania go do Małopolski. Zgłoszenia „Tartak Parowy“ Biuro dzienników Lwów Kościuszki 2. zdg 32 434

12. DO WYNAJECIA

2
pokoje kuchnia, ogródkiem od zaraz do wynajęcia Powidzka 11 - Osiedle Warszawskie. zdg 32 100

4 pokojowe
komfortowe, Sniadeckich 44. zdg 32 170

Sześciopokojowe III
ogrzewane słoneczne. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 283

3
pokoje komfort od zaraz. Wodna 14 b m 13 zdg 32 266

Czteropokojowe
słoneczne, 2 piętro. Niegolewskich 10, mieszkanie 7. zdg 32 263

Mieszkanie
małe, komfortowe, czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. 58.24. Pg 8 161-58.24

Mieszkania
1 pokój i kuchnia, 2 pokoje i kuchnia wydzierżawie. Czynsz rok zgóry. Złk Górna Wilda 101 m. 1 zdg 32 246

Czteropokojowe
wolne zaraz. Zielona 7 portjer. zdg 32 232

Dwupokojowe
łazienka zwrot kosztów 400 wskaże Piotra Wawrzyniaka 32 - 2. zdg 32 011

Trzy
pokoje i kuchnia do wynajęcia. ul. Debiecka 17. zdg 32 336

Dwa
pokoje, kuchnia, meblami, śródmieście tania Oferty Kurjer Poznański zdg 32 380

Sześciopokojowe
180 Ratajczaka, czteropokojowe 90. Gasiorowskich, trzypokojowe 75. Matejki. Zgłoszenia Zielona 3 m. 21. zdg 32 377

Mieszkanie
2 pokojowe w wszelkim przynależności od zaraz do wynajęcia Łazarz, Aleja Hetmańska 43. I. p. zdg 32 372

Ośmiopokojowe
I centrum korzystnie wskaże Marcina 74 - 18. I. zdg 32 370

Rzeźnictwo
z mieszkaniem w rynku mieście powiatowem zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański ng 13 083

Trzypokojowe
komfortowe, słoneczne, odnowione dwa balkony od zaraz. Śródka Cześciowy zwrot remontu. Zgłoszenia Bydgoska 2, m. 12 od 14-16 zdg 31 954

Trzypokojowe
komfortowe czynsz zgóry. Focha 39 mieszkanie 4. zdg 32 471

13. SZUKA MIESZK.

Mieszkania
4-6 pokojowego śródmieściu poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 31 930

Poszukuje
pokoju kuchnia od gospodarza najchętniej w śródmieściu od zaraz. Czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdg 32 153

4 pokoje
blisko centrum, centralne ogrzewanie poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 212

3-4
pokoje. Komorne zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 231

Mieszkanie
nowoczesne 3 lub 4 pokojowe centrum wysoki parter lub pierwsze piętro poszukuje solidny kupiec. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 239

Poszukuje
2-3 pokoje z kuchnią z komfortem jasne i ciche na wysokim parterze lub I piętro blisko placu Wolności. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 240

Szukam
pokoju kuchni lub próżnego pokoju od 1 na stałej posadzie dobrego płatnik Oferty Kurjer Poznański zdg 32 282

3-4
pokoje poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 425

Aplikant adwokacki
poszukuje 4 pokojowego czystego w centrum z wszelkimi wygodami. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 332

3 obszerne
w nowych domach z ogródkiem blisko tramwaju. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 331

Mieszkania
z ogrodem poszukuje bezdzietne małżeństwo od stycznia lub później. Zgłosz. Kurjer Poznański zdg 31 864

14. ZAMIANA MIESZKANIA

5
pokojowe przynależnościami Marcina zamienię na 2-3 pokojowe, przynależnościami słoneczne elektrycznością śródmieściu lub pobliżu czysz ustawowy. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 32 477

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy, umeblowany z osobnym wejściem, elektrycznością, wygodami, utrzymaniem względnie bez od 1 grudnia. Słowackiego 37, m. 2, front, wysoki parter, lewo. zdg 31 831

Mielżyńskiego
22, m. 7, I. p. no. dwuosobowy panom, stanowiątku. zdg 32 002

Frontowy
(pianinem). Wojciecha 8, m. 5. zdg 32 064

Duży
pokój na 2 osoby do wynajęcia. Zupańskiego 15 I ptr m. 5. zdg 32 154

Jednoosobowy
tania. Focha 77, m. 10. zdg 32 143

Panu
czysty, frontowy Jackowskiego 83 - 3 zdg 32 135

Pokój
umeblowany. Sześćcka 3, m. 8 zdg 32 134

Niekrepujący
frontowy, elektr. intelig. własna pościel. Mostowa 31, m. 10. zdg 31 890

Łakowa
14 - 7, dwóch. zdg 32 204

Śniadeckich
13 - 9, centralne ogrzewanie. zdg 32 207

Jedno-
dwuosobowy. pianino. Grudnia 10 m. 2. zdg 32 208

Jednoosobowy
II piętro, niekrepujący, utrzymaniem, bez u samotnej od 2-4. telefon 64-89. zdg 32 214

Próżny
adres Kurjer Poznański zdg 32 218

Pokój
20, - Skryta 2, m. 1. zdg 32 173

Pokój
do wynajęcia Górna Wilda 21, m. 30. zdg 32 277

Pana
przyjmie św. Marcina 48, m. 17. zdg 32 276

Próżny
komfortowy, wygodny. Dąbrowskiego 56, m. 10. zdg 32 275

Pokój
osobnym wejściem. Fabryczna 1, m. 5. zdg 32 274

Umeblowany
czysty, tani. Chelmońskiego 10 m. 9 koło Parku Wilsona. zdg 32 322

Frontowy
niekrepujący ładny. Marcina 33, m. 9. zdg 32 270

Pokój
solidnemu panu zaraz. Plac Nowomiejski 10a m. 9. zdg 32 269

2
panom front słoneczny. Mostowa 5a - 9. zdg 32 267

Dwuosobowy
Ratajczaka 14, m. 20. zdg 32 265

Małżeństwu
umeblowany. Łakowa 7a m. 19 zdg 32 264

Klatki
niekrepujący, frontowy, elektr., panu. Różana 11 - 29. zdg 32 258

Frontowy
Focha 47a - 3 dg 4269

Klatka
komfortowy. Mastzalarska 7a I zdg 32 298

Pierackiego 10
ładny pokój wynajmę mieszkanie 4. zdg 32 297

Wrocławska
38, m. 32 tania ciepły. zdg 32 295

Pokoik
Długa 9 - 3 zdg 32 326

Mielżyńskiego
5 mieszkanie 9 pokój. zdg 32 318

Wspólny
panne posade pościela 15. - Zamkowa 7. - 14. zdg 32 235

Miły
Śniadeckich 15 m. 2. zdg 32 236

Pokój
Wierzbicę 53 - 6. zdg 32 237

Mickiewicza
3 m. 6 elegancki dwuosobowy. zdg 32 238

Niekrepujący
Niegolewskich 16 - 7. zdg 32 247

Jedno-
dwuosobowy obiadam telefonem osobom stanowiątku. Plac Nowomiejski 6a parter. zdg 32 248

Dwuosobowy
Rybaki 10 + 10. zdg 32 249

Wielkie
Garbary 5 - 10. zdg 32 242

Pokój
Skryta 14 m. 8. zdg 32 252

2 panów
elegancki frontowy niekrepujący 27 Grudnia 4 - 6. zdg 32 253

Pokój
Skarbowska 5 m. 11. zdg 32 233

Przecznica
2 m. 4 elegancki, telefon. zdg 32 234

Jedno-
dwuosobowy cienły utrzymaniem obiadam. Dominikańska 7 - 8 zdg 32 280

Umeblowany
pokój Pocztowa 27 m. 3. zdg 32 279

Dwuosobowy
nowoczesne wygodny Dom Rzemieśniczy m. 7. zdg 32 307

Niekrepujący
Mostowa 30 parter prawo. zdg 23 305

Pokój
komfort centr. ogrzewanie osobie na stanowisku lub małżeństwu. Mickiewicza 29 m. 7. zdg 32 304

Dwa komfortowe
Śniadeckich 50 I. zdg 32 301

Przyjeźdnym
1.50 Wrocławska 13 - 11. zdg 32 345

Pokój
Plac Bernardyński 1 m. 5. zdg 32 344

Jedno
lub dwuosobowy Łakowa 16 m. 8 zdg 32 339

Dla
pań z utrzymaniem bez Wielka 23 m. 12. zdg 32 335

Pokój
panu Długa 4. mieszkanie 25, parter. zdg 32 340/41

Elegancki
Długa 11 - 5. zdg 32 293

Ogrzany
inteligentnym Sapieżyński 3. III lewo. zdg 32 294

Przy Zamku
niekrepujący, elegancki, elektr., Waly Jana III 11-4. zdg 32 290

Szewska
12. parter lewo. zdg 32 289

Pokój
Kantaka 5, m. 4. zdg 32 351

Telefonem
I ptr. blisko centrum, centralne tylko panom. Przechnica 7, m. 10. zdg 32 386

Dwóch
30 zł. Spokojna 27, m. 4. zdg 32 385

Nowomiejski
6 a. - 25. utrzymaniem - bez. zdg 32 369

Pokój
panu. Pocztowa 26 - 9. Pg 8231-58.27

Pokój
Plac Bernardyński 4, m. 8. zdg 32 426

Panienkę
na wspólny. Św. Wojciech 21 - m. 24. zdg 32 465

2
niekrepujące, frontowe, łączne - elektryczność, kuchnia. Bukowska 7 - 9. zdg 32 464

Pokój
Ratajczaka 17 - 11. zdg 32 418

Elegancki
niekrepujący przyjeźdnemu panu (stałe). Półwiejska 2 miesz. 3. zdg 32 417

Pokój
klatki - Pierackiego 8 - 12. zdg 32 412

Pokój
do wynajęcia Kwiatowa 5 m. 9 zdg 32 411

Czteropokojowe
trzypokojowe, dwupokojowe „Narodna“ Plekary 1 zdg 32 410

Jedno-
dwuosobowy Wielkie Garbary 33 II. prawo. zdg 32 408

Słowackiego
37 m. 3. Jedno dwuosobowe czyste 1. 12. zdg 32 407

Słowackiego
33 mieszkanie 17 centralne. zdg 32 405

Pokój
dwuosobowy niekrepujący - Szwajcarska 23 - 21. zdg 32 478

Tanio
wspólny (panów). Ogrodowa 15, mieszkanie 16. zdg 32 460

Jeden
ewentualnie dwa łączne, telefon, łazienka solidnemu (ej). Marcina 38 - 4. zdg 32 459

Niekrepujący
używanym fortepianu. Górna Wilda 15 - 6. zdg 32 455

Pokój
frontowy. Kraszewskiego 13, m. 7 zdg 32 451

Cieszkowskiego
6 - 6. utrzymaniem - bez. zdg 32 448

Dwuosobowy
frontowy. Focha 29 - 6. dg 4270

Przy Zamku
panom. Waly Jana III. 12, m. 6. zdg 32 443

Dwuosobowy
utrzymaniem - bez. Śniadeckich 9 - 10. zdg 32 440

Skarbowsa
14 - 7. pokój pokoił bez pościeli niekrepujące. Pg 8233-58.23

Umeblowany
utrzymaniem, telefon. Libelta 3, m. 2. zdg 32 503

Dwa
dwuosobowy (kuchnią) samotna. Maleckiego 6 - 11. zdg 32 501

Pokój
czysty. Grunwaldzka 13, m. 6. zdg 32 499

Strusia
9-7. jedno lub dwuosobowy. zdg 32 357

Małżeństwu
Matejki 38, II. lewo. zdg 32 355

Niekrepujące
Szymańskiego 8, Nowacka.. zdg 32 351

Inteligentną
pania wspólny. Szkolna 13-5. zdg 32 350

Pokój
umeblowany jedno-dwuosob. - Polna 3, m. 8. zdg 32 399

Przyjeźdnemu
elegancki, niekrepujący. Ratajczaka 9, m. 8. zdg 32 397

Pok

TRYKOTY BIELIZNA
PONCZOCHY DZIECIĘCA
PROSTY I ŁĘCZY

FABRYKA BIELIZNY DOM PŁOCIEŃ

J. SCHUBERT
 UL. WROCŁAWSKA 3

Pg 7918-38,8

22. ZGUBY

Unieważniam
 2 weksle z mojego akceptu pl. 28 hm. a 200 zł z wystawienia 1) Walenty Hajduk, Jarocin, 2) Ignacy Majewski, Wyszki, p. Jarocin, Kościelniak Antoni, Jarocin. ng 13 073

Jamnik
 czarny wczoraj zaginął okolicy Pierackiego. Zwrot 10 zł wynagrodzenia. Pierackiego 10, m. 4. zdg 32 222

23. ROZMAITE

Trwała
 ondulacja 8 zł Marcini 68. zdg 32 327

Ślubne
 zaproszenia najtaniej. Ekspresdruk, Mielżyńskiego. ng 13 002

Akuszerka
 Kowalewska, Łakowa 14, przyjmuje panie, udziela porad, pomocy położniczej. zdg 32 183

Pracownia Gorsetów „Wanda”

Gorsety na miarę. Gorsety gotowe. — Pasy do ciętych. — Paseczki sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. — Naprawy gorsetów. — Rataczka nr. 27, parter. zdg 32 378

Przyjmę
 dziecko na własne, za małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 359

TEATRY

Poznań, środa, 28. 11.
 TEATR POLSKI: — Dziś i codziennie: „Kobieta i jej tyran”.
 TEATR WIELKI (Opera): — Dziś: „Czart i Kasja”.
 Czwartek, 29. 11. „Straszny dwór”.
 Piątek, 30. 11. „Wiedeńska krew”.
 TEATR NOWY: Dziś: — „Najdroższa moja Pegg”.
 Czwartek, 29. 11. „Najdroższa moja Pegg”.
 Piątek, 30. 11. „Dziady”.

KINA

Poznań, środa, 28. 11.
 APOLLO: „Viva Villa”.
 CORSO: „Pat i Patachon jako ogrodnicy”.
 EUROPA: I. „Ulica potępionych dusz” z Pola Negri; II. „Cham”.
 GWIAZDA: „Ułani, Ułani, Chłopcy Malowani”.
 METROPOLIS: Viva Villa.
 MOJE: „Taka słodka dziewczyna jak ty”.
 ORZEL: „Faszystwy strzał” i „Mistrz boksu to ja”.
 OŚWIATOWE T. C. L. — „Ostatnia kompania” — oraz nadprogram humorystyczny.
 RENAISSANCE: „Tajemnica Hawerny”.
 SFINKS: Życie jest piękne.
 SŁONCE: „Ich Noce”.
 TĘCZA-Lazarz: „Uśmiech szczęścia”.
 TĘCZA-Wilda: Biała Lilja.
 WILSONA: „Ordynans”.

Swetry
 pulowery bluzki, sukienki kombinacje itp. wykonuje, przerabia tania „Tricot”. Poczta 23. Pg 7959-46.14

Akuszerka
 Błaszczakowa Palacza 75 przyjmuje panie, udziela porady, pomocy położniczej. zdg 31 728

Ekspresdruk
 Mielżyńskiego 22 wykonuje wszelkie druki. ng 13 078

Futra
 płaszcze, kostiumy, suknie, wykwintnie, tania. Plac, Wolności 7 18-92. zdg 32 400

24. NAUKA

Udział
 korepetycji lub na majątek. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 31 783

Kroje
 ze wszystkich żurnali wykonują warszawscy specjaliści. — Tomaszewski Poczta 1. — dg 4045

Kursy kroju
 sycia najnowszym systemem — modelowanie paryskich żurnali najtaniej Poznań Marii Magdaleny 1. m. 7. dg 4059

Szkoła tańców
 Klędeka M. Kołajczak św. Józefa 6. Pg 7960-46.29

Bardzo pięknie pisać
 nauczę kilka lekcjach. Gniatczyńska, Długa 11. zdg 32 142

Nowy
 kurs niemieckiego rozpoczynam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 31 897

Niemieckiego
 lekcji i korektur udziela akademicki niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 187

25. MUZYKA

Lekcji
 gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. — Aleje Marcinkowskiego 1, m. 8, III. p. zdg 31 798

Strojenia i naprawy
 fortepianów i harmonij wykonuje fachowo tania mistrz dyplomowany Drygas, Podgórna 10a. zdg 31 876

Pianina
 transportuje zł. 8.— Podgórna 10a. Drygas. zdg 31 874

Strojenia i reparaacje
 pianin fortepianów i harmonij wykonuje fachowo i tania B. Sommerfeld, ulica 27 Grudnia 15, nr 12 418

Dyplomowana nauczycielka muzyki
 udziela lekcji na fortepianie na przystępnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 829

Fortepianu
 do ćwiczeń poszukuje na Jeżkach. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 216

Lekcje
 fortepianu dyplomowana nauczycielka. Zakret 5, I. (Ostroroga). zdg 32 167

Pianina
 wypożyczam i sprzedaje ul. Stroina 24 Zakład fortepianów. zdg 32 415

Trio
 doskonale, akordeon, potrzebne zaraz. Zgłoszenia: Traugutta 32, Zietowski, godz. 4—5. zdg 32 286

26 SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Uczciwy
 maloprocenowy inwalida, mogący wykonywać wszelkie prace, znajdujący się w trudnym położeniu prosi szlachetne osoby o jakikolwiek zatrudnienie. Na żądanie mała kaucja. Aleksandrowicz, Psary Małe, poczta Września. zdg 32 116

Borowy
 poszukuje posady zaraz lub od 1. 1. 35 r. na większych majątkach. obeznany wszechstronnie w swoim zawodzie hodowca zwierzyń, energiczny, ciepłoty kłusowników i drapieżników, żonaty, w sile wieku lat 42, po wszystkich egzaminach, 12 lat w służbie państw. ma zamiar zmienić posadę z lasów państwowych na lasy prywatne. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 31 314

Pracznia
 ucziwa, czysta polecona 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 229

Ekspedjentka
 z branży rzeźniczej poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 149

Pomocnik
 kupiecki branży kolonialno - spożywczej poszukuje pracy za drobnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 31 841

Urządnic
 gospodarczy z dobrimi poleceniami poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 31 994

Krawcowa
 szuka posady szyć po domach garderobe damska, dziecięca także przeróbki 1.50 dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 227

Służąca
 samodzielnym gotowaniem, dobrimi poleceniami szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 32 228

Pielęgniarka
 szuka posady do niemowlęcia. — Oferty Kurjer Poznański zdg 32 141

Dziewczyna
 z gotowaniem od zaraz szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 131

Przystojna
 ucziwa zajmie się dziećmi, domem lub chorą osobą za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 186

Wychowawczyni
 inteligentna pomaga w nauce poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 188

Ekspedjentka
 branży kukierniczej, szuka posady, miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 211

Wiejska
 dziewczyna szuka posady za pokoj utrzymaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 324

Dziewczyna
 poszukuje jakiegokolwiek pracy. — Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 32 323

Krawcowa
 bardzo eleganckim szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 320

Panna
 z kilkuletnią praktyką piekarską i żywnościową zmienia posadę jako samodzielną lub do filii może złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 278

Młodsza
 ucziwa z gotowaniem do wszystkiego lub pokojową z prasow. sztyw. biel. i robotkami poszukuje posady od 1-go lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 317

Dziewczyna
 poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 347

Posady
 wyrecytelki, ew. pokojowej poszukuje. Oferty w posze Kurjer Poznański zdg 32 343

Dziewczyna
 do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 342

Posługi
 poszukuje, dobre świadectwa. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 338

Malarz
 pokojowy inwalida wojenny poszukuje pracy. Wykonuje wszelkiego rodzaju prace w zakresie malarstwa wchodzące. Łaskawe zgłoszenia uprasza Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym i Weteranom z r. 1865 Poznań, ul. Kozia 8, tel. 29-94. zdg 32 497/8

Dziewczyna
 z dobrej rodziny szuka posady do dzieci i wszelkiej pracy domowej Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 203

Pomocnik gastronomiczny
 poszukuje posady, gwarancja 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 209

Kasjerka
 poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 189

Magistra farmacji
 katolicka z półroczną praktyką poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 169

Posługaczka
 ucziwa poszukuje posady na popołudnie od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 175

Były
 muzyk poszukuje jakiegokolwiek odpowiedniej posady za kaucją. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 179

Panienska
 lat 19 poszukuje posady za kaucją w cukierni względnie piekarni Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 186

Panienska
 z lepszej rodziny z prowincji przyjmie posadę jako uczennica do składu rzeźniczego lub do dzieci może pomóc w odrabianiu lekcji. Gabriela Szczygielska, Kocanowo, poczta Pobjedziska. zdg 32 192

Poszukuje
 jakiegokolwiek zajęcia, liczę 28 lat, bardzo biegła, za 60 miesięcznie bez utrzymania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 32 197

Służąca
 wiejska, ucziwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 198

Dziewczyna
 do wszystkiego bardzo dobre świadectwa szuka pracy od 1. 12. 1934 r. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 32 379

Poszukuje
 posady gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 373

Pranie
 czyste, tania przyjmie w dom i poza domem z poleceniem. Łaskawe zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdg 32 429

Obowiązkowa
 ucziwa dziewczyna poszukuje posady od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 424

Pomocnik
 damsko - męski młodszy przyjmie posadę lepszym zakładzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 466

Kiper - winiarz
 żonaty, z wykształceniem kupieckim, doświadczony przyjmie stanowisko do piwnicy lub sprzedazy, lub obejmie bufet w winiarni z obsługi gości. Referencje pierwszorzędne. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznańskiego pod zdg 32 328

Absolwent
 3 letniej Szkoły Handlowej szuka posady biurowej lub ucznia składu żelaza. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 444

Panna
 inteligentna z dobrimi świadectwami, kochająca dzieci, znająca szyć poszukuje posady wyrecytelki domu lub do interesu — miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 437

Krawcowa
 która szyć d-mu poza domem tania szuka posady. Łaskawe zgłoszenia. P. Zarebska Maniewo — poczta Wargowo, powiat Oborniki. zdg 32 364

Prania
 3 zł dziennie poszukuje. Strusia 3 m. 7. zdg 32 362

Pracznia
 szuka prania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 361

Inteligentna
 dziewczyna, rzetelna ucziwa — sierota, długoletnie świadectwa, szuka posady do wszystkiego w lepszym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 360

Dziewczyna
 ucziwa skromna, poszukuje posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 396

Fryzjerka
 kursistka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 394

Uczciwa
 czysta, z dobrym gotowaniem — dobrimi świadectwami do wszystkiego od 1. szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 435

Służąca
 pierwszorzędnym gotowaniem, przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 472

Ogrodnik
 pszczelarz (kawaler) egzaminowany, wiek 30, ucziwy i sumienny wszechstronnie obeznany w swym zawodzie poszukuje posady od 1 stycznia 1935 r. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 32 490

Samodzielną korespondentką
 polsko-niemiecka ze znajomością francuskiego, długoletnia praktyka w firmach handl. i banku poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 489

Ogrodnik
 pszczelarz, lat 32, odpowiednia siła, 12 lat praktyki, specjalista chodowy wczesnych warzyw, prowadzenie ogrodu na dochód, poszukuje posady żonatego względnie samotnego. Wasiak, Bydgoszcz 5, Witebska 34. zdg 32 488

Osoba
 lat 32 nie nerwowa, język polski niem. gosp. domowe szyć, szuka posady zajmie się chętnie chorą kochą dziećmi. Łask. oferty upr. Witkowska, Gniezno, Józefa Chopczewskiego 16 m. 4. zdg 32 483

27. WOLNE MIEJSCA

Wprawne
 maszyniarki potrzebne. Poznań. Półwiejska 32, mieszkanie 10. d 4263

Potrzebna
 młoda biuralistka - kasjerka, maszyniarka, korespondentka. Zgłaszać się, Pierackiego nr. 16, m. 15, w godzinach 10—13. zdg 32 225

Duże zarobki
 Potrzebni zdolni akwizytorzy do brze wprowadzenia w restauracji i kawiarniach. Zgłaszać się: ul. Pierackiego 16, m. 15, godz. 9—2. zdg 30 909

Agentów
 portretowych Semi-Email do przebojowych nowości na doskonałych warunkach poszukuje Zakład Portretowy

Emalit, Kielce
 Sienkiewicza 42. dg 4 235

Złoto
 i srebro na raty! Akwizytorzy do przyjmowania zamówień w całej Rzeczypospolitej — poszukiwani. Pensja prowizja „Eternitas” Warszawa Hortnesja 6. ng 12975

Dochodzącej
 lub stałej kucharki do wszystkiego od 1. 12. poszukuje Lodowa 45 m. 4 od 10 — 12 rano. zdg 32 155

Dziewczyna
 młodsza zaraz. Poznańska 42, m. 15. zdg 32 150

Posługa
 3 razy w tygodniu. Szwajcarska 4 m. 9. zdg 32 132

Służąca
 od 1 grudnia z gotowaniem potrzebna. Marszałka Pocha 225, Stanisławska zdg 32 130

Prasowaczka
 do prasowania potrzebna od zaraz. Oferty z podaniem wynagrodzenia Kurjer Poznański zdg 32 165

Panna
 inteligentna, dobry francuski — praktyczna, znająca gospodarstwo domowe potrzebna 1 grudnia, dzieci 9, 10 lat. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 184

Wytwórnia sera
 poszukuje sprzedawców z rowerami i bez stała pensja. Zgłoszenia rano 8—10. Rynek Śródecki 7/8. zdg 32 190

Dośkonale
 wyuczona elewka potrzebna jako kucharka do dworu. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 32 191

Krawcowa
 przyjmie uczennice. Strusia 6, m. 34. zdg 32 215

Dziewczę
 do posyłek potrzebne. Firma Filomena, św. Marcin 47. zdg 32 285

Radjotechnik
 młodszy, tylko pierwszorzędne wiadomości fachowe, do większego przedsiębiorstwa potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 32 349

Kontroler
 natychmiast potrzebny zaufany do poważnego przedsiębiorstwa. Półwiejska 3—4 tysiące. Oferty Kurjer Poznański zdg 32 374/5

Gorzelan
 doświadczony na aparacie dwukolumnowym potrzebny natychmiast na kampanię. Referencje koniecznie. Dąbrowka Kościelna poczta Głeboczek. zdg 32 256/7

Ekspedjentka
 branża artykułów męskich. — Zgłoszenia godz. 7—8 Ceglowski, Poczta 5. zdg 32 288

Fryzjerka
 potrzebna. Niegołęwskich 5. zdg 32 416

Dentystę
 lub lekarza do prowadzenia zaprowadzonego zakładu dentystycznego poszukuje ewent. sprzedam lub wydzierżawie zaraz korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 493

Pomocnik
 szwejski damszczyk potrzebny zaraz. Dąbrowskiego 25 m. 1 zdg 32 413

Akwizytor na artykuły biurowe
 łącznie maszyn gwarancja potrzebne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 32 400

Stenotypistka
 biegła w języku polskim i niemieckim, która pracowała u adwokata potrzebna od zaraz lub później. Zgl. z dołącz. życiorysu oraz podaniem poborów do Kurjera Poznańskiego zdg 32 403

Pomocnik
 złotniczy może się zgłosić od zaraz. W. Kruk, jubiler Poznań 27 Grudnia 6. zdg 32 392

Służąca
 praniem zaraz. Kraszewskiego 4 restauracja. zdg 23 440

Bufetowa
 z kaucją od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 32 435

Ekspedjentka
 wyuczona w składzie sprzętów kuchennych może się zgłosić. Jan Deierling Szkoła 3. ng 13 088

Odsprzedawców
 wszystkie dzielnice ewent. rowerami poszukuje. Wędzarnia Morska Poznań Powidzka 2. zdg 32 363

Fryzjer
 damsko-męski, dobra siła. Podgórna 14. zdg 32 354

Zecer - maszynista
 (płaska tygulek) samodzielną potrzebny na stałe. Oferty podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 32 387

Kucharka
 samodzielną do jadalni lub spółniczek. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 32 407

Bufetowa
 młoda językiem polskim niemieckim potrzebna Restauracja Chwałiszewo 60/62. zdg 32 414

Panienskę
 przyjmie na pokój 10 zł ewtl. uczennice do krawiectwa. Poznań Plac Bernardyński 4 — 31, parter, lewo. zdg 32 261

Potrzebna
 od zaraz dobra ekspedjentka branży obuwu, świad. skład obuwia, Poznań, Stary Rynek 18/19 zdg 32 502

Pomocnik fryzjerski
 dobry, męski ze strzyżeniem pań oraz uczeń potrzebny. Poznań, Wierzbicice 37a. zdg 32 419

28. ROZRYWKA

Pola Negri
 w pięknym filmie „Ulica potępionych dusz”
Kino „Europa”
 Pg 82 34/5 48,46/47

Cham
 dźwiękowiec polski według powieści Orzeszkowej
Kino „Europa”
 Pg 8236/7-48,48/49

„Życie jest piękne”
Kino „Sfinks”
 Cudowna symfonia radosnej miłości i czarownego uroku. Annabella — Gustaw Fröhlich. zdg 32 461

Londyńska
 Maszalarska poleca swym byłym sympatycznym wieczór. — Koncert. zdg 32 490

Kino Tęcza — Lazarz
 Uśmiech szczęścia. Norma Shapiro. zdg 32 490

Humor zagraniczny

